

YENİ ÇAĞ

LENİNİZM VE ÇAĞIMIZ

- **H. Numata:**
- **J. Batal:**
- **I. Tabari:** Leninizm ve İran'da sosyal devrim sorunları
- **E. Rant**
sosyalizm savaşı arasındaki bağ
- **B. Metüz:** Leninizm ve kapitalist ülkelerdeki demokrasi savaşı
- **V. Erlih:** Leninizm ve şovenizme karşı, proletarya enternasyonalizmi için yürütülen savaş
- **A. Kerim:** Leninizm ve ulusal kurtuluş hareketinin bazı sorunları
- **I. Primov:** Lenin'in kooperatif plânı ve Bulgaristan'da uygulanışı
- **K. Zarodov:** Komünist hareketinin bayrağı: Leninizm
- **x x:** Leninizmin rolü ve anti-komünizm üzerine eleştiri
- **Özel sayfalar**
- **A. Saydan:** Dünya sosyalist hareketinde türeyen yeni revizyonist akımlar

3 (69)

Mart

1970

BARIŞ VE SOSYALİZM PROBLEMLERİ

Bu sayımızdaki imzaların kimlikleri:

Hudesato Numata

Japonya Komünist Partisi Merkez Kontrol Komisyonu üyesi

Jorj Batal

Lübnan Komünist Partisi Merkez Komitesi üyesi

Tsogtin Namsaray

Mogolistan Devrimci Halk Partisi Merkez Komitesi aday-üyesi
ve «Namin amdral» dergisinin Baş redaktörü

Huan Dis

İspanya Komünist Partisi Yürütme Komitesi üyesi

Ihsan Tabari

İran Halk Partisi Merkez Komitesi Yürütme Bürosu üyesi

Erkki Rantee

Finlandiya'da Yüksel Halk Sosyal Bilimler Okulu Rektör Yardımcısı

Beti Metüz

Büyük Britanya Komünist Partisi Merkez Komitesine bağlı
Parti Eğitim Şubesi yönetmeni

Lonhino Besera

Honduras Komünist Partisi temsilcisi

Volf Erlih

İsrail Komünist Partisi Merkez Komitesi Politbüro üyesi

Ahmet Kerim

Cezayir Sosyalist Öncü Partisi temsilcisi

Ivan Primov

Bulgaristan Komünist Partisi Merkez Komitesi **Sekreteri**

Ditmara Arens

Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi Yönetim **Sekreterliği** üyesi

Konstantin Zarodov

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi aday-üyesi
ve «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi Başredaktörü

YENİ ÇAĞ

Bütün ülkelerin proleterleri, birleşiniz!

3 (69)

Mart

1970

Komünist ve işçi partilerinin teori ve enformasyon dergisi

Leninizm ve çağımız

«Barış ve Sosyalizm Problemlerin redaksiyonunun teşebbüsü ile 19–21 Kasım 1969 tarihleri arasında Prag'da yapılmış olan «Leninizm ve çağımız» konulu uluslararası teori konferansındaki konuşmaların bir kısmını geçen sayımızda yayınlamıştık; önemli bir kısmını da geniş özetleriyle bu sayımızda yayınlıyoruz. Konuşmaların hepsi, tam metinleriyle ayrıca bir kitapta toplanmıştır.

Adı geçen konferansa otuz üç komünist ve işçi partisinin temsilcileri katılmıştır.

Yakın bir zamanda Fridrih Engels'in 150'inci doğum yıldönümü dolayısıyla yeni bir konferans toplanacaktır.

Leninizm, devrim ve parlamento

HIDESATO NUMATA

Lenin, devrim uğrunda yürüttüğü sürekli mücadelesi sırasında, «proletarya devrimine geçiş veya başlama» döneminin biçimleri üzerinde daima büyük bir titizlikle durmuş ve bu soruna doğru bir çözüm yolu bulmuştur. Gelişmiş kapitalist ülkelerdeki komünistlerin, zamanımızda, V. İ. Lenin'in devrim öğretisini yaratıcı bir şekilde uygulayarak çözümlemek zorunda oldukları problemlerden ikisi, devrime barış yolundan ve barışçı olmayan (silâhlı) yoldan geçiş sorunu ile parlamentodan faydalanma sorunudur.

Bilindiği üzere, Karl Marks ve Fridrih Engels, XIX. yüzyıl Avrupasındaki durumu tahlil ettikten sonra, «kıtadaki ülkelerden çoğunda» güçlü bir devrimin kaçınılmaz olduğu sonucuna varmışlardır. Onların kanısınca, İngiltere'de, Birleşik Amerika'da ve diğer bazı ülkelerde işçi sınıfı, legal yoldan (genel seçim hakkını kullanarak) iktidara geçme olanaklarına sahipti. Marks ve Engels, bu sonuca dayanarak, çeşitli makalelerinde şu görüşü ileri sürüyorlardı:

Birinci, İngiltere'de halkın çoğunluğu sanayi işçisidir, köyler de sınıfsal ayrışma süreci içindedir. Bu yüzden, işçi sınıfı, genel seçim hakkının yardımı ile parlamentoda çoğunluğu kazanabilmek için gerekli politik ve sosyal temele sahiptir.

İkinci, burjuva demokrasisi politik sisteminin varlığı sayesinde parlamento, diğer devlet organlarına kıyasla daha büyük bir hukuki güce sahiptir, bu yüzden de, parlamentoda çoğunlukta olan parti hükümet kurabilir.

Üçüncü, İngiltere'de o zamanlar askeri mükellefiyet sistemi yoktu; halk çoğunluğunun iradesini ezmek için gerici güçlerin elinde başlıca araç olan ordu ve bürokrasi cihazı, Almanya'da, Fransa'da ve Avrupa'nın diğer ülkelerindeki gibi gelişmiş değildi.

Şunu da belirtmek gerekir ki, Marks ve Engels, işçi sınıfının legal yoldan iktidarı ele alma olanağı sorunu ile devrimin barışçı ve barışçı olmayan yollardan gerçekleştirilmesi sorununu birbirine karıştırmıyorlardı. Marks, bu konuda şunları yazmıştı: «Barışçı» tarihsel gelişme, belirli bir toplumda iktidarda olan güçler zora başvurarak bu gelişmeye engel olmaya başlayıncaya kadar devam edebilir. Ve «barışçı» hareket, eski düzende çıkarları olanların *direnmesiyle* karşılaştıktan sonra, «zora başvuru» hareket haline gelebilir. Eski düzende çıkarları olanlar (Amerika hareketinde ve Fransız Devriminde olduğu gibi), zora başvurma sonucunda yenilgiye uğradıkları zaman, «yasal» baskıya, karşı saldırıya

geçerler.» (Marks ve Engels arşivi, 1 (VI.) cilt, sayfa 397, Moskova, Partizdat, 1932)

Demokratik güçlerin işçi sınıfının öncülüğünde parlamentoda çoğunluğu kazanma olanakları sorunu ile devrime geçişin barışçı ve barışçı olmayan biçimleri sorunu, aralarında kuvvetli bağlar bulunmasına rağmen, teorik ve politik bakımlardan birbirlerinden farklıdır. Devrime barışçı veya barışçı olmayan yoldan geçilmesi, bu iki biçimden birinin seçilmesi, sonuç itibarıyla düşmanın tutumuna bağlıdır.

Marks'ın kanısınca, işçi sınıfının, legal araçlarla politik iktidarı ele alma olanaklarına sahip olduğu halde, parlamentarizmi yıkarak silâhlı savaşa girişmesi budalalıktır; çünkü, gerici güçler zora başvurarak devrimi boğabilirler. Engels, işçi sınıfının böyle bir durum karşısındaki tutumu ile ilgili olarak çok önemli bir noktayı aydınlatmıştır. Şöyle ki: «Bizi kuvvet zoru ile ezmek için, yasaları, burjuva ve onun hükümeti bozmayacak mı acaba? Şimdilik sözümlüz şu: «İlk ateşi siz açın, bay burjuva!» (K. Marks ve F. Engels, Bütün Eserleri, cilt 22, sayfa 245, Rusça).

Bilindiği üzere, kapitalizm, emperyalizm aşamasına girdikten ve emperyalist dünya harbine giriştikten sonra durum değişmiştir. Lenin'in kanısınca, Marks'ın İngiltere hakkındaki hükmü, bu koşullar içinde önemini kaybetmiştir, zira işçi sınıfı için legal yoldan iktidara geçme işi son derecede güçleşmiştir. Bu yüzden, işçi devleti, Lenin'in deyişiyle, «genel olarak yalnız silâhlı devrim yolu ile» kurulabilir. Yine Lenin'in belirttiği gibi, İngiltere ve Birleşik Amerika gibi tekeli kapitalizmin egemen olduğu ülkelerde «memur ve ordu cihazının görülmemiş derecede artması koşullarında işçi sınıfının, iktidara gelmeden önce, proleter olmayan, bilinçsiz emekçi yığınlarının çoğunluğunu kendi tarafına çekmesi güçtür. Lenin, o zamanki Avrupa'nın derin bir devrim bunalımı içinde bulunduğunu belirtirken, İkinci Enternasyonalin ihaneti ve onun küçük burjuva etkisi üzerine, aynı zamanda işçi sınıfının gerek Avrupa'da, gerekse dünyanın başka kesimlerindeki büyük olmayan nisbi payı üzerine dikkatleri çekiyordu.

Bununla beraber, Lenin, hatta böyle bir tarihsel durumda bile işçi sınıfının, «emekçi çoğunluğunun desteğini» sağladığı takdirde geçici olarak iktidarı elde edebileceğini söylüyor, fakat bunun «tarihte ender bir istisna olacağını» belirtiyordu. Ona göre, parlamentodan devrim için yararlanılması veya bu metodun prensip olarak reddedilmesi, devrimci Marksistlerin görüşleriyle anarşistlerin görüşleri arasındaki farkı ortaya koyan en önemli noktalardır.

Leninist devrimci parlamentarizm taktiği, daha sonraları, durumda meydana gelen değişimler üzerine yaratıcı olarak geliştirildi. Lenin, eserlerinde, işçi sınıfının parlamento yolu ile iktidara geçme perspek-

tiflerini hazırladı. Komintern'in 1922'de toplanan IV. Kongresinde (Lenin tarafından yönetilen kongrelerin sonuncusu idi bu), işçi hükümeti programı ve tek cephe kurulmasıyla ilgili teklif hazırlanıp kabul edildi. Bu taktik, Komintern'in 1935'de toplanan VII. Kongresinde, anti-faşist halk cephesine dayanan tek cephe hükümeti taktiği olarak somutlaştırıldı.

VII. Kongreden bir yıl sonra (1936'da) Fransa ve İspanya'da halk cephesi, seçimleri kazanarak, tek cephe hükümetleri kurdu. Marks'ın öngördüğü gibi, İspanya'daki zaferden sonra gerici güçlerin ayaklanması üzerine, vatandaş harbi başladı. Ve bu harp sırasında Halk Cephesi, demokratik, devrimci bir iktidar haline geldi. Uluslararası komünist hareketinin bu tarihsel tecrübesi bize şu dersi vermiştir: Belirli tarihsel koşullar içinde, parlamento yolu ile tek cephe hükümeti kurmak için yürütülen mücadele, «proleter devrimine geçiş veya başlama biçimi» halini alır ve böylece, devrime elverişli bir durum ortaya çıkabilir. Fakat böyle bir durumda dahi devrime barışçı yoldan mı, yoksa barışçı olmayan (silâhlı) yoldan mı geçileceği düşmanın tutumuna bağlıdır.

Günümüzde de, uluslararası komünist hareketinin bu sorunu incelemesi sırasında, «yalnız barış yolu ile devrim teorisi» denilebilecek bir sağcı oportünist eğilimle birlikte, «yalnız zora başvurma yolu ile devrim teorisi» veya «yalnız halk savaşı yolu ile devrim teorisi» adı verilebilecek aşırı solcu-oportünist eğilim belirmiş bulunmaktadır.

Şüphesiz ki, her iki eğilim de, günümüzde parlamentodan yararlanma sorununu tek açıdan ele almakta ve bu alanda birleşmektedir.

Japonya'da devrim perspektifleri ve parlamentonun rolü

Marks, Engels ve Lenin'in yukarıda sözünü ettiğimiz teorik yargıların ve uluslararası işçi sınıfının tarihsel tecrübesini inceleyen partimiz, Japonya'da yapılacak devrimde parlamentonun oynayacağı role büyük bir önem vermektedir. Aynı zamanda partimiz, parlamento çoğunluğunu elde etme sorunu ile devrime geçiş yolları sorunu arasındaki bağın ve farkların aydınlatılması üzerinde de titizlikle durmaktadır.

Japonya'nın bugünkü durumunun bütün yönleriyle tahliline dayanan partimiz programında şu cihet açıkça belirtilmiştir: Önemümüzdeki devrim, anti-empyalist, anti-monopolist ve demokratik halk devriminden, aralıksız olarak, sosyalist devrime doğru gelişecektir. Programda denildiği gibi, bu devrim sürecinde ulusal demokratik tek cephe güçleri, «parlamentoda tutarlı (istikrarlı) bir çoğunluk kazanmaya muvaffak olurlarsa, parlamentoyu, gericilerin egemenlik aracından halkın çıkarlarına hizmet eden bir araç haline getirebilecekler ve devrim için daha elverişli koşullar yaratabileceklerdir.» (Japonya Komünist Partisinin VII. Kongresi, Gospolizdat, 1961, sayfa 294, Rusça). Partimizin, parlamentonun önemli rolü olduğuna ilişkin görüşü, memleketimizin tüm politik ve ekono-

mik durumunun derin tahlili sonuçlarına ve Marksizm-Leninizmin yukarıda sözünü ettiğimiz yargılarına dayanmaktadır.

Ülkemizde, her şeyden önce, halkın büyük çoğunluğunun, daha işçi sınıfı iktidarı ele almadan, işçi sınıfının yönetimindeki tek cephede birleşmesi olanakları vardır. Zira işçi sınıfının halkımız arasındaki nisbi payı durmadan artmaktadır. (1967 nüfus sayımı sonuçlarına göre, emeklerini satarak geçinen insanların sayısı, memleketteki bütün çalışan nüfusun yüzde 60'ından fazladır).

Öte yandan, Japonya'nın devlet düzeninde parlamentonun yerini ve yetkilerini belirleyen Japon Anayasasında, parlamentonun «ülkede yegâne kanun yapıcı organ» olduğu yazılıdır. Buna göre, ulusal demokratik tek Cephe güçleri, bir yandan da parlamento-dışı yığınsal mücadeleyi yaygınlaştırarak, seçim yolu ile hükümet kurmak ve bundan sonra da bu hükümeti devrimci iktidara dönüştürmek olanağına sahiptirler.

Fakat yukarıda sözü edilen koşul ve olanakların varlığına rağmen, partimiz, devrim için tek yolun barışçı yol olduğu kanısında değildir. Parlamentoda çoğunluk elde etmek ve hatta tek cephe hükümeti kurmak, ancak «iktidara doğru atılmış bir adımdır» ve devrim iktidarının kesinlikle kurulduğu anlamına gelmez. Devrimci parti, bu geçiş dönemini mücadele yolu ile genişletmek ve halkı birleştirmek için aralıksız olarak çalışırsa, düşmanın her türlü yıkıcı davranışını tam zamanında ezmek için uyanıklık gösterirse, doğru bir tutum almış olur.

Bunlardan başka, tek cephe hükümetinin kanuni yoldan kurulması olanaklarının varlığı da kesin bir güvence değildir. Politik bunalımlar sırasında gerici güçlerin, seçim kanunlarını, seçim sistemini bozmak, sağcı teröre, silâhlı eylemlere girişmek ve benzeri kanunsuzluklara başvurmak suretiyle kanuni tek cephe hükümetinin kurulmasına engel olmaya yeltenebilirler. Belirli koşullar içinde, Japonya'daki Amerikan askerlerinin, güvenlik antlaşması hükümlerini yerine getirmek bahanesiyle silâhlı müdahaleye geçmeleri de mümkündür.

Partimizin programı, birinci, devrimin barışçı gelişme yolunun kapatılması ve bu gelişmenin başka yola saptırılması olanağını gözönünde bulundurmıştır. İkinci, programda, «devrim için daha elverişli koşulları yaratmak» amacıyla «parlamentoyu gerici iktidarın bir aracı halinden çıkarıp halkın çıkarlarında hizmet eden bir araca dönüştürme» ödevi öne konmuştur. Fakat, programda açıkça belirtildiği gibi, bütün bunlar, henüz halkın iktidarı ele aldığı anlamına gelmez. Üçüncü, halk egemenliğinin kurulabilmesi için, eski devlet makinesinin, eski ordu ve bürokrasi cihazının yıkılması ve yeni, demokratik devlet cihazının kurulması lâzımdır. Bütün bunlar da programda açık seçik gösterilmiştir.

Günümüzde, aşırı solcu oportünizm ve bunlara körü körüne uyanlar, «yalnız zora başvurma yolu ile devrim teorisi» görüşüne dayanarak, parlamentoyu, parlamento mücadelesini ve parlamento faaliyetini prensip olarak reddetmekte, gerek memleketimizde, gerekse diğer kapitalist ülkelerde on milyonlarca insanın katıldığı seçim mücadelesiyle alay etmektedirler. Bunlara «fasarya» demek, bu metodlara çamur atmaktır. Lenin'in enine boyuna eleştirmiş olduğu bu «anti-parlamentarizm», gerici güçlerin politik emellerine tamamiyle uygundur. Şurası dikkate değer ki, bu aşırı solcu-oportünist eğiliminin «anti-parlamentarizmi», «anti-emperyalizm» ve «anti-stalinizm» maskesi altında komünist hareketi çöktürmeye çalışan Trotskist ve anarşist unsurların aşırı solcu ve avantürist tutumlarına yaklaşmaktadır.

Hareketimiz henüz ulusal çapta yaygınlaşmamıştır. Buna rağmen, memleketimizin demokratik güçleri, seçim mücadelesinde, valilik makamlarını ve nüfusu on milyonu aşan, dünyanın en büyük şehri Tokyo'da Meidzi devrimine kadar Japonya'nın başşehri olan Kioto eyaletinde, Amerikan emperyalizminin dolaysız egemenliği altında bulunan Okinava'da çeşitli belediyelerin başkanlık ve üyeliklerini kazanmışlardır. Bu başarılar, tek cephenin ortak mücadelesiyle elde edilmiştir. Yönetici çevreleri ağır yenilgilere uğratmış olan demokratik güçlerin ortak mücadelesi sayesinde de, birçok şehir ve köyün yönetimlerine demokratik eğilimli kişiler seçilmiştir.

Partimizin kanısınca, tek cephe hükümetinin kurulması önemli bir meseledir. Böyle bir hükümet, demokratik güçlerin tespit edebileceği çerçeve içinde, memleketi Amerikan emperyalizminin ve Japon tekelci kapitalizminin egemenliğinden kurtarabilir. Partimiz ve ilerici demokratik güçler, hâlen, tek cephe temeli üzerinde bir demokratik koalisyon hükümeti kurmak için mücadele etmektedirler. Öyle bir hükümet ki, güvenlik antlaşmasına karşı, Okinava'nın geri alınması ve diğer ertelenmez ödevlerin çözümü için savaşıacaktır. Amerikan-Japon güvenlik antlaşmasının süresi 22 Haziran 1970'de dolmaktadır. Böyle bir hükümet, yukarıda sözü geçen antlaşmanın 10'uncu maddesi gereğince, Birleşik Amerika ile Japonya arasındaki askeri ittifakı yürürlükten kaldırdığını Amerikan hükümetine bildirebilir. Şüphesiz ki bu, Japonya halkının anti-emperyalist, anti-monopolist ve demokratik devrimine doğru atılmış büyük bir adım olacaktır.

Leninizm ve ulusal sorun

JORJ BATAL

Lenin'in bıraktığı muazzam ideolojik mirasta, ulusal soruna ayırdığı eserler özel bir yer alır. Vladimir İliç Lenin bu eserlerinde komünist partisinin ulusal sorun konusundaki teori ve uygulamasını bilimsel şekilde açıklar. Bu eserlerde ileri sürülen en önemli fikir, ezen ulusun milliyetçiliği ile ezilen ulusun milliyetçiliği arasında ayırım yapılması fikridir. Lenin'in ulusal sorun konusunda hazırladığı politikanın özü, ezilen bütün halkların ulusal kurtuluş hareketlerinin desteklenmesine, emperyalizme karşı uzlaşmaz savaş yürütülmesine, her ulusa kaderini kendisinin belirlemesine ve ulusal bağımsızlık hakkının verilmesine, her çeşit ulusal eşitsizlik ve ulusal baskıya karşı savaşılmasına dayanır. Lenin'in ulusal sorun konusundaki öğretisinin doğruluğunu hayat onaylamıştır.

Lenin'in rolü sadece ulusal sorun üstüne eserler yazmış olmasıyla sınırlanmaz. Bu öğretinin pratik hayatta uygulanmasında da onun büyük hizmetleri olmuştur. Rusya Bolşevik Partisi'ni yöneten Lenin, Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin başına geçmiş ve bu devrimi zaferle sonuçlandırmış, yeni bir toplumsal düzenin, sosyalist düzenin kurulmasını sağlamıştır. Sosyalist düzen, her türlü sömürü ve sosyal ezgi şekillerinin ortadan kaldırılması, ulusların kurtuluşu, halkların gelişmesi ve kültürün çiçeklenmesi yolunu açmıştır.

Güvenle diyebiliriz ki, Büyük Oktobr Sosyalist devrimi, Doğu halkları üzerinde olağanüstü etkiler yapmıştır, zira halkların eşit haklara sahip olduklarına, onların sosyal ilerlemesine dair ilân edilen fikir ve ilkeler, Doğu ülkeleri halklarının sosyal, politik ve ekonomik gelişme ihtiyaçlarına tamamen uygun geliyordu.

Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi, emperyalizmi, sömürge rejimini mahkûm eden, Rus sömürge imparatorluğunu ortadan kaldıran ve bu imparatorluğun ezgisi altında yok olmak üzere bulunan halkları azat etmiş olan ilk devrimdir. Bütün ilerici insanlığın Lenin'in 100. doğum yıldönümünü ku-

tarihten yarım yüzyıldan fazla bir zamanın geçmiş bulunduğu şu günlerde, Leninist öğreti, hayati önemini korumakta ve çağdaş koşullara cevap vermektedir.

Komünist Enternasyonal kurulurken, «Bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halklar, birleşiniz!» diye Enternasyonal tarafından ileri sürülen Leninist şiar, günümüzdeki uluslararası devrim hareketinin şiarı olmakta devam etmektedir. Komünist ve İşçi Partileri Moskova Danışma Toplantısında kabul edilen dokümanda «Sosyalist sistem, işçi hareketi ve ulusal kurtu-

luş hareketi arasında mevcut ittifakın güç kazanmasında anti-emperyalist savaş perspektiflerinin birinci derecede önemi vardır» denilmektedir.

Ulusal sorun konusunda yazdığı eserlerinde Lenin bize şunu öğretmektedir: ulusal sorun üzerinde ilkesel bir tutum hazırlanması için, somut tarihsel durum, işçi sınıfının çıkarları, devrim hareketinin gelişmesi ve sosyalist devrimin çıkarları gözönünde tutularak Marksizm ruhuna uygun nitelikte bilimsel objektif inceleme yapılması gerekir.

Proletaryanın savaşıyla ilgili teori gereğince ulusal istekler, sınıf mücadelesinin menfaatlerine bağlı olmalıdır, bu da hem bilimsel pratiğe, hem de olayların gelişmesine uygundur. Ulusal kurtuluş hareketinin gelişmekte olduğu bir bölgede çalışan biz komünistler, son derecede çetin ve karmaşık ulusal problemlerle uğraşıyor ve bu yönde de Lenin'in eserlerinde doğru bir politikanın formülleri için yöntem buluyoruz. Enternasyonalist ve sınıfsal tutumun bu alanda dayanak noktası olduğunu görüyoruz. Enternasyonalizm, bütün dünya işçilerinin, kapitalist sömürücülere karşı savaşta çıkarlarının birliği demektir. Enternasyonalizmin maddi temeli kapitalizmin gelişmesi ve bir dünya sistemi haline gelmesiyle kurulmuştur.

Marks ve Engels'in formüle ettikleri «Bütün ülkelerin proleterleri, birleşiniz!» savaş şiarı, objektif gerçeği ve sömürücü kapitalist düzenin devrilmesi için temel istekleri yansıtır. Enternasyonalizm kavramı, kapitalizmin tekelci kapitalizm haline gelmesiyle, devrimci işçi hareketinin büyümesi ve ezilen ülkelerde ulusal kurtuluş hareketinin gelişmesiyle birlikte genişlemiştir.

Hem gelişmiş ülkelerin proletaryası, hem de bağımlı ve sömürge Doğu ülkeleri halkları emperyalizmin ezgi ve sömürsü altında bulunuyordu. Kanımızca işte bu durum, Marks ve Engels'in ileri sürdükleri şiarın geliştirilmesini ve «Bütün ülkelerin proleterleri ve ezilen halklar, birleşiniz!» biçimindeki Leninist şiar haline getirilmesini gerektirmiştir. Lenin, bu şiarı, Komünist Partisi Moskova örgütü aktivistlerinin 1920 yılı Aralık ayında yaptıkları toplantıda ileri sürmüştür. Yoldaşlardan birinin bu konudaki sorusunu cevaplandırarak Lenin şöyle demiştir: «Bu şiar, «Komünist Manifesto»nin yazıldığı devrin görüşü açısından doğru değildir. Fakat şimdiki politika açısından doğrudur.» Lenin, aynı zamanda, «biz, bugün kendimizi sadece bütün ülkeler proletaryasının temsilcileri değil, ezilen halkların da temsilcileri sayıyoruz» demiştir. Bu Leninist şiar eskiden olduğu gibi bugün de uluslararası devrim hareketinin iki kolunun (işçi hareketi ile ezilen halkların ulusal kurtuluş hareketinin) ittifakını yansıtan bir şiar olarak önemini korumaktadır.

Fakat, çıkarları, kendi sömürücülerine karşı ortak savaşta birleşen her ülkenin işçi sınıfı ile ezilen halklar, ulusal hudutlar içinde mevcudiyet-

lerini sürdürüp eylemde bulunmaktadır. Bundan ötürü de tüm ezilenlerin genel enternasyonal çıkarlarıyla belirli ulusal sınırlar içindeki özel çıkarları arasında (yani genel ve özel çıkarlar arasında) diyalektik bir bağ vardır. Başka bir deyişle, işçi sınıfı veya belirli bir ulusal çerçeve içinde bulunan herhangi bir halk tarafından yürütülen savaş, enternasyonal nitelikteki genel devrim hareketinden bir parçadır. Bu savaş, tarihsel nitelikte çeşitli nedenlerle veya somut duruma bağlı koşullar yüzünden ya da emperyalizme karşı savaş mevzileri dolayısıyla nispeten bağımsızdır. Fakat proleter içerikli her ulusal sorun, soyut değil, somut olarak ele alınmalıdır. Ve incelenirken de işçi sınıfı ve sosyalist devrimin çıkarlarından hareket edilerek, söz konusu ulusal sorunun bölgesel ve uluslararası ölçüde sosyalizme yönelen ilerici hareketi kolaylaştıracağı veya güçleştireceği hesaba katılmalıdır. Bu demektir ki, Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi açısından ele alınan ulusal problem, her zaman, destekleyeceğimiz veya her zaman reddedeceğimiz soyut nitelikte bir sorun olarak incelenmemelidir. Somut durumlar, ancak, belirli bir ulusal sorunla ve sosyalist devrimin çıkarlarıyla ilgili tarihsel ve siyasal koşulların tahlili sayesinde açıklığa kavuşturulur.

Lenin, «Sosyalist devrim ve ulusların kendi kaderini belirleme hakkı» adlı eserinde, Marks'ın, Çek halkının 1848 yılında kendi kaderini belirleme hakkına karşı olumsuz bir tutum takınmasından söz ederken şunları yazmıştır: «1848 yılında «gerici» ve devrimci-demokratik uluslar arasında fark yapılması için tarihsel ve siyasal sebepler vardı. Marks, birincileri kınayıp ikincileri savunmakta haklı idi. Kendi kaderini belirleme hakkı, demokrasinin isteklerinden biridir ve pek tabii, bunun, genel demokrasi çıkarlarına bağımlı olması gerekir.»

Toplumsal bir oluşum niteliğini taşıyan milliyetçilik, birden ortaya çıkmamış uzun bir süreç içinde biçimlenmiştir. Milliyetçiliğin olumlu, ilerici ve olumsuz, gerici olmak üzere birbirine zıt iki yönü vardır. Ancak bu iki yön ve her aşamada bunların etki gücü gözönüne alındığı takdirde doğru bir tutum saptanabilir. Örneğin, ezilen ve bağımlı ülkelerin çoğunda milliyetçilik olumlu bir yöneydi; çünkü bu milliyetçilik, bütün yurtseverlerin emperyalist egemenliğine karşı özgürlük ve ulusal bağımsızlık için altında savaştıkları bir bayraktı. Fakat bu durum, milliyetçiliğin öteki yönünün tehlikesini küçümsemek demek değildir. Zira ulusal harekete burjuvazinin çeşitli kanatlarının katılması ve uluslararası burjuvazinin ideolojik baskısı, ulusal hareketteki bazı unsurların ideoloji ve pratik alandaki eylemleri üzerinde milliyetçiliğin olumsuz yönünün etkisini şiddetlendirmektedir.

Diyebiliriz ki, yirminci yüzyılda cereyan eden büyük ölçüde ilerici nitelikte politik ve sosyal değişimler, gelişmekte olan ülkelerdeki ulusal harekete olumlu bir etki yapmıştır. Büyük Oktobr Sosyalist Devriminin

zaferi ve dünya sosyalist sisteminin kurulması, ezilen halkların ulusal hareketinin gelişmesi için elverişli uluslararası koşullar yaratmıştır. Sadece Sovyetler Birliği ve sosyalist sistem tarafından çeşitli bölgelerde emperyalizme karşı yürütülen mücadele ile ve sosyalist ülkeler tarafından ulusal harekete gösterilmekte olan çeşitli yardımlarla değil, aynı zamanda, ulusal sorunun sosyalist düzen çerçevesi içinde proletarya enternasyonalizmi ilkeleri temeli üzerinde yeni bir şekilde çözülmesiyle ezilen halkların ulusal savaşı kolaylaşmıştır. Sömürgecilik düzenin çökmesi ve pek çok bağımsız ulusal devletin kurulması, ulusal hareketin gelişme sürecine hız vermiştir.

Bütün bu etkenlerin sonucu olarak, bu halkların ulusal kurtuluş hareketinde değişimler olmuş, emperyalizmden ulusal bakımdan kurtuluş, ekonomik kuruculuk ve sosyal ilerleme ödevlerinin çözülmesi gündeme alınmıştır. Bu da ulusal hareketteki ilerici içeriği zenginleştirmiştir. Arap ülkelerindeki gelişme, hemen hemen, ezilen öteki halkların koyulduğu aynı yolu izlemiştir. Fakat özel tarihsel koşullar nedeniyle bu gelişme kendine mahsus özelliklere sahipti.

Arap halkları ile emperyalizm arasındaki ilişkilere gelince, belirtmemiz gerekir ki, emperyalizm, Arap ülkelerine ait topraklarda suni bir ırkçı ısrail devleti kurmayı başarmıştır. Emperyalizm, Osmanlı imparatorluğu çöktükten sonra Doğu Arabistan topraklarını parçalamaya, buralarda İngiliz ve Fransız emperyalistlerine bağımlı çok sayıda politik kuruluşlar meydana getirmeye de muvaffak olmuştur. Bu sömürgeci parçalama ve diğer tarihsel etkenler nedeniyle, ulusal hareket farklı yollar izliyerek geliyordu. Bu gelişme de çeşitli sonuçlara yol açmıştır: Bazı ülkeler siyasal kurtuluşa diğerlerinden önce kavuşmuş, böylece çeşitli rejimler ortaya çıkmıştır. Bazı ülkeler ise, iç kuruluşlarının radikallık derecesi bakımından birbirinden farklı progresif gelişme yoluna koyulmuşlardır. Arap devletlerinin çoğunda ve onlara benziyen diğer ülkelerde şu önemli özellik vardır: Sömürgecilik ve çağdaş yeni-sömürgecilik egemenliğinin bir sonucu olarak kapitalizm gelişmemiştir ve mevcut koşullar içinde gelişemeyecektir. Bu nedenle oralarda ekonomik birlik doğmadıktan başka, şu veya bu ölçüde feodal yada yarı feodal üretim biçimleri devam edegelmiştir. Ekonomik birliğin mevcut olmayışı yüzünden bütün toplum birleşik bir ekonomik organizm haline gelememiştir. Ekonomik gelişmedeki ve ekonomik bağların güçlenmesindeki gecikme sonucunda ulusal birlik probleminin çözülmesi de gecikmiştir.

Tecrübe gösteriyor ki, gelişmekte olan ülkelerde ulusal burjuvazi, büyük sosyal dönüşümler döneminde (kapitalizmden sosyalizme geçiş çağında) ulusal birliğe ulaşılması için gerekli objektif koşulları yaratma yeteneğine sahip değildir. Burjuvazi gerek sınırlı sınıfsal çıkarları, gerekse ekonomik, politik zayıflığı, emperyalizmle olan ilişkileri, halkçı hareket-

lerden, özellikle yeni kurulan ulusal devletler kapitalist olmayan gelişme yoluna koyulduktan sonra meydana gelen sosyal gelişmeden duyduğu korku dolayısıyla ulusal harekete ne yöneticilik edebilmiş, ne de bu harekette başlıca rolü oynayabilmiştir. Bu burjuvazi, çoğu zaman, ekonomik bağımsızlığa, onun güçlenip gelişmesine karşı gelmiştir.

Kendi tecrübemize dayanarak şu sonucu elde etmiş bulunuyoruz: Bu ülkelerde ekonomik bağımsızlık, ekonomik ve sosyal ilerleme ve ulusal gelişme, ancak sosyalist dönüşümlerle mümkündür. Arap ülkelerinde ve onlara benzer memleketlerde gerçek ulusal birliğin sağlanması için gerekli koşulları yalnız sosyalizm yaratabilir, ve ancak, sosyalizmde menfaati olan sosyal sınıflar ve tabakalar ülkemizde ulusal sorunu ilerici anlamda çözümlemeye yeteneklidir. Arap ülkelerindeki geniş küçük burjuva tabakaları sosyalizm fikirlerine yanaşmakta, bu sınıfın bazı ilerici çevreleri Marksizm-Leninizm fikirleriyle ilgilenmektedirler. Bu da, siyasal hayatta olumlu bir olaydır. Fakat bu tabakaların sınıfsal kökenlerinden ileri gelen kararsızlığı, politik partilerinin programlarının perspektiften yoksun bulunuşu, onların, sosyal kurtuluş ödevlerini gerçekleştirme ve ulusal sorunun köklü bir şekilde çözümleme olanaklarının sınırlı olduğunu ıspat etmektedir.

İşte bu nedenlerden ötürü biz şu sonuca varmış bulunuyoruz: Arap işçi sınıfı ve onun politik temsilcisi olan komünistler, sosyalizm uğrunda savaşılan en devrimci güçler olduklarından, ulusal sorunun temelden çözülmesi için gerekli koşulları yaratacaklardır. Onlar, ulusal hareketin yöneticileri olarak, emekçilerin sosyal kurtuluşunu sağlayacak, bu uğurdaki tarihsel ödevlerini yerine getireceklerdir. Ulusal hareket sorununun böyle Marksist-Leninist bir şekilde ele alınması, Arap halklarının kurtuluş mücadelesini, uluslararası devrimci, anti-empyalist ve anti-kapitalist hareketin önemli bir kısmı haline getirmektedir.

Az gelişmiş ülkelerin kapitalist olmayan yoldan sosyalizme geçişleri sorunu

TSOGTİN NAMSARAY

Bilimsel sosyalizm teorisi, sınıfsız topluma geçişin kaçınılmaz olduğunu ispat ederken, yasal olarak, kapitalizm-öncesi aşamada bulunan sömürge ve bağımlı ülke ve halkların gelişme olanakları sorunu ile karşı karşıya gelmektedir.

Marksizm klâsikleri bu sorunu daima somut tarihsel gelişme açısından ele almışlar ve bu gelişmeyi proletaryanın zaferine, geri kalmış ülkelerin kurtuluş savaşına bağlamışlardır.

Karl Marks ile Fridirih Engels, sosyalist devrim teorisi üzerinde çalışırken ve proletaryayı ilerideki devrime hazırlarken, devrimin dolaylı ve dolaysız yedeklerini gözönünde bulundurmuşlar, sömürge ve bağımlı ülkeler de dahil, devrimin proletarya merkezlerindeki ve köylerdeki muhtemel gelişme yollarını dikkate almışlardır. K. Marks ve F. Engels, çeşitli ülkelerdeki ezilmiş ve geri kalmış halkların kurtuluşları sorununu incelerken, tarihte ilk defa olarak, ekonomik bakımdan geri kalmış ülkelerin, kapitalist gelişme aşamasını atlayarak, sosyalizme geçebilecekleri fikrini ortaya atmışlardır. N. Çernişevski ile N. Dobrolübov'un Rusya'nın kapitalist olmayan yoldan gelişebileceğine dair görüşlerini bilen Marks ile Engels, geri kalmış şu veya bu ülkenin kapitalist olmayan yoldan sosyalizme geçebilme imkânını Batı Avrupa'nın gelişmiş ülkelerindeki işçi sınıfının zaferine bağlamışlardır. Marks ile Engels, bazı Rus siyaset adamlarının sorularına cevap olarak, «Komünist partisi manifesti»nin 1882 yılındaki ikinci Rusça baskısının önsözünde şunları belirtmişlerdir: «Rusya'daki devrim, Batıdaki proletarya devrimi için, iki devrim de birbirini tamamlayacak şekilde, bir işaret olursa, Rusya'da mevcut toprak üzerindeki cemaat mülkiyeti, komünist gelişmenin çıkış noktalarından biri haline gelebilir».

Marks ve Engels'in öğretisini, yeni bir tarihsel dönemde yaratıcı bir şekilde geliştiren V. İ. Lenin, geri kalmış ülkelerde sosyalizm kuruluşu sorunu dahil, emperyalist dönemde sosyalist devrime dair teoriyi bütün yönleriyle hazırlamıştır. Lenin, sömürge boyunduruğunu yokettikleri halde, sosyalizme geçmek için henüz maddi imkânlarla ve diğer araçlara sahip bulunmayan ülkeler için kapitalist gelişme yolunun kaçınılmaz olduğu iddialarının temelsizliği ispatlamış, Komintern'in 1920 yılındaki II. Kongresinde son derecede önemli olan «geri kalmış ülkeler, gelişmiş ülkelerdeki proletaryanın yardımıyla, kapitalist gelişme aşamasını atlayarak sovyet düzenine ve belirli ölçüde komünizme geçebilirler» görüşünü formüle etmiştir.

Lenin'in geri kalmış ülkelerin kapitalist olmayan yolda gelişmesiyle ilgili teorisi, tek sosyalist devletin üyesi haline gelen çarlığın eski sömürge halklarının hayatında olduğu gibi, bağımsız bir devlet olan Mogolistan Halk Cumhuriyetinin hayatında da ifadesini bulmuştur.

Lenin'in, halkımızın kapitalist olm şahsen yardım etmesi, Mogolistan Devrimci Halk Partisi'ne, memleketin kapitalist olmayan yolda gelişmesi perspektifleriyle ilgili değerli öğüt ve direktifler vermesi Mogolistan komünistleri için bir gurur vesilesidir.

Bilindiği üzere, Mogolistan ekonomik bakımdan Asya'nın en geri kalmış ülkelerinden biriydi, halkın başlıca geçim aracı ilkel, göçebe hayvan bakıcılığıydı. Memlekette ne sanayi, ne makineli taşıt araçları, ne çağdaş haberleşme sistemi, ne de ulusal nitelikte finans-kredi kurumları bulunuyordu. Aratlar (hayvan bakıcı köylüler) derebeylerin ve yabancı sömürücülerin kölesi durmundaydı. Lama'lara ait tapınaklar, aratların bilincine karmakarışık dinsel hurafelerle etkide bulunuyordu. Öğretim işleri dinsel kurumların elinde toplanmıştı ve göçebe halkın her hareketi dinsel kontrol altında bulunduruluyordu.

Yüksek kademedeki lama'ların feodal mülkleri olan tekkeler, taassubun ve derebeylik sömürsünün merkezleriydi. Tekke işlerinde 100 binden fazla lama çalışmaktaydı ki, bunlar memleketteki çocukluk çağından çıkmış erkeklerin yüzde 40'ını meydana getiriyordu.

Bu şartlar altında Mogolistan'da yeni toplum düzeninin, sosyalizm kuruluşunun ne büyük güçlüklerle karşı karşıya geldiğini anlamak zor değildir.

Memleketimizdeki toplumsal hayatın kökten değiştirilmesi için gerekli imkânları 1921 yılındaki halk devrimi sağladı. Halkımızın ulusal kurtuluş ve toplumsal değişiklikler uğrunda savaşıda yönetici rolü Mogolistan Devrimci Halk Partisi (MDHP) oynadı.

Halkımız, emperyalist köleliğinden ve feodal egemenliğinden kurtulmayı, sadece bir ödev olarak gözönünde bulundurmamakla kalmadı, bu ödevi başardı ve daha sonra, kapitalist gelişme aşamasını atlayarak, sosyalist toplum düzenini kurdu.

Geri kalmış ülkelerin, feodal ilişkilerden sosyalizme geçebilmeleri için, birçok devrimci-demokratik değişimleri, genel olarak burjuva-demokrasisi tarafından çözümlenen bazı ödevleri gerçekleştirmeleri lâzımdır. Örneğin Mogolistan Halk Cumhuriyeti'nde feodalizme özgü toprak köleliği hukuku, aratların feodallere vergi (mecburi ve keyfi) borçları kaldırıldı, feodallerin ve yüksek kademedeki din adamlarının mülkelerine elkonuldu, hayvanlar fakir ve desteğe muhtaç arat ailelerine verildi. Bütün bu devrimci-demokratik değişikliklerin gerçekleşmesi için Mogo-

listan halkının hemen hemen yirmi yıl gayretler harcaması lâzım geldi. Mogolistan'daki devrimin demokratik aşamasının başlıca sonucu, feodal üretim ilişkilerinin ortadan kaldırılması, yabancı tefeci-ticaret sermayesinin ekonomiden uzaklaştırılması, halk ekonomisinde sosyalist sektörün yaratılması, kapitalist olmayan yolda gelişmenin sağlam temellere oturması oldu.

Devrimin ikinci, sosyalist aşamasında Mogolistan halkı, MDHP'nin yönetmenliği altında endüstriyi, köy ekonomisini geliştirmek ve kültür devrimini uygulamak amacıyla geniş çapta tedbirler aldı ve bunları gerçekleştirdi.

Sosyalist endüstrinin yaratılması ve durmadan genişletilmesi, çağdaş ulaştırma ve haberleşme araçları şebekesinin geliştirilmesi, Mogolistan'ın tarım ve hayvancılık ülkesi olmaktan çıkarak tarım-endüstri memleketi haline gelmesini sağladı.

Bu dönem içinde köy ekonomisinde büyük toplumsal-ekonomik değişiklikler yapıldı, 1959 yılında arat işletmelerinin kooperatifleştirilmesi işi tamamlanmış oldu. Bu işletmeleri kooperatifleştirme ödevinin başarıyla çözümlenmesi sayesinde Mogolistan Halk Cumhuriyeti'nde sosyalist üretim ilişkilerinin zaferi sağlandı.

Sosyalist kuruluş sıralarında yaşlı vatandaşlar arasında okur-yazar-sızlığın tamamıyla ortadan kaldırılması, köy çocukları için ilkokul, şehir çocukları için ise ortaokul öğreniminin mecburi hale getirilmesi, yeni bir ulusal kültürün, edebiyat ve sanatın geliştirilmesi, çağdaş bilimlerin benimsenmesi ve halk aydınları yetiştirilmesi gibi derin değişiklikler sağlayan kültür devrimi gerçekleştirildi.

Şurasını belirtmek lâzımdır ki, Mogolistan Halk Cumhuriyeti'nin kapitalizmi atlayarak sosyalizme geçişte sağladığı başarının çözümleyici şartlarından birini, yeryüzünün ilk sosyalist devleti olan Sovyetler Birliği'nin çok yanlı, kardeşçe yardımları teşkil etmiştir.

Şimdi Mogolistan Halk Cumhuriyeti sosyalizm kuruluşunu tamamlama dönemine girmiştir ki, bununla ilgili temel ödevler partinin 1966 yılındaki XV. Kongresinde kabul edilen yeni programda yer almıştır.

Böylelikle Mogolistan halkı, Marksist-Leninist partisinin yönetmenliği altında, geri kalmış ülkelerin kapitalist olmayan yolda gelişmesi imkânına dair Marks, Engels ve Lenin'in yüce öğretisini başarıyla uygulamaktadır. Şurasını belirtmek gerekir ki, MDHP, kapitalist olmayan yolda gelişmeye dair Marksit-Leninist öğretiyi gerçekleştirirken, devrilmiş olan feodaller sınıfının azgın direncini, uluslararası emperyalizmin entrikalarını, küçük burjuvazinin baskılarını, parti içindeki sağcı ve «solcu» oportünistlerin muhalefetini, defalarca başgösteren milliyetçilik belirtilerini ve milliyetçiğin kalıntılarını ortadan kaldırmıştır.

Geçmişte feodal ilişkiler aşamasında bulunmuş olan Mogolistan halkının, tarihsel denemeden geçmiş sosyalizm kuruluşu tecrübesi, MDHP'nin, uluslararası komünist, işçi ve ulusal kurtuluş hareketlerinin devrim teorisine önemli bir katkısını teşkil etmektedir.

Bugün, kapitalist gelişme aşamasının atlanması suretiyle, halkların sosyalizme geçişleri sürecine birçok ülkelerde tanık olmaktadır. Gelecekte bu yolu daha birçok halkların izleyeceği şüphesizdir. Bundan dolayı, kapitalizmi atlayarak, feodalizmden sosyalizme geçmiş olan Mogolistan Halk Cumhuriyeti'nin gelişmesindeki tecrübeler, zamanımızda çok önemli uluslararası bir anlam kazanmaktadır.

Ulusal özelliklerin bütün farklarına rağmen, kurtulmuş ülkelerin bugünkü dönemdeki gelişme süreci ile, Mogolistan Halk Cumhuriyeti'nin kapitalist olmayan yolda gelişmesi arasında birçok ortak yönler vardır. Mogolistan'ın tecrübesi şunu göstermiştir: Kurtulmuş olan ülkelerin, geri kalmışlıklarını yenmek uğrunda kesin devrimci tedbirler alabilmeleri için, kendilerini daima destekliyen Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle sıkı ve çok yanlı işbirliği bağları kurmaları ve onların kardeşçe yardımlarına güvenmeleri gerekmektedir.

Sosyalizmin bir dünya sistemi ve çağdaş toplumsal gelişmenin çözümleyici bir gücü, ulusal kurtuluş hareketlerinin tarihsel zaferler kazandığı ve dünya ölçüsündeki devrim sürecinin bir bölümü haline geldiği yeni tarihsel şartlar içinde kurtulmuş olan, fakat ekonomik bakımdan geri kalmış durumda bulunan ülkelerin gelişmeleri perspektifi olağanüstü bir önem kazanmıştır. Bunun için ulusal kurtuluş savaşı yapan ülkelerin kapitalist olmayan yoldan gelişmeleri sorunu, komünist ve işçi partilerinin 1957, 1960 ve 1969 yıllarında Moskovada yaptıkları danışma toplantılarında daha da geliştirilmiş ve somutlaştırılmıştır.

Bu sorun etrafında çeşitli ideolojiler arasında mücadeleler yürütülmekte, sorun enine boyuna tartışılmaktadır. Burjuvazi ve onun yordakçıları, tabii olarak, kapitalist olmayan yolda gelişmeyi şiddetle reddetmekte, bu amaçla çeşitli entrika ve iftiralara başvurmaktadırlar.

Bazı teorisyenler, sığ bir Marksizm-Leninizm anlayışıyle, ya da onun gerçek anlamını bulandırmakla, Marksizm-Leninizmin, sadece, proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişkilerin açıkça su yüzüne çıktığı gelişmiş ülkelerde uygulanabileceğini, nüfusunun temel yığınları köylülerden ibaret olan geri kalmış tarım ülkelerinde uygulanması olanağının bulunmadığını iddia etmekte ve böyle bir iddiaya dayanarak, kapitalist olmayan yolda gelişmeye dair Marksist-Leninist teorisinin reddedilmesini istemektedirler. Bu iddianın hatalı olduğunu anlamak için sorunun iyice incelenmesi gereklidir.

V. İ. Lenin, eski sömürge ve bağımlı ülkeler halklarının, politik ve ekonomik kurtuluş uğrunda savaşılarının ilkönce emperyalizme yönel-tileceğini ve bu savaşın gelişmesi belirli bir düzeye ulaştıktan sonra, gitgide daha geniş ölçüde kapitalizm aleyhtarı bir öz kazanacağını söylemişti. Kurtulmuş olan birçok ülkelerin gelişmek için sosyalist bir doğrultuyu benimsemeleri ve derin toplumsal değişiklikler yolunda kesin adımlar atmaları Lenin'in bu görüşünü tamamiyle doğrulamaktadır.

Zamanımızda, emperyalizm, sosyalist gelişme doğrultusunu benimseyen ilerici rejimli ülkelere özel bir düşmanlık beslemektedir. Bu ülkeleri tutukları yoldan saptırmak isteyen emperyalistler, oralaradaki siyasal partileri parçalamaya çalışmakta, öğretim ve kültür kurumlarını ve yığın-sal haberleşme araçlarını etkileri altına almaya kalkışmakta, bu ülkelerde karşı-devrim yuvaları meydana getirmekte, devlet ve ordu katlarındaki gerici elemanları desteklemekte, yurtseverler arasında çelişkiler meydana getirmek için komünizm aleyhtarlığı kalıntılarından faydalanmaktadırlar. Emperyalistler, kapitalist olmayan yolda gelişme alanında elde edilen tecrübelerin önemini anladıkları içindir ki, yeni yeni ülkelerin bu yolu seçmelerinden korkarak, kurtulmuş ülkelerin ilerici gelişmelerini engel-lemek amacıyla hiçbir gayret ve aracı esirgememektedirler.

Komünist ve işçi partilerinin Moskova'daki 1969 Danışma Toplantısının belgelerinde şunlar belirtilmiştir: «Zamanımızda, devrimci şartların etkisiyle, kurtulmuş olan ülkelerin ilerici anlamda toplumsal gelişmeleri için özel şekiller ortaya çıkmış, devrimci-demokratik güçlerin rolü art-mıştır. Bazı yeni devletler kapitalist olmayan yolu seçmişlerdir ki, bu yol, kendilerine, sömürgeciliğin mirası olan geri kalmışlıktan kurtulmak ve sosyalist gelişme yolunda yürümek şartlarını sağlamaktadır. Bu ülke-lerdeki sosyalist doğrultu, büyük güçlükleri göğüsliyerek yol almaktadır. Bu devletler emperyalizme ve yeni sömürgeciliğe karşı kesin bir savaş yürütmektedirler.»

Kapitalist olmayan yolda gelişmenin üstünlüklerini, geri kalmış ülke-lerin tarihsel gelişmesini önemli derecede hızlandırması ve onlara, nispeten kısa süreler içinde, koskoca tarihsel dönemleri aşmaları imkânını sağlaması teşkil etmektedir. Kapitalist olmayan yol, yeni toplumun doğum sancılarını önemli ölçüde azaltmaktadır. Kapitalist olmayan gelişme yolundan sosya-

leşmesine, nüfusun temelini teşkil eden yığınların iflâs edip perişan hale gelmesine lüzum kalmadan gerçekleşmektedir. Asya, Afrika ve Lâtin Amerika ülkelerinde ulusal kurtuluş hareketindeki çağdaş sorunların çözülmesine imkân veren yol kapitalist olmayan gelişme yoludur.

Leninizm ve ideoloji savaşının bazı yönleri

HUAN DIS

Zamanımız, Leninizmin evrensel önemini en inandırıcı biçimde doğrulamıştır. Ideoloji savaşı alanındaki ödevlerimiz, Marksizm-Leninizm fikirlerini düşmanlarımızın hücumlarına karşı savunmak, her yerde ve geniş ölçüde yaymak, K. Marks ve F. Engels'in fikirlerinin Lenin tarafından geliştirilmesi örneğinden esinlenerek yaratıcı biçimde geliştirmektir.

Zamanımızdaki ideoloji savaşının şu iki tipik özelliği vardır: a) burjuva ideolojisinin bunalımı, b) Marksist-Leninist ideolojinin – bazı karmaşık dönemleri de ihtiva etmekle beraber – yükselişi.

Bu ikili evrimin ortak kökü, Marksizm-Leninizmin doğruluğunu tarihsel gerçekliğin onaylaması olayıdır. Tarihsel gerçeklik, ideologların geleneksel olarak dayandıkları, ezgi ve sömürü rejimlerini savunurken veya haklı gösterirken yaslandıkları temelleri objektif olarak yıkmaktadır.

Marksist-Leninist ideolojinin zamanımızdaki yükselişinden söz ederken, 50 yıllık varlığının 45 yılı boyunca – ve bunun 30 küsur yılında en başta Franko diktatorasına karşı savaşarak – illegal çalışmak zorunda bırakılmış olan İspanya Komünist Partisinin tecrübesini ele alabiliriz. Bilindiği gibi, bu diktatora, İspanya'da Lenin fikirlerinin kökünü ve Lenin adını kazımak, klerikal faşist fikirleri dayatmak için en kıyıcı ve barbarca yöntemlere başvuragelmıştır. Ama V. İ. Lenin'in eserleri kanun-dışı ilân edilmiş olsa da, İspanyol gençliği, köylerde, fabrikalarda ve üniversitelerde bu eserleri gerçek bir tutkuyla okuyagelmıştır. Lenin'in eserleri memleketimizde hiçbir zaman bugünkü kadar çok okunup benimsenmiş değildir. Ülkemizde Marksist-Leninist ideolojinin etkisi o kadar büyüktür ki, cizvitlerin resmi dergisi «Rason ve Fe» bile 1969 Şubat sayısında şunları yazmıştır: «Marksizm bugün yayılma ve ideolojik etki bakımından *eşi görülmedik* bir düzeye ulaşmıştır. Bu öğretinin somut sonuçları ne olursa olsun, Marks, bugün, yaşanılacak hayatın gökyüzünde değil, yeryüzünde yaratılmasından yana olan birçok insanın *her zamankinden fazla* önderidir.»

Kilisenin bağrında mayalanan olgular bir hayli anlamlıdır: Katolikliğin yenilenmesine hizmet eden hareketin, Dünya Ruhaneleri Toplantısı'ndan sonra ortaya çıkan çok önemli sektörü, ve katolikliğin özellikle işçi ve halk yığınları tarafından yürütülen savaşla dolaysız olarak bağlı akımları (örneğin İspanya ve Lâtin Amerika'da), K. Marks ve V. İ. Lenin'in temel tezlerinden bazılarını – bunların kendi dinsel inançlarıyla bağdaşabileceğini ilân ederek – kabul ettiler. Hayat, Santiyago Karilyo yoldaşın «zamanımız problemlerine yeni yaklaşım» adlı kitabında formüle ettiği hükmü doğrulamaktadır. Karilyo, bu kitabında, hristiyanlarla Marksistler

arasındaki diyaloga değinerek şöyle demektedir: «Marksist-Leninist ideolojide, artık, yanyana yaşamaya değil, görüş uygunluğuna imkân veren hükümler vardır. Ve bu uygunluk, pratik işbirliğini daha reel hale getirmektedir.»

Son zamanlarda, birçok Arap ve Lâtin Amerika ülkelerinde subay çevrelerinden bazı grupların yeni tutumlarını yansıtan politik olaylarda yine Leninizmin oynadığı role dikkati çekmek yerinde olur. Bu politik olaylarda da, anti-emperyalist milliyetçiliğin sosyalist eğilimlerle bağdaştığına tanık olmaktadır.

Şimdi Leninizmin yükselişi dönemini yaşadığımıza göre, şunu kendi kendimize ve en büyük içtenlikle sormanın tam sırasıdır: Bugün, önümüzde, bertaraf edilmesi ideolojik hücumlarımıza daha büyük bir atılım kazandırabilecek olan ne gibi gerçek engeller veya güçlükler vardır?

V. İ. Lenin dev çalışması ve yarattığı eserler sayesinde yüce tarihsel bir kişi oldu. Her işçi için, sömürülen herkes için, Lenin'in Bolşevik Partisi'ni yöneterek ilk sosyalist devrimi gerçekleştirmedeki çözümleyici rolü açık ve anlaşılır bir gerçektir. Bugün ideoloji savaşının bütün biçim ve belirtilerine Lenin'in devrimci fikirleri damgasını vurmuştur. Bu fikirler, Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin zaferinde yansımaktadır.

Sovyet halkı, bu sonuçlara büyük fedakârlıklar ve kurbanlar pahasına ulaştı; çünkü yıllar yılı, kendisine düşman dünyanın kuşatma çemberi içinde yapyalındı. Sovyet egemenliğinin kurulması döneminde bu halk 14 kapitalist memleketin silâhlı müdahalecilerini dize getirdi. Daha sonra Hitlerci saldırganları hezimete uğrattı. Sovyet yurdunun ve insanlığın Hitler âfetinden kurtarılması için 20 milyondan fazla Sovyet insanı canlarını verdiler. Sovyetler Birliği'nde sosyalizm kuruluşunu gerçekleştiren destani çalışmalar, diğer halklara hürriyet uğrındaki savaşlarında Sovyetler Birliği'nin yaptığı cömertce ve menfaat gözetmez yardım (biz İspanyol komünistleri kendi tecrübemize dayanarak bunu daima şükranla tekrar edeceğiz), kapitalist dünyasında hayranlık, sömürülen geniş yığınlarda sevgi ve dayanışma duyguları uyandırdı. Daha sonra, Çin Devrimi'nin, Küba Devrimi'nin, Kore Kurtuluş Savaşı'nın destani kahramanlıklarını da bütün dünya aynı hayranlıkla izledi. Bugün de Viyetnam halkının kahramanlık savaşını öylece izlemektedir. Yeni dünyanın, ana kanunu her türlü sömürü ve ezgiyi sona erdirmek olan yönelişi içinde milyonlarca insanı saran ilgi ve heyecan, kapitalist memleketlerde Marksist-Leninist ideolojide görülen şimdiki yükselişin ana kaynağıdır.

Bugün, ideoloji savaşı sadece emperyalizmin illetlerini göstermekle ve sosyalizmin üstünlüklerini belirtmekle yetinemez. Marksizm-Leninizm, bil-hassa emperyalizme karşı savaşta daha kuvvetli olabilmek için kendi iç problemlerini de tahlil etmelidir.

Marksizm-Leninizmin gelişmesi, bugün, sosyalizmin 14 ülkede ve en değişik biçimlerde üstüngelmesi sonucunda ortaya çıkan *iç diyalektiği* küçümseyemez. Bu 14 memlekette çeşitli sosyalizm *modelleri'nin* varlığı iddiası, Ekim Devrimi'nin insanlık tarihinde yeni bir çağ, sosyalizm ve komünizm çağını açarak oynadığı olağanüstü rolü asla küçültmez ve zedelemeyiz. Bildiğimiz gibi, Ekim Devrimi'nden hemen sonra, Rusya'da, Bolşeviklerle solcu Es'ler-in koalisyon hükümeti vardı. Menşevikler de 1920'ye kadar sovyetlerde legal muhalefeti teşkil ediyorlardı. İşte Lenin'in konuşmalarından buna bir örnek: «Biz, burjuvaziyi seçim haklarından mutlak anlamda yoksun etmeyi hiçbir zaman mesele edinmiş değiliz; çünkü burjuvaziyi her adımda baskı altında tutacak olan proletarya diktatörlüğü, onu seçim haklarından yoksun etmiyebilir. Bu, teorik bakımdan tamamiyle imkân dahilindedir. Biz, Anayasamızı da başka ülkelere örnek diye göstermiyoruz. Yalnız şunu diyoruz ki, burjuvaziye baskı yapmadan sosyalizme geçiş yoluna koyulmaya kalkanlar sosyalist değillerdir. Fakat, sınıf olarak burjuvaziye baskı altında tutmak gerekliyse de, onun seçim haklarından ve eşit işlemenden yoksun edilmesi ille de şart değildir.» Bu Lenin tecrübesinin teorik anlamı, partimiz için büyük bir önem taşımaktadır; çünkü – elbette bambaşka şartlar içinde – kendi savaş perspektiflerimizi tesbit etmemize yardımcı olmaktadır.

Biz sosyalizme doğru kendi hareket yolumuzu çizerken, proletarya diktatörlüğünün *çeşitli varyantlarının* varlığı hakkındaki Leninci prensiplere dayanıyoruz. Ve Leninizme sadakatle, sosyalizmin, demokratik özgürlüklerin, yani burjuvazinin daima biçimsel olarak tanıdığı ve sosyalizm tarafından daha yüksek bir düzeye çıkarılması, politik, sosyal ve ekonomik bakımlardan gerçek bir özle doldurulması gereken özgürlüklerin alabildiğine genişletilmesi anlamına gelmesi gerektiğini belirtiyoruz.

Sosyalizmin bu köklü demokratik karakterini, Lenin'in öylesine kuvvetle belirttiği ve bugün özellikle önemi büyük olan niteliğini ifade ve kabul etmek çağımızdaki ideoloji savaşı için esastır. Biz, burjuva devletini, zor yöntemlerine gittikçe daha çok başvurduğu, faşist zorbalık biçimlerini uyguladığı ve askerî-bürokratik dehşet makinesini habire işlettiği her ahvalde demaske etmeliyiz.

İdeoloji savaşı alanında Lenin'in vasiyetlerinden biri, saflarımıza düşman fikirlerin sokulmaması, her çeşit oportünizme asla göz yumulmaması hakkındaki vasiyeti, partilerimizin eylemi bakımından çok büyük bir önem taşımaktadır. İspanya komünistleri Lenin'in bu vasiyetinden daima esinlenerek, burjuva fikirlerinin saflarımıza sokulma denemelerine karşı, gerek sağcı, gerekse «solcu» revizyonizm sapmalarına karşı kesin bir savaş yürütmüşlerdir ve gerekli oldukça buna devam etmektedirler.

Fakat şimdiki ideolojik tartışmada, – yukarıda sözünü ettiğimiz sapmaların dışında – daha başka mahiyette ve elbette bundan yirmi-otuz

yıl önce mevcut olmayan problemlerle karşı karşıya gelip gelmediğimizi de görmemiz gerekirdi.

Sosyalizmin objektif temeli ile Marksist ideolojinin yansıttığı üst-yapı arasındaki bağıntı, pasif değil, tersine, *aktiftir*. Bundan ötürü, bugün, Marksizm-Leninizmde, sosyalist toplumlarda mevcut çeşitliliğin ideolojiye yansımaları olan bazı başkalık veya çelişkilerin ortaya çıkmasında şaşılacak bir şey yoktur. Bu toplumlar, kapitalistlerin ve büyük toprak beylerinin hezimete uğratılması sonucunda meydana çıkmışlardır. Bunlar dünya sosyalist sisteminin birer bölümü, dünya sosyalist devrimi sürecinin organik birer parçasıdır. Bunun için, söz konusu başkalık veya çelişkiler *sınıfsal karakterli değildir*.

Bu farklı görüşler etrafındaki tartışmalarda, şu veya bu meselede hemfikir olmadığını bildiren her kişiyi, hemen, burjuvazinin etkisi altına düşmüş, ya da – bir başka deyişle – sağcı veya «solcu» oportünist saymak gibi bir yönetim başvurmadan kaçınılmalıdır. Böyle bir yöntem, doğru dürüst teorik çalışmayı, şu veya bu fikrin ortaya çıkmasına yol açan objektif sebeplerin konkrut tahlilini güçleştirebilir. Bu takdirde, fikirlerin Leninizm çerçevesi içinde gerekli incelenmesini imkânsızlaştıran engeller ortaya çıkar. Çeşitli kararları karşılaştırma işi, yani öğretimizi geliştirme ve zenginleştirme süreci zorlaşır. Böyle bir yöntem, düşmanlarımızın reel kuvvetini, özellikle ideoloji alanında, aşırı derecede artırır.

İdeoloji savaşımızda, Marksizm-Leninizmin bir bilim olduğunu gözönünde bulundurmamız önemlidir. Marksist-Leninist görüş ve tutumları daima savunmamız gereği söz götürmez. Komünist ve işçi partilerinin 1969 Moskova Danışma Toplantısı, uluslararası komünist hareketinde yönetim merkezi diye bir şey olmadığını gayet haklı olarak tesbit ve ifade etmiştir. Bilimsel ve devrimci fikirler olarak Marksist-Leninist fikirlerin reel kriteri, devrimci uygulama ve devrimin ileri hareketidir.

Söylediklerimizden anlaşılıyor ki, biz, Sovyetler Birliği'nin ve topyekûn sosyalist dünyanın başarı ve zaferlerinin önemini küçültmeyi amaçlayan her eğilimin karşısındayız. Biz pek haklı olarak bu başarılarla ideolojik savaşımızda baş yeri vermekteyiz; zira bunları bütün yeryüzünde işçiler ve sömürülenler kendi öz başarıları olarak benimsemektedirler.

Çevremizdeki realiteyi, hiç korkuya kapılmadan, nasılsa öylece ele alıp incelemeliyiz. Lenin örneği gözümüzün önündedir. O, henüz doğmuş Sovyet devletinin hayatı için çok tehlikeli anlarda bile geniş ideolojik tartışmalar açıyor ve bu tartışmalarda sosyalist realitenin belirli yönlerine yöneltilen sert eleştiriler eksik olmuyordu. Bununla beraber, Lenin, sosyalizmin yerleşme ve sağlamlaşmasına bu tartışmaların katkıda bulunduğu kanısındaydı.

Bizim için esas olan, ideoloji savaşına, şimdiki şartlarda gerekli *akıncı* bir nitelik kazandırma arzusudur. Bizim, proletarya enternasyonalizmi problemlerine yaklaşım tarzımızı belirleyen de budur. Bugün artık söz konusu olan, kapitalist dünya tarafından kuşatılmış bir tek sosyalist memleketin savunulması değildir. Şimdi dünya sosyalist sistemi mevcuttur, ve biz, proletarya dayanışması ruhunda Sovyetler Birliği'nden, dünya sosyalist sisteminden yanayız ve daima da bu tutumda olmalıyız.

Moskova Danışma Toplantısı dokümanındaki tezlerden birinin, yani kapitalizm koşulları içinde mücadele yürüten komünist partisinin sosyalizm ve proletarya enternasyonalizmi dâvasına büyük katkısının, kendi memleketinde iktidarın işçi sınıfı ve müttefikleri tarafından elde edilmesi olabileceği tezinin taşıdığı önemin burada da belirtilmesi yerinde olur. Bize göre, proletarya enternasyonalizminin esas kriteri, her partinin, kendi memleketinde devrimin gelişmesine ve aynı zamanda dünya devrim sürecinin gelişmesine yardım edecek nitelikte ulusal ve uluslararası politikayı tesbit ve uygulama yeteneğidir.

Demek oluyor ki, her partinin, Moskova Danışma Toplantısı tarafından da adalet anlayışıyla doğrulanan bağımsızlığı prensibi objektif bir devrimci ihtiyaçtır. Hattâ, enternasyonalizmin önemini küçümseme veya onu hiçe sayma gibi bir zihniyetten tamamen uzak olarak diyebiliriz ki, partilerin bağımsızlığı bizim proletarya enternasyonalizmimizin daha etkin ve eylemsel olmasına yardım edecektir.

İspanya Komünist Partisi, Marksizm-Leninizm fikirlerini ülkede işçi ve halk yığınlarının bilincine maletmek için durmadan çalışmaktadır. Biz, tecrübemizin sınırlı olduğunu ve birçok alanda çalışmalarımızı iyileştirmemiz gerektiğini gayet iyi bilmekteyiz. Ama daima Lenin'in kişiliğindeki örneğe ve onun vasiyetlerine sadık kalmaya, Marksizm-Leninizmin, şimdiye kadar baskı altındaki emekçi yığınlarının emperyalist ve kapitalist zincirlerini kırmalarına ve varlığı ancak sosyalizmde mümkün olan gerçek hürriyete kavuşmalarına yardım edecek yolu göstererek yeni devrim zaferleri kazanmasına gücümüz yettiği kadar katkıda bulunmaya çalışmaktayız.

V. I. Lenin ve İran'da sosyal devrim sorunları

İHSAN TABARI

Sosyal devrim sorunu, bilimsel komünizmin temel problemlerinden biridir. Marksizm-Leninizm öğretisine göre insan toplumu devamlı tarihsel gelişiminde belirli nitel aşamalardan geçmiştir ki, bu aşamalar bilimde «Toplumsal-ekonomik formasyonlar» adını almışlardır. Kendiliğinden, ya da bilinçli bir öncünün yönetiminde meydana gelen bir formasyondan ötekine geçiş, alt ve üst yapıda derin değişiklikler doğurur. Tarihte kendiliğinden «çöküşler» ve «yıkılışlar» ya da kanlı ve kansız sosyal devrimler vardır. Bir toplumun kendi tarihinde bunalım dönemine girmesi nitel devrimsel sıçrayışa yol açar. Çünkü bu bunalım üretici güçlerin düzeyi ile üretim ilişkilerinin karakteri arasındaki uygunsuzluktan doğar. Bunalım en nihayet devlet iktidarının bir sınıftan başka bir toplumsal sınıfın eline geçmesine sebep olur.

Fakat bir sosyal bunalım, kendiliğinden bir sosyal devrim getirmeye yeterli değildir. Devrim için gerekli objektif ve sübjektif koşullar henüz olgunlaşmamışsa, idareci çevreler bazan *zor kullanarak*, bazan da *aldatma yoluna giderek* iktidarı uzun süre ellerinde tutabilirler. V. I. Lenin, devrim durumunun, sosyal devrim olanağını belirleyen objektif koşullar birikimi olduğunu meydana çıkarmıştır. Lenin, devrim yapmak için «aşağı katlardakilerin istememelerinin» yeterli olmadığını, «tepedekilerin» de eskisi gibi yaşayamamalarının gerekli bulunduğunu belirtiyordu. Böyle bir duruma, toplumun genel ulusal bunalımı denir. Bundan başka, Lenin, gerek bütün bunalım durumu, gerekse tepedekilerin kendi başlarına tarihsel eyleme zorladıkları yığınların aktifliğinin bir hayli artmasının gerekli olduğunu da söylüyordu. Lâkin bu objektif koşullar (devrim durumunu meydana getiren koşullar, birikimi) devrimin zaferi için asla yeterli değildir. Devrim için sübjektif koşullara da ihtiyaç vardır, yani devrimci sınıfın fedakârca savaşabilme yeteneği, stratejik ve taktik yönetimi doğru olarak gerçekleştirebilen tecrübeli, devrimci bir partinin varlığı da gereklidir.

Devrimsel durum olmayınca devrim için elverişli zemin de olamaz. Ortada sübjektif faktörler yoksa, bu olanak geçici olarak suya düşebilir, çünkü devrimsel durumdan zamanında yararlanılmamıştır. Sübjektif ve objektif faktörlerin örgüldendiği sosyal devrimin karmaşık diyalektiği böyledir.

Marksizm-Leninizm klâsikleri, ve bu arada V. I. Lenin, şunu defalarca belirtmişlerdir: Sosyal devrim, gelişimin genel ve özel toplumsal kanunlarına bağlı olan karmaşık bir tarihsel süreçtir. Devrim bir halk eylemidir, şu veya bu yönetmenin, kahramanların ya da öncü grupların hazırlıksız

rasgele hareketleri değildir. Yığınların katılmadığı bir devrim tamamiyle avantürizmdir. Engels daha geçen yüzyılda şunları yazmıştı: «Baskınların ve bilinçsiz yığınların başında bulunan az sayıda bilinçli bir azınlık tarafından yapılan devrimlerin zamanı geçmiştir. Toplumsal düzenin tamamiyle değiştirilmesinin gerektiği yerlerde, bu işe yığınlar katılmalı, mücadelenin niçin yapıldığını, kanlarını niçin akıttıklarını, ne uğrunda can verdiklerini bilmelidirler. «Engels bu yargısını şu sözlerle tamamlamıştır: «...yığınların ne yapmaları gerektiğini anlamaları için devamlı bir çalışma gerektir ...» Yalnız devrimci avangarda, ya da devrimci coşkunculuklara ve hayallere, yaldızlı devrimci sözlere bel bağlamakla devrim yapılamaz. Öte yandan, devrimci avantürizme, devrimci boş laflara karşı savaşıyorum diyerek yığınları devrimci eylemler için sistemli, belirli ve somut bir hazırlamaya yanaşmamak da, devrim karşısında yanılmak, kendiliğinden hareketlere boyun eğmek demektir. İşçi sınıfının devrimci partisinin strateji ve taktik doğrultusu hazırlanırken, çeşitli durumların gayet karmaşık diyalektiği gözönünde bulundurulmalıdır. Yığınların devrimci olanaklarını doğru olarak değerlendirmemek, olduğundan fazla göstermek veya küçümsemek de yanlışlıklara yol açar.

Şüphe yoktur ki, türlü devrimlerin, sosyal mahiyetlerinden başka, daima, uluslararası önem kazanabilecek yönleri de vardır. Fakat her devrimin biçimi, her şeyden önce, onun itici gücüne, özgün ulusal koşullara ve uluslararası duruma bağlıdır.

Başka koşullarda zafere ulaşan şu veya bu devrimin *biçimsel* olarak kopye edilmesini istemek son derecede safdillik olur. Sosyal devrimin genel ve özel kanunlarını ustalıkla uygunlaştırabilmek son derecede karmaşık bir iştir. Kendi halkını çok yakından tanımak ve onun durumuna en uygun ve anlıyacağı devrimci hareket biçimlerini bulmak gayet önemlidir. Her memleketin özelliklerini keşfetmek ve bu özel koşullara en uygun genel hükümleri uygulamak gerekir. Yaratıcı Marksizmin aslı da budur. Lenin'in belirttiği gibi, işçi sınıfının partileri, «komünizmin genel ve temel prensiplerini, sınıflar ve partiler arasındaki ilişkilerin *özellğine* ve her memlekette aynı olan komünizme doğru objektif gelişimdeki *özellğe* göre uygulamayı becerebilmelidirler. Bunun için de bu objektif gelişmenin *özelliklerini* ustalıkla öğrenmek, bulmak, sezmek lâzımdır.»

Son yıllarda İran Halk Partisi, sosyal devrimin özünü ve anlamını bazan «aşırı solcu» avantürizm, bazan reformist oportünizm görüşleriyle sahteleştirilmeye çalışan türlü türlü «sol» ve sağcı gruplarla daimi olarak savaş yürütmektedir. Memleketimizin iç ve dış durumu, toplumun küçük burjuvazi elemanlarıyla devrimci demokratları arasında bu gibi «sol» ve sağ eğilimlerin belirmesine elverişlidir.

Karşılaştığımız aşırı solcu elemanlar, her şeyden önce ya küçük burjuvazi eğilimindeki muhalif ve milliyetçi aydınlardır, ya Maoculuğun

etkisine kapılan partimizin eski üyeleridir. Küçük burjuva milliyetçilerinin bellibaşlı, belirli bir dünya görüşleri yoktur, kendi platformları olarak neo-anarşizmin türlü modada «sol» teorilerinden eklektik bir karışım ortaya atmaktadırlar.

Bir kaç grupta örgütlenen ve hemen hemen daimi olarak Avrupa'da yaşayan İran küçük burjuva «solcu» milliyetçileri ve Maocuları, olanca güçleriyle bir anti-sovyet kampanyası yürütmekte ve partimize küfürler savurmakta, onun şaşmaz ve ardıcıl enternasyonalizmine türlü etiketler takmaktadırlar. Aşırı sol avantüristik ideleriyle dolu çeşitli dergi ve broşürler yayınlamaktadırlar.

Kendi aralarında şiddetli bir rekabet politikasıyla savaş yürüten bu grupların ortak platformlarını kısaca anlatabilmek için şunu söylemek gerek:

Onlar, devrimsel durumun ve devrim hareketinin sübjektif faktörünü dikkate almayı tamamiyle gereksiz bulmaktadırlar. Bunlara göre üç kıtada (dünya devrim borasının düğüm noktaları olan Asya, Afrika ve Lâtin Amerika'da) bugün daimi olarak ve hiç değişmeyen bir devrimsel durum vardır, devrimsel durumun oluşması ve gelişmesini beklemek boşuna zaman kaybetmektir, hemen hareket geçilmelidir. Sübjektif faktöre gelince, onların kanısınca, rejime karşı silâhlı savaş hali, kaçınılmaz olarak devrimin bilinçli elemanlarını yaratmaktadır. Kimileri, özellikle ortodoksal Maocular, öncü bir devrim örgütünün gerekliliğini kabul etmektedirler, fakat onlar da silâhlı bir savaşa başlamak için, savaş sürecinde devrim hareketinin genişleyip güçleşeceğini sanarak, en küçük örgütü yeterli bulmaktadırlar.

Solcu elemanlara göre devrim için tek yol, barışçı yol değil, silâhlı gerillâ savaşıdır, onlar, «Bütün gücümüzle silâhlı savaşa!» parolasını yaymaktadırlar. İran Maocuları, şehirlerin köylüler tarafından kuşatılmasından, devrimin temel itici gücü olarak gördükleri köylünün birinci derecede rolünden bol bol söz etmektedirler. Barışçı olmayan belirli bir devrim biçiminin absolütize edilmesi ve hemen harekete geçilme çağrısı, artık başarısızlıkla sonuçlanan ve boşuna kan dökülmesine sebep olan bazı maceracı ve perspektifsiz hareketlere yol açmıştır.

Aşırı solcu elemanlar savaş için gerekli gerçek taktik metotlara hiç önem vermiyorlar. Onlar, demokratik haklar ve reformlar için günlük savaşların, legal sendikalarındaki çalışmaların önemini küçümsüyor, bütün bunları reformculuk, oportünistlik sayıyorlar. Devrimimizin ulusal demokratik karakterini, itici güçlerini gerçekten anlamıyor, proletaryanın bu devrimdeki hegemonluğu sorununu soyut olarak ele alıyor ve kapitalist olmayan gelişme yolu için savaşı büsbütün redediyorlar. Alabildiğine çığırkanca ve yaldızlı devrimci sözlerle ortaya atılan bu sahte hükümler,

bazan, tecrübesiz kimseleri, özellikle üniversite öğrencilerini aldatabilir. Bu hükümlerin gnoseolojik köklerine gelince, bunlar, sübjektivizm ve volüntarizmden, devrimci öncü güçlerle halk yığınlarının geniş zümreleri arasındaki orantıyı, devrimin bir halk eylemi olduğu hakkındaki Lenin'in fikrini anlamamalarından ileri gelmektedir.

Bu yanlış aşırı sol görüştekilerin bir cinsten olmadıklarını da belirtmek gerek. Aralarında samimi olup da aldananlar da var. Biz soğukkanlılığa ve mantığa dayanan ikna yoluyla karşı-propagandamızı onlara yöneltiyoruz ve yöneltmeliyiz. Fakat öyle şarlatanlar da var ki, güttükleri politika çoğu zaman halkın devrimci gücünü kötü yollara sapıtıyor.

Sağcı elemanlar arasında da, vaktiyle radikal tutumlu olup da şimdi iktidarla işbirliği yapan ve resmi devlet partisi «İrannovî»ye ve diğer legal örgütlere üye olanlar var. Bu partinin basın organı, şüphesiz, İran'ın egemen sınıflarına hizmet için, belirli bir maksatla, Marksist terimleri ve Marksist hükümleri bol bol kullanabilmektedir.

İran sağcı oportünistlerinin sosyal devrim hakkındaki iddialarının özü kısaca şudur: Sağcılara göre iki türlü devrim vardır, biri kızıl, ki güya zorbalık ve kan dökme zorunluğundadır, diğeri de zor kullanmadan, kan dökmeden, yığınlar ayaklanmadan, legal kuruluşlar ve toplumun kanuni olanakları çerçevesinde yapılan beyaz devrimdir.

Artık rejimle açıkça işbirliği yapan sağcı elemanlar, son yıllarda İran hükümetinin bazı burjuva reformcu icraatını «beyaz» devrim olarak göstermekte, ve hatta buna «ulusal demokratik devrim» adını vermektedirler. Muhalefetteki sağcı elemanlar ise rejimin reformlarını övmekle beraber, bu reformları budanmış, parça buçuk saymaktadırlar. Onlara göre yapılacak iş, hükümeti barışçı, kanuni yollardan ileriye doğru zorlamaktır.

Muhalefetteki sağcı oportünist elemanlar savaşın taktik ve legal metotlarını mutlaklaştırmakta ve devrimin suni olarak süratlendirilip geliştirilemeyeceği hakkında türlü delillere başvurarak, yığınları örgütleme ve ideoloji bakımından da hazırlama gibi gerekli çalışmaları reddetmektedirler. Onların görüşlerinde, kapitalizmin ileride kendiliğinden sosyalizme dönüşeceği sanısı açıkça sezilmektedir. İşte böyle bir «olanağa» dayanarak «klâsik» devrim biçimlerini reddetmektedirler.

Partimiz (İran Halk Partisi), prensip itibarıyla, memleketteki durumu başka yoldan değerlendirmekte ve bildirgelerinde, şimdiki karmaşık koşullarda işçi sınıfının gerekli devrimci görevleri konusunda şunu göz önünde bulundurmaktadır:

Son on yıl içinde memleketimizin toplumsal-ekonomik durumunda belirli değişiklikler olmuştur. Bu değişiklik, esas itibarıyla şehir ve köylerde

kapitalist üretim ilişkilerindeki gelişmeye dayanmaktadır. Feodalizm kalıntılarının çöküş süreci hızlanmıştır. Devlet bütün reformları (toprak reformu da dahil), kapitalist gelişmeyi süratlendirmek için yapmaktadır ve emperyalizmle sıkı sıkıya bağlıdır. İran'daki bu reformlar, geç kalmış reformlardır. Bu yüzyılın başlangıcındaki İran burjuva devriminin ve bir de İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki yıllarda hayli gelişen, fakat türlü objektif ve sübjektif nedenlerle yenilgiye uğrayan devrim hareketinin yan ürünleridir. Bütün burjuva reformları gibi, eşine rastlanmayan bir «beyaz devrim» olarak, şahın ve halkın devrimi olarak gösterilen ve büyük ölçüde reklâm edilen İran hükümetinin icraatı sakat ve yarım yamalak işlerdir. Bunlar, toplumumuzu parçalayan derin çelişkileri çözümleyebilecek durumda değildir. Örneğin, memleketin politik ve ekonomik bağımsızlığa kavuşturulmasını isteyen İran halkı ile emperyalizm arasındaki çelişki, demokrasi ve ilerleme için savaşıyan halkla çiftlik sahibi burjuva gericiyi arasındaki çelişki böyle reformlarla çözümlenemez. Ama, idareci çevreler yararına durumu belirli bir zaman için «istikrara» kavuşturabilir, halkın kurtuluş hareketini geçici olarak durdurabilir, geciktirebilir. Halkı ümit ve hayalere kaptırabilir, oportünist görüşlerin gelişmesini kolaylaştırabilir.

Biz bütün bunların geçici olduğunu, devrim hareketinin yeni hamlesinin başlayacağını, reformların yarım yamalak burjuva reformları olduklarının yanında belli olacağını biliyoruz. Fakat günlük savaşta, henüz meydana olmayan bu ön koşullara göre hareket edemeyiz. Ağır bir yenilgiye uğrayan ve kanlı savaşta bir hayli kahraman evlâdını kaybeden devrim hareketinde bir geri çekilme olayı meydana gelir. Şimdi yapılacak iş, düşmanların yıktıkları örgütü yeniden kurmak, yığınları yeni politik ve ekonomik savaşlara hazırlamak, yaratıcı Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ruhunda yeni sağlam devrimci kadrolar yetiştirmektir. Bütün bunlar hiç yaygarasız, soğukkanlı, ardıcıl ve girişken çalışmayı gerektirmektedir. İşte böyle koşullarda solcu elemanlar hemen silâhlı harekete geçilmesi çağrısında bulunurlar, sağcılar ise klâsik devrim savaşları zamanının geçtiği, bugünkü rejimin sınırları içinde legal devrim savaşı döneminin geldiği iddiasındadırlar. Bu görüşlerin her ikisi de son derecede yanlıştır ve devrim dâvasını engellemektedir.

İdeoloji savaşının böyle karmaşık koşullarında bizim için biricik kılavuz, Lenin'in sosyal devrim öğretisidir. Dâhi kişiliği ve yüce dâvası önünde bütün ilerici insanlığın saygı ile eğildiği V. İ. Lenin'in yüzüncü doğum yılı arifesinde hepimiz onun bıraktığı çok güçlü idelere sarılarak karmaşık savaş yolumuzu aydınlatmaktayız.

Demokrasi savaşıyla sosyalizm savaşı arasındaki bağ

ERKİ RAUTEE

Rusya'da Oktobr Devrimi arifesinde V. İ. Lenin'in, demokrasi savaşıyla sosyalizm uğrundaki savaş arasında karşılıklı bağ bulunduğunu anlamayan bazı Parti arkadaşlarını sert bir dille eleştirmesi gerekiyordu. Genel olarak kapitalizm ve özel olarak da emperyalizm, demokrasiyi boş bir kuruntu haline getirmelerine rağmen, kapitalist düzen, yine de halk yığınlarında demokratik emeller uyandırır ve demokratik kuruluşlar meydana getirir. Bu durum, demokrasiyi reddeden emperyalizmle demokrasiye yönelen halk yığınları arasındaki çelişkileri şiddetlendirir. Vladimir İliç Lenin bu konuda şunları yazmıştır: «Demokrasi sorununun Marksistçe çözümü, proletaryanın, burjuvaziye karşı zaferi hazırlamak ve onu devirmek amacıyla yürüttüğü sınıf savaşında burjuvazinin karşısında olan bütün demokratik kuruluşlardan ve demokratik eğilimlerden yararlanmasından ibarettir... Marksizm öğretir ki, kapitalist toplumda burjuvazi tarafından kurulmuş ve yine burjuvazi tarafından yozlaştırılmış demokratik kuruluşlardan yararlanmama şekli altında «oportünizmle savaşmak», oportünizme tamamen teslim olmak demektir».

Lenin, sosyalist devrimi, yalnız proletarya ile burjuvazi arasında bir savaş olarak tasavvur edenlerle alay ederdi. Böyle görüşler hakkında şunları yazmıştır: «Bir ordu bir yerde saf saf dizilecek ve «biz, sosyalizm taraftarıyız» diyecek, başka bir ordu da onun karşısında yer alarak: «biz, emperyalizm taraftarıyız» diye haykıracak. Ve bu da sosyal devrim olacak ha! Böyle «katkısız» devrim bekleyenler, bunu hiçbir zaman göremeyeceklerdir. Aslında böyleleri sözde devrimcidirler, eylemde değil.»

«Katkısız» devrim taraftarları, işçi sınıfını, ulusal kurtuluş hareketi, demokratik dönüşümler vb. uğrunda savaşan anti-emperyalist hareketler gibi güçlü müttefiklerinden tecrit etmişlerdir. Lenin şunları belirtiyordu: Ulusal kurtuluş ve demokrasi savaşının çıkarlarıyla sosyalizm uğrundaki savaşın çıkarları, devrimci tek cephe kurulmasını gerektirir. Sosyalist devrim çok yönlü bir süreçtir. Ve bu süreç, çeşitli koşullar altında çeşitli şekilde oluşur, sosyalist, demokratik ve ulusal nitelikte çeşitli kurtuluş hareketleri yaratır. Lenin bu konuda şunları yazmıştır: «Biz, proletaryanın sosyalizm uğrunda yürüttüğü büyük kurtuluş savaşında, emperyalizmin sebep olduğu felâketlere karşı çıkan ulusal, halkçı her hareketten yararlanmayı beceremezsek çok kötü devrimci oluruz...»

Lenin'in sosyalist devrim teorisinde devrimci güçleri birleştirme ödevi başlıca yeri alır. Lenin, bu ödevin başarılı şekilde çözülmesi için demokrasi mücadelesiyle sosyalizm savaşının doğru biçimde birleştirilmesinin zorunlu olduğu kanısındaydı.

Komünist ve İşçi Partileri Uluslararası Moskova Danışma Toplantısı belgesinde belirtildiği gibi, gerek «sol», gerekse sağ avantürizminin ortak niteliği, her iki akımın da, savaşa celbedilebilir ve celbedilmesi gereken reel güçleri küçümsemelerinde toplanır. Aynı zamanda bu iki akım, demokrasiyi genişletme mücadelesini sosyalizm savaşının karşısına alarak her ikisini birbirinden ayırmakta birleşirler. Sağ oportünizm, demokrasi mücadelesini yeterli saydığı halde, «sol» oportünizm, doğrudan doğruya sosyalist devrime yönelen bir rota izlenmesinde ayak direyerek demokrasi mücadelesini tümüyle reddeder. Moskova Uluslararası Danışma Toplantısında kabul edilen belgede komünistlerin tutumu şöyle açıklanmıştır: «Komünist ve işçi partileri, sağ ve «sol» oportünistlerin aksine, köklü ekonomik ve sosyal istekler, ilerici demokrasi mücadelesini sosyalizm savaşının karşısına almazlar, bu mücadeleyi sosyalizm savaşının bir kısmı sayarlar. Tekellere, onların ekonomik ve politik egemenliğine karşı savaşta ulaşılacak köklü demokratik dönüşümler, daha geniş halk yığınları tarafından sosyalizme gidilmesi zorunluğunun kavranmasında yardımcı olacaktır.

Biz, Finlandiya komünistleri, güçleri birleştiren Leninci yoldan yürümek, tekellere karşı mücadeleyi sosyalizm savaşıyla birleştirmek için çaba harcıyoruz. Partimizin programına uygun olarak, demokratik güçlerin tekellere karşı vermekte oldukları ortak savaş sürecinde sosyal, ekonomik ve politik istekler çerçevesi gittikçe daha çok genişliyecek ve bu savaş, mevcut sosyal düzeni, bu düzende hâkim durumdaki iktidar ve mülkiyet ilişkilerini gittikçe daha fazla etkileyecektir. Bu savaş gelişip genişledikçe, halkımızın emekçi olan çoğunluğu sosyalist dönüşümler yapılması zorunluğunu anlıyacaktır. Böylece, her demokratik reform, aynı zamanda sosyalizme doğru atılmış bir adım olacaktır. Bundan ötürü, demokrasi mücadelesi, aslında sosyalizm savaşının bir kısmıdır.

Biz, anti-monopolist cephede birleşmesi gereken güçleri bulmak için de çaba harcıyoruz. Komünist ve İşçi Partilerinin Uluslararası Danışma Toplantısı belgesinde belirtildiği gibi, ulusun ezici çoğunluğuyla finans oligarşisi arasındaki çelişkilerin durmadan şiddetlenmesi, bu güçlerin birleşmesi için elverişli objektif koşulları yaratmaktadır. Bu çelişkinin şiddetlenmesi ve buna bağlı olarak tekellerin sosyal dayanağının daralması da partimizin programında gösterilmektedir. Tekelci oligarşi, sadece geniş halk tabakalarının günden güne artan hoşnutsuzluğunu şiddetlendirmekle kalmamakta, aynı zamanda tekellere karşı savaşan güçlerin birleşmesine de sebep olmaktadır. Partimizin programında belirtildiği gibi, halkın çeşitli tabakalarının ve bunları temsil eden örgütlerin katılmasıyla tekellere karşı geniş bir ittifak kurulması için gereken koşullar yaratılmış bulunmaktadır.

Moskova Danışma Toplantısı belgesinde olduğu gibi, partimizin programında da, anti-monopolist ve anti-emperyalist ittifak kurulmasında en önemli rolün işçi sınıfına ait olduğu ve işçi sınıfının bu birliğin temel gücünü teşkil ettiği özellikle belirtilmektedir. Bu sınıfın artan etkisi sayesinde diğer sosyal tabakalar birbirine yakınlaşmakta, bu da ittifaka güç kazandırmaktadır. İşçi sınıfı saflarının sıklaştırılması için komünistlerle sosyal demokratlar arasında işbirliği yapılması gerekir. Ülkemizdeki işçi hareketinin iki politik akımını temsil eden işçi partileri, işçi sınıfının esas yığını, hem de diğer emekçi tabakalarının önemli bir kısmı tarafından gösterilen destekten yararlanmaktadır. Bundan ötürü, demokrasi ve sosyalizm için yürütülen anti-monopolist savaşın başarısı, büyük ölçüde bunların işbirliğine bağlıdır. Parti programımızda biz, sosyalizmi içtenlikle isteyen sosyal demokratlara şu çağrıyla sesleniyoruz: «Sosyalizm uğrunda gerçekten çaba harcayan sosyal demokratlar amaçlarına ancak komünistlerle beraber ulaşabilirler. Barışçı yoldan sosyalizmi gerçekleştirmek ve sosyalist gelişmeye karşı yönelen baskı ve terörün önüne set çekmek için çaba harcayanlar, emekçilerin birlik ve gücünün sağlamlaşmasına ve sosyalizm taraftarları sayısının artmasına hizmette bulunur bir şekilde mücadele etmelidirler.»

Şimdi, çağrımızın hiç de etkisiz olmadığını söyleyebiliriz. Zira, Sosyal Demokrat Parti çevrelerinde sosyalist bir politika izlenmesi ve işçi partisiyle sürekli işbirliği yapılması istekleri durmaksızın artmaktadır. Hatta sorumlu mevkilerde bulunan bazı sosyal demokrasi yöneticileri, bu isteklere belirli ölçüde iyi niyet eseri gösterdiler. Sosyal Demokrat Partinin başlıca genç aydın temsilcilerinden ibaret olan sosyalist eğilimli sol kanadını, partinin üye yığınları geniş ölçüde desteklemektedirler.

Bunun böyle olduğu, geçen seçimler sırasında bütün ülkede sosyal-demokrasi örgütleri tarafından Seym (parlâmento) adayları gösterilirken belli olmuştur.

Sosyalist bir politika izlenmesinde ve işçi partileriyle işbirliği yapılmasında ısrar eden Sosyal Demokrat Partinin sol kanadının girişimiyle geçende yayınlanan bir bildiride özetle şöyle denilmektedir:

«Sırtını Anayasaya da dayamış olan büyük sermayenin oligarşi iktidarı, emekçi yığınları iktidarıyla değiştirilmelidir. Bu hedefe doğru yürüyen işçi partileri, emekçilerin bilinçlenme düzeyini yükseltmek ve onları ileri, atılğan eylemlere yöneltmek suretiyle sosyalizm uğrundaki savaşın başına geçecek niteliklere sahip vurucu bir güç olmalıdırlar.»

Bu bildiride, şimdiki hükümetin gelecek parlâmento seçimlerinden sonra da korunması ve ilerideki hükümet programının toplumun gerçekten değiştirilmesine yönelmesi isteği kesinlikle ileri sürülmektedir.

Sosyal Demokrat Parti içinde sosyalist düşüncenin bu şekilde aktif hale gelmesi ve eylem birliği çabalarının artması, «işçi sınıfı tarafından edinilen savaş tecrübesi ve komünist partileri tarafından oportünizme karşı yöneltilen eleştiri, reformizmdeki bunalımı derinleştirmekte, sosyal demokrasi saflarında ayrışma sürecini hızlandırmaktadır» diyen Moskova Danışma Toplantısının bu hükmünü doğrulamaktadır.

Biz, Finlandiye komünistleri, işçi partileri arasında birlik kurulması için elde gelen her şeyi yapıyoruz. Fakat aynı zamanda sosyal demokratların burjuvaziyle sınıfsal işbirliğinden kesinlikle vazgeçmeleri gerektiğini daima belirtiyoruz. Bunun yanı sıra, saflarımızda işçi partilerinin eylem birliğinin ve demokrasi savaşının küçümsenmesini önlemek için çaba harcıyoruz. Burjuvaziyle uyuşma politikası izliyen ve işçi hareketinin sosyalist amaçlarını unutan sağ oportünizm olduğu gibi, işçi hareketinin eylem birliğini engelliyen ve demokrasi savaşını küçümseyen «sol» oportünizm de sosyalizm hareketi için aynı derecede ciddi tehlike teşkil etmektedir.

V. I. Lenin ve kapitalist ülkelerdeki demokrasi savaşı

BETİ METÜZ

Yüce Oktobr Sosyalist Devrimi zaferinden ve Birinci Dünya Harbinden sonraki yıllarda başgösteren devrim hareketinin Avrupa'daki gerici güçler tarafından ezilmeye çalışıldığı sıralarda, Lenin, burjuva demokrasisinin niteliğini dikkate değer bir şekilde tahlil etmişti. Kautski ile yaptığı tartışmalarda, genel demokrasi, «katkısız» demokrasi konusundaki lâf kalabalığının altında gizlenen bütün gerçekleri ortaya çıkarmıştı. Sosyal-demokrasi liderleri kapitalist toplumun gerçek karakterini bu tür demokrasi yardımıyla gizlemeye çabalamakta ve sorunların devrimle değil, parlamentarizmle çözümleneceğini ileri sürmekteydiler.

Lenin, demokrasi sorununu *sınıflara ve devlete* bağlılığı açısından ele alarak, demokrasinin sınıf niteliğini ortaya koymuştu.

Burjuva demokrasisi, tarihi bakımdan, feodalizme kıyasla ileri bir adım olsa da, aslı itibarıyla sadece kapitalist sınıfının siyasal iktidarının bir biçimidir, halkın çoğunluğunun sömürülmesine dayanan ekonomik sistemin ayakta kalmasına hizmet eden bir araçtır.

Lenin şunu önemle belirtmiştir: Sağduyu ve tarih ile alay etmeye kalkışmazsak, çeşitli *sınıflar* mevcut oldukça, «katkısız demokrasi»den değil, ancak *sınıfsal* demokrasiden söz edebiliriz . . .

«Katkısız demokrasi» işçileri yanıltan liberallere özgü aldatıcı bir deyiştir. Tarihte, feodalizmin yerini alan burjuva demokrasisi ve burjuva demokrasisinin yerini alan proletarya demokrasisi vardır.»

Lenin şöyle devam etmektedir:

«Ortaçağ ile kıyaslanınca büyük bir tarihsel ilerleyiş olan burjuva demokrasisi, daima — kapitalizmde zaten başka türlü olamaz — dar çerçeveli, budanmış, sahte, ikiyüzlü olarak kalacak, zengener için cennet, sömürülenler, fakirler için tuzak ve aldanış olacaktır.»

İngiltere'de derin kökler salmış olan reformizmin etkileri, devlete, tarafsız, ayırım yapmayan ve sınıflar — üstü bir kuruluş görüntüsü vermeyi başarmıştır. Reformist liderler, İngiltere'yi demokrasinin doruğu gibi gösteren sahte tezi, her çareye başvurarak yaymışlardır. Egemen sınıf, işçi sınıfıyla ilerici güçlerin elde ettiği hakları, yani seçme, sendikalarda örgütlenme, gösteriler yapma vb. haklarını burjuva demokrasisinin ayrılmaz parçalarıymış gibi gösterebilmiştir. Yukarıda söz konusu olan sahte tez, işte bu koşullar içinde yaygınlaşmıştır. Aslında ise bütün bu hakların her biri, sürekli ve çetin savaşlar sonucunda egemen sınıftan koparılıp alınmıştır.

Lenin'in emperyalizm döneminde İngiltere'deki reformizmi incelemesi, işçi hareketinin yönetmenlerini ve hareketteki akımları tanıması, Londra'da bulunduğu sıralarda elde ettiği dolaysız tecrübelerle sahip olması, ona, Marks ile Engels'in reformizmin köklerine dair öğretilerini geliştirmek ve Makdonald cinsinden önderlerin görüşlerine karşı savaşa büyük hizmetlerde bulunmak imkânını vermişti.

Lenin, burjuva demokrasisinin sınıfsal niteliğini ve İşçi (Leybır) Partisi liderlerinin kapitalist düzenin savunucuları olarak aynadıkları rolü açıklamakla beraber, kapitalist düzende demokrasi uğrunda yürütülen savaşa olumsuz davranmıyor, tam tersine, bu savaşın sosyalist devrimin hazırlanması sürecinin ayrılmaz bir parçası olduğunu belirterek, işçi sınıfını, demokrasi savaşının ilk saflarında yer almaya çağırıyordu.

Lenin diyordu ki: «Tam demokrasi», kapitalizmde küçük ölçüde ve son derecede şartlı olarak gerçekleştirilebilen «haklar»ın ilânı ve gerçekleştirilmesinden ibarettir; bu haklar ilân edilmedikçe, bu haklar uğrunda gecikmeden, derhal savaşa girilmedikçe, yığınlar böyle bir savaş için eğitilmedikçe sosyalizmi zafere ulaştırmak *imkânsızdır.*»

«Tam demokrasiyi gerçekleştirmiyen sosyalizmin zafere ulaşması mümkün olamayacağı gibi, demokrasi uğrunda çok taraflı, ardıcıl ve devrimci bir savaş yürütmeyen proletarya da burjuvaziye karşı zafere hazırlanamaz.»

Lenin'in kapitalizme karşı savaşın somut sorunlarına yaklaşımı buydu. Lenin, sınıf bilincine sahip işçilerden bir kısmının yığınlardan kopma eğilimine karşı kesin bir savaş yürütüyor, parlamento yolu dahil, kapitalizmde mevcut bütün savaş biçimlerinden faydalanmaktan vazgeçenlerle tartışıyordu. Lenin, reformist yöneticilerin satılmışlığına ve sınıfsal işbirlikçiliğine, parlamentarizme kapılma eğilimlerine karşı savaşan bu solcu akımın devrimci zihniyetini anlayışla karşılıyor, bu arada, onların bu tutumunun reformizme karşı savaşını zorlaştırıp geciktirdiğini de belirtiyordu.

Lenin'in burjuva demokrasisini diyalektik metodla tahlili – bu demokrasinin bir yandan sınıfsal ve sınırlı niteliğini, öte yandan da demokrasi savaşının gerekliliğini ortaya koyan tahlili – bizim, çağdaş koşullar içindeki savaşımız için pek büyük bir önem taşımaktadır. Reformizmin temelleri, emperyalizmin zayıflaması yüzünden sarsılmış olsa da, etkisi hâlâ büyüktür. Ve işçi sınıfının gücünden tamamiyle faydalanmayı engellemektedir.

Lenin daha 1916 yılında emperyalizmin ekonomik özünü ve politikadaki görüntüsünü şöyle nitelemişti:

«Ekonomik bakımdan emperyalizm (veya finans kapitalin «dönemi» diyelim, mesele kelimeferde değil), kapitalizmin gelişmesinde en yüksek

basamaktır ve bu aşamada üretim o derecede irileşmiş, olağanüstü irileşmiştir ki, *tekeller, rekabet özgürlüğünü yok etmiştir*. Emperyalizmin ekonomik özü işte budur. Tekelcilik, tröstlerde ve benzerlerinde, muazzam bankaların sınırsız kudretinde, ham maddelere ait kaynakların satın alınmasında ve benzerlerinde, banka sermayelerinin yoğunlaşmasında ve benzerlerinde belirmektedir. Bütün mesele ekonomik tekelciliktedir.

Yeni ekonominin, tekerci kapitalizmin (emperyalizm, tekerci kapitalizmdir) üstyapısını, demokratik *a/andan* siyasal irticaa doğru sapma teşkil etmektedir. Serbest rekabete uygun olan demokrasidir. Tekellere uygun olan siyasal irticadır... Emperyalizm, demokrasinin sadece *bir tek isteğinin*, yani ulusların kaderlerini tayin etme hakkıyla ilgili isteğin değil, *genel olarak demokrasinin*, tüm demokrasinin «inkârı»dır.»

Biz bugün, bu fikirdeki uzak görüşlülüğü ve bunun sınıf savaşındaki önemini tamamiyle değerlendirebiliyoruz. Daha sonraki dönemde «demokrasinin inkârı» Almanya'da, İtalya'da ve İspanya'da, faşist düzenlerin kuruluşunda görülmüştür. Bugün aynı şeye, başlıca emperyalist devletlerde görülen otoriter eğilimlerde ve Yunanistan'la Portekiz başta olmak üzere birçok ülkelerdeki diktatörlük rejimlerinde şahit olmaktayız.

Bu yıllar, sosyalizm ve terakki kuvvetleri için, işçi sınıfı için aşırı irtica ile savaş yılları olmuştur. Bu yolda büyük başarılar elde edilmiş, Büyük Oktobr Sosyalist Devriminin ve Doğu Avrupa ile Uzak Doğuda sosyalizmin zaferi sonucunda emperyalist cephede gedikler açılmıştır.

Son 50 yıl içinde ve özellikle faşizme karşı savaş döneminde demokratik hak ve özgürlükler uğrunda savaş yürütenin gerekliliği defalarca belirtilmiştir. Kominternin VII. Kongresinde Georgi Dimitrof şöyle demiştir: «Biz anarşist değiliz, dolayısıyla şu veya bu ülkede nasıl bir rejimin mevcut olduğu meselesine kayıtsız davranamayız. Acaba söz konusu rejim, demokratik hak ve özgürlüklerin son derecede kısıtlanmasına rağmen, burjuva demokrasisi biçimi altında bir burjuva diktatörlüğü müdür, yoksa açık faşizm biçiminde bir burjuva diktatörlüğü mü?

Biz, işçi sınıfının yıllar yılı süren savaşlar sayesinde elde ettiği demokratik kazanımların her zerrisini savunacağız ve bunların genişletilmesi uğrunda azimle savaşaacağız.»

Bugünkü tekel-devlet kapitalizminin özelliğini, kapitalist ülkelerde tekellerin hızla büyümesi teşkil etmektedir. Bu tekeller devlet sınırlarını aşarak uluslararası bir nitelik almaktadırlar. Bu süreç burjuva demokrasisinin bunalımında yeni bir aşamaya yol açmakta, halklar için yeni tehlikeler ortaya çıkarmaktadır.

Golan yoldaş, partimizin XXXI. Kongresinde şunları belirtmiştir: «Tekellerin tehdit edici şekilde büyümesi İngiltere'de siyasal hayatın en önemli

sorunudur. Dev tröstler sadece devlete hükmetmekle kalmamakta, devlet içinde devlet hüviyetini taşımaktadır. Bunlar ekonominin her alanını kontrol etmekte, demokratik süreci sarsmaktadır. Basın ve diğer haber araçları tröstlerin kontrolü altındadır. Tröstler parlamentoya gitgide daha zorlukla tahammül etmekte, sendikaların haklarını kısıtlamaya çalışmaktadırlar.»

Demokratik hakların yıpratılması ve otoriter rejimlerin kurulmasıyla ilgili eğilimlerin başgöstermesine paralel olarak, aşırı gericiliği hoşnut eden ideolojik akımlar da (Enoh Pauel'in ırkçılık propagandaları örnek olarak gösterilebilir) ortaya çıkmaktadır. Aşırı solcular parlamentoya karşı savaş yürütmek suretiyle bu konuda sağcılarla birleşmektedirler.

Bununla beraber, bütün belirtiler gözönüne alınırsa, tekellere karşı savaşta başarı imkânlarının arttığı görülür. Günümüzün siyasal savaşının niteliklerinden birini, çok çeşitli ekonomik, politik ve demokratik mücadeleler teşkil etmektedir. Buna, Vilson hükümetinin grevleri kanunlarla yasaklama denemelerini başarısızlığa uğratan sendikaların güçlü savaşlarında, vatandaş hakları uğrunda yürütülen geniş harekette, gençlerin yığinsal eylemlerinde ve benzerlerinde tanık olmuş bulunuyoruz.

İngiltere'de demokrasiyi savunma ve genişletme hareketi, işçi sınıfının ve diğer ilerici güçlerin, tekellerin saldırısına karşı ve toplumsal terakki alanında yürüttükleri savaşta önemli bir rol oynamaktadır.

Kapitalizmde demokrasi uğrunda savaşla sosyalizm uğrunda savaş arasındaki ilişkiler Lenin tarafından son derecede açık bir şekilde şöyle formüle edilmiştir: «Demokrasi olmaksızın sosyalizm mümkün değildir, çünkü: 1) proletarya, demokratik savaş yolundan geçerek hazırlanmadıkça, sosyalist devrimi gerçekleştiremez; 2) zafere ulaşan sosyalizm, demokrasiyi tamamiyle gerçekleştirmedikçe zaferini sürdüremez ve insanlığı, devletin ortadan kalkacağı topluma ulaştıramaz.»

Partimizin «Britanya'nın sosyalizm yolu» başlıklı programında, demokrasi uğrunda savaş sosyalist devrim hazırlığının organik bir unsuru olarak ele alınmaktadır. Programda, demokratik istekler uğrunda mücadelelenin, halk hareketini nasıl güçlendirdiği ve başında işçi sınıfının bulunduğu geniş bin halk ittifakı tarafından siyasal iktidarın ele alınmasına nasıl yardım ettiği gösterilmektedir.

Bu ittifak, barış, ücretlerin artırılması, mesken şartlarının iyileştirilmesi ve kırların indirilmesi, öğretim şartlarının iyileştirilmesi, demokratik isteklerin gerçekleştirilmesi vb. uğrunda yürütülen savaşlar sürecinde meydana gelmektedir. İttifakın sağlamlığı, işçi sınıfının birliğine, bu sınıfın, sağcı sosyal demokrasinin etkilerinden sıyrılmada göstereceği başarıya bağlıdır. Bu ödevlerin yerine getirilmesi için yığınları kapsayan bir komünist partisinin varlığı son derecede gereklidir.

İttifakın gelişmesi için en uygun biçim, yığınsal sınıf savaşıdır ve bu savaş bölgesel aldığı kadar, ulusal çapta grevler, gösteriler ve diğer yığınsal eylemler yoluyla yürütülür. Savaş alanı ise işletmeler, sokaklar, toplumsal örgütler, parlamento, bölgesel iktidar organlarıdır.

Bu savaş halkın bilincinde derin değişiklikler sağlamakta ve kendisini işçi hareketi örgütlerinde ve parlamentoda, yeni kuvvet oranında hissettirmektedir. Savaşın, zamanla, sosyalist programın gerçekleşmesi dâvasına sadık sosyalist bir hükümet kurabilecek, nitelik bakımından yeni bir parlamento çağunluğunu meydana getirmesi gereklidir.

Delayısıyla tekellerle savaş süreci ve tekellerin memleketteki egemenliklerinin giderek yıpratılması, bunların siyasal iktidarına açıkça karşı koymamız için gerekli koşulların sağlanmasına imkân vermektedir. Bunun gerçekleşmesi de, işçi sınıfıyla müttefiklerinin parlamento-dışı savaşta birleşmeleri ve parlamentoda güçlerini göstermeleri sayesinde mümkün olacaktır.

Partimizin programında, sosyal değişiklikler uğrındaki savaşta, demokratik isteklerin taşıdığı büyük önemle ilgili olarak şöyle denilmektedir:

«Savaşın bu yanı, tekellerin büyümesine ve demokrasinin gitgide daha açık bir tehlikeyle karşılaşmasına bağlı olarak, her zamankinden fazla bir önem kazanmaktadır. İngiliz haklı demokratik haklar uğrındaki savaşta bir hayli tecrübe sahibidir. Bu da, bizim, geniş vatandaş yığınlarını, elde edilmiş kazanımların savunulması ve yenilerinin elde edilmesi için saflarımıza çekmemiz bakımından yararlıdır. Devlet işlerinde halk kontrolünün genişletilmesi yönünde atılan her adım tekellerin gücünü zayıflatmaktadır.

Söz hürriyeti, toplanma, örgütlenme, gösteriler düzenleme, grevler yapma hürriyetleri vb, ekonomik ve politik değişiklikler uğrındaki savaşlar için gereklidir.»

Bu savaşlar sadece tekellerin sınırsız kudretini yıpratmakla kalmamakta, aynı zamanda emekçilerin kendi güçlerine güvenlerini de artırmaktadır. Yığınlar, demokratik isteklerini savunurken, kaçınılmaz olarak, ekonomik sömürüye dayanan toplumsal sınırlamalarla karşılaşmakta ve böylelikle burjuva devletin gerçek niteliğini anlamış olmaktadırlar. Elde edilen tecrübeler, yığınlara, mevcut sistemin çerçevelerinden sıyrılmaları, egemen sınıfa karşı direnmeleri, siyasal iktidarı ele almaları ve böylelikle demokrasinin yeni ve yüksek biçimi olan sosyalist demokrasi yolunu açmaları gerektiğini öğretmektedir.

Leninizm ve Lâtin Amerika'daki devrim savaşının aktüel sorunları

LONHINO BESARA

Lâtin Amerika, zamanımızda tarihinin karmaşık ve güçlüklerle dolu bir dönemini yaşamaktadır. Memleketlerimizin halk yığınları karşılaştıkları temel sorunların nedenlerini gittikçe daha iyi anlamakta ve kesin bir savaşa hazırlanmaktadır. Bilinçlerini körletmek için yapılan propaganda çabalarına rağmen, geniş halk yığınları, Kuzey Amerika emperyalizminin ve ona bağlı yerli oligarşilerin, kendilerinin baş düşmanları olduklarını gittikçe daha iyi görüp anlamaktadırlar. Kıta halkının hak ve adaletten yoksun büyük bir çoğunluğunun sömürülüp ezilmesi için meydana getirilen sistemin varlığı, yığınları devrimci uyanışa götüren objektif bir faktördür. Bu sürecin genişleyip derinleşmesi, memleketimizin gelişiminde doğal bir eğilimdir. Özellikle gençlik arasında, aydınlar arasında, din adamları, ordu mensupları, köylüler arasında demokratik hareketin ilerlemesi bunu göstermektedir. Nelson Rokfeller'in Lâtin Amerika kıtasında yaptığı gezi sırasında görülen geniş halk zümrelerinin gösteri ve eylemleri ve son zamanlarda Arjantin, Uruguay, Brezilya, Meksika, Şili ve diğer memleketlerdeki sınıf savaşları, bence, halk yığınlarında anti-emperyalist bilincin artmakta ve kıtayı sarsan devrim boralarının şiddetlenmekte olduğunun açık bir delilidir.

Komünist ve işçi partilerinin Haziran 1969'da Moskova'da yapılan danışma toplantısında, gayet haklı olarak, Lâtin Amerika'daki devrim hareketinin şu önemli faktörü belirtilmiştir: «Geniş halk yığınları, üniversite öğrencileri, ilerici gençlik, şehir halkının orta katlarından çok sayıda temsilciler proletarya ile birlik alarak hareket etmektedir. Ortak çalışmalar ve gerici rejimlere karşı anti-emperyalist birlik gittikçe güçlenmektedir.»

Sınıf savaşının keskinleşme süreci, Lâtin Amerika'nın en bilinçli, ilerici ve devrimci güçlerini çetin sorunlar karşısında bırakmıştır. Çağdaş gelişmenin objektif eğilimleri savaşın derinleşip yayılmasına katkıda bulunmaktadır. Bu süreçte ilerici güçlerin rolü asla önemsiz değildir. Tersine, açık bir teorik programla ortaya çıkma ve aktif bir devrimci eyleme geçme zorunluğu, bugün için her zamankinden daha gereklidir ve her memlekette sınıf savaşının bundan sonraki ilerlemesi sırasında da gerekli olacaktır.

Lâtin Amerika'nın bugünkü tarihsel gelişim sürecinde bu kıta devrimcilerinin karşılaştıkları başlıca sorun nedir? Şüphesiz ki, çeşitli sorunlar gösterilebilir. Fakat başlıcası şudur: Şu veya bu memlekette belirli bir süre içinde büyük bir harekete geçmeyi mümkün kılacak olan sınıf

savaşını kuvvetlendirmek için ne yapmak lâzımdır? Bu, strateji meselesi değil, taktik meselesidir, onun için de Lâtin Amerika'nın gelişimindeki bu tarihsel döneme ait taktiğin hazırlanması temel sorun haline gelmektedir. Strateji ise, bize göre, bütün çağdaş gelişme dönemi için yeteri kadar açık şekilde belirlenmiştir. Ve ertelenmez görevi de, kıtada halk yığınlarının somut eylemlerine kılavuzluk etmektir. Bu stratejinin amacı, bugün Lâtin Amerika'da ertelenmez bir zorunluk olarak beliren demokratik kurtuluş devrimidir. Devrimin esas görevi, emperyalizmin mutlak egemenliğini yoketmek, ona bağlı idareci oligarşilerin iktidarına son vermek, gelecekte sosyalizmi kurmak için gerekli yapısal değişiklikleri yapmaktır. Devrimin itici gücü, işçi sınıfının yönetiminde, işçi-köylü birliği temeline dayanan geniş halk yığınları cephesidir. Bütün hareketin başlıca yönü, her memleketteki en gerici çevreleri, yani noe-kolonyalizm ajanlarını ve satılmış oligarşiyi izole etmek, kökten değişiklikler yapılmasını öngören programdan yana olan bütün güçlerin ortak savaşını örgütlemektir.

Bu temel sorunu çözömleme yolu, kıtanın çeşitli memleketlerinin somut koşullorına göre Lenin öğretisinin yaratıcılıkla uygulanmasıdır. Başka yol yoktur. Dünya devrim tecrübesinin geniş ölçüde doğrulodığı Lenin prensipleri dışında çözüm yolu aramak «denemeler ve hatalar» metodunu uygulamak demek olur. Lâtin Amerika'daki komünistlerle diğer bütün devrimciler arasındaki başlıca fark, meselenin bu şekilde ele alınışında ortaya çıkmaktadır. Komünistlere göre Leninizm, üniversal bir öğretdir. Leninizm, materyalist diyelektiğin özüne bağlı olduğı için, Lâtin Amerika memleketlerinin spesifik özelliklerine uygulanabilir. İkincilere göre, aralarında bazı farklar bulunmasına rağmen, Leninizm, devrim öncesi Rusyasının koşullarına göre hazırlanmış belirli bir doktrindir, bundan dolayı, mekân ve zaman farkı ile birbirinden ayrı olan sosyal sorunlara uygulanamaz.

Lâtin Amerika'da «çocukluk hastalığı» olan solculuğun» gerçek belirtileri olan bu ve benzeri görüşlerin tersine olarak, kıta komünistleri Lenin taktiği prensiplerini benimseyip savunuyorlar. Bu prensipler, şüphesiz, devrimcileri, savaşta karşılaşılan konkre sorunları spesifik koşullara ve zamana göre tahlil etmek gibi karmaşık ve güç işten kurtarabilecek nitelikte ne sihirli bir reçete, ne de her zaman ve her yerde geçerli bir formüldür. Lenin «Böyle bir reçete, ya da bütün haller için yararlı genel bir formül hazırlamak budalalıktır» diyor ve şöyle devam ediyor: «Her zaman olduğı gibi, burada da ödev şudur: Komünizmin genel ve temel prensiplerini sınıflar ve partiler arasındaki ilişkilerin özelliğine ve her memlekette aynı olon komünizme doğru objektif gelişimdeki özelliğı göre uygulamayı becerebilmek. Bunun için de bu objektif gelişmenin özelliklerini ustalıkla öğrenmek, bulmak, sezmek lâzımdır.» Lenin'in taktiğinin aktüelliğı ve bilimsel değeri, dünya sınıf savaşı tarihinin delilleriyle

doğrulanmaktadır. İşte bunun içindir ki, Lâtin Amerika komünistleri, Lenin'in taktik prensiplerini aşırı sol güçlerin fikirlerine karşıt koymaktadırlar. Bunun dogmatizmle hiçbir ilgisi yoktur.

Lâtin Amerika komünist partileri, Lenin'in taktiğini memleketlerinin somut koşullarına devamlı olarak uygulamaya çalışmaktadırlar. Bu çabaların sonucu olarak, sınıf savaşı sürecini aralıksız olarak geliştirme amacını güden çeşitli eylem biçimleri doğmuştur. Bugün Lâtin Amerika memleketlerini saran grevler, gösteriler, parlamento faaliyetleri, lâtifundiya veya işletmeleri ele geçirme, ideoloji savaşı, ajitasyon ve silâhlı hareketlerin bir kısmı, devrimci savaşı meydana getiren çalışmalardır. Moskova Danışma Toplantısı da bunu şöyle belirtmiştir: «Geniş halk yığınlarının ekonomik ve politik istekler ve devrimci amaçlar uğrunda savaşı, çeşitli biçimlerde yürütülmektedir. Lâtin Amerika'daki halk hareketi, emperyalizmin saldırganlığına ve memleketteki gericiğe karşı savaşarak ilerlemektedir. Bazı memleketlerde bu hareket silâhlı yoldan yararlanmaktadır.»

Strateji ve taktiği hazırlarken, her yeni olayı, her yeni delili iyice bilmemiz gerekir. Bunların yaratıcı Marksist-Leninist ruhta derin objektif tahlili, durumun ortaya çıkardığı soruların cevabını bulmakta bir anahtar hizmeti görecektir. Marksizm bir dogma değil, bir eylem kılavuzudur. Bu prensibin somut anlamı şudur: gerçeklerin belirli bir teoriye uydurulması değil, teorinin, meydana gelmekte olan bütün değişikliklere göre uygulanması lâzımdır. Böylece teori de olgunlaşıp gelişecektir. Biz şimdi Lâtin Amerika'da Marksizm-Leninizmin yüce prensiplerinin önemini bir kez daha doğrulayan bir sıra yeni olaylar ve süreçler içinde yaşıyoruz. Peru ve Bolivya bu alanda örnektir. Bu memleketlerin orduları, düne gelinceye kadar işçilerin, köylü ve üniversite öğrencilerinin kaatili idiler, bugün ise ulusal yurtseverlik devriminin bayraktarı olmuşlardır. Bu olgunun kökeni nedir? Geleceği nedir? Lâtin Amerika ülkelerinde işçi sınıfının kıta sorunlarını çözümleme aracı olarak ilân ettiği 'ulusal kurtuluş ve demokratik devrim programı çerçevesine bütün bunlar nasıl alınmalıdır? Bu cinsten araştırı ve tahlillerin yapılması gereği kapılarımızı çalmaktadır. Ve eğer biz, çeşitli aktüel sorulara zamanında ve doğru cevap bulmayı becerabilirsek, türlü olayları değerlendirmede hataya düşmeyiz.

Fakat yenilikler sadece büyük olaylarla mı beliriyor? Hayır, küçük işlerde de ve her zaman, her yerde beliriyor. Marksizm-Leninizmin taleplerinden biri de, o anda, sınıf savaşının genel gelişiminde her ne kadar önemsiz de görünseler, yerinde ve belirli koşullarda genel politik durumu belirleyecek olayları zamanında görüp değerlendirebilmeyi becermektir. Marksizm-Leninizm klâsiklerinin geniş ölçüde başvurdukları bilimsel öngörme, günlük savaşın önemsiz de olsa somut gerçeklerini tam ve derin olarak tanımaya dayanır. Olguların gerekli veya geçici tarihsel

karakteri ancak bu şekilde anlaşılabilir. Bu suretle, beklenmedik olaylara, devrimin öncüsü olan işçi sınıfı tarafından belirli toplumsal süreçlere yerinde ve zamanında tepki gösterilmemesi gibi hallerden kaçınılabilir. Bugün Lâtin Amerika ülkelerinin hepsinde belirli olaylar meydana gelmektedir. Ve bu olayların incelenip öğrenilmesinde, kıta Marksist-Leninistlerinin taşıdıkları sorumluluk derecesi, bütün dünyada yankılar uyandıran büyük olaylar hakkındaki sorumluluğumuzun derecesinden hiç de az değildir.

TÜSTAV

Leninizm ve şovenizme karşı, proletarya enternasyonalizmi için yürütülen savaş

VOLF ERLIH

İşçi sınıfının bütün tarihi boyunca yürüttüğü savaşın temel ilkelerinden birini, şovenizme karşı, proletarya enternasyonalizmi uğrındaki savaş teşkil etmiştir. Vladimir İliç Lenin bu ilkeyi teorik bakımdan aydınlatarak Rus ve uluslararası işçi hareketinde daha yüksek bir düzeye ulaştırmıştır. Bu ilke bugün daha da büyük bir önem taşımaktadır ve bunun örneği memleketim olan İsrail'de görülmektedir.

Emperyalizmin ideolojik silâhlar deposu gitgide fakirleşmekte, kapitalizm halk kitleleri için daha az çekici bir hal almaktadır. Bundan dolayı da kapitalizmin hizmetinde olan ideologlar, ellerinde kalan silâhlardan en etkili şekilde faydalanmaya çalışmaktadırlar. Bu silâhlardan biri olan şovenizm, eskiden olduğu gibi bugün de kullanılmaktadır.

İsrail'de şovenizmin ve sağcı sosyal demokrasinin güclenmesinde siyonizm teorisiyle pratiği özel bir rol oynamaktadır. Genç kuşaklara siyonizm ideolojisini aşılma için okullardan, tapınaklardan, yığınsal haberleşme araçlarından ve asker ocağından faydalanılmaktadır. Bu ideoloji, «dünya çapında bir Yahudi milletinin var olduğunu ve «dünya çapında bir Yahudi kurtuluş savaşı» yürütüldüğünü öğretmekte, Filistin'in «Yahudi milleti»ne Allah tarafından vaadedildiği, Yahudi devletinin milli kader meselesi olduğu, İsrail hükümetinin, diğerleri arasında ve her şeyden önce sosyalist ülkelerde yaşayanlar da dahil «dünya ölçüsündeki Yahudi milleti» adına konuşmak yetkisine sahip bulunduğu fikrini aşılamaktadır. Siyonist doktrine göre «seçkin bir millet» olan İsrail Yahudileri, onların hükümeti ve silâhlı kuvvetleri yönetimindeki temsilcileri bütün siyasal ve askeri sorunların çözülmesinde hakem durumundadırlar ve Arap halkları bu biricik hakemin öne sürdüğü şartlara uymak, «uslu» ve sessiz sadasız beklemek zorundadırlar.

Siyonist ideolojisinin öğrettiğine göre «bütün Yahudiler kardeşler» ve Yakın Doğu'da düşmanlar tarafından kuşatılmış bulunmaları, başta İsrail'deki kapitalist toplumun sınıfsal sınırlamaları olmak üzere onları birbirinden ayıran her şeyi unutarak, tüm özel sorunlarından ve dileklerinden «milli birlik» adına fedakârlık yapmaya zorlamaktadır.

Bu ideolojik görüş tam manâsıyla etkili olmamışsa da, İsrail işçi hareketinde zaten yeter derecede güçlü durumda bulunan sağcı sosyal demokrasinin son derecede büyük bir ağırlık kazanmasını sağlamıştır.

Sınıflar arasında barış fikri siyonist ideoloji tarafından kuvvetle desteklenmiştir. Şovenizm, reformizmi güclendirmiş ve ikisi birleşince, emper-

yalizme sımsıkı bağı olan sosyal-şovenizmin özel bir şeklini almışlardır. İsrail-Arap anlaşmazlığının artması, İsrail'deki Yahudi işçiler arasında milliyetçilik propagandasının genişletilmesine önemli ölçüde yardım etmiş, bazı Arap devletlerinin, İsrail devletinin yok edileceğine, Yahudilerin denize döküleceğine dair tehditlerle dolu milliyetçi demeçleri ise, İsrail liderlerinin şovenist propagandasına son derece yararlı olmuştur.

Bütün bunlar da, emperyalizmin topyekûn stratejisine uygun olan dış politikasına hizmet etmektedir. Siyonizm bağımsız bir ideoloji değildir, emperyalizme bağımlı olması gerekir ve pratikte de öyledir. Netekim yaratıldığı günden beri emperyalizme dayanmıştır. İsrail yöneticileri bu doğrultuda yürüyerek Arap halklarına karşı emperyalizmle işbirliği halindedirler.

Büyük çapta sermaye ithaline dayanan ekonomi politikası ve ülke servetlerinin yabancı sermayeye teslim edilmesi bu işbirliğini tamamlamaktadır.

Siyonizm sadece emperyalizme dayanmakla kalmamakta, devrimci hareketin üç ana kaynağı başta olmak üzere, anti-emperyalist güçlere karşı dünya ölçüsünde yürüttüğü savaşta onun güçlü bir müttefiki olarak yer almaktadır.

Uzun yıllardan beri siyonizm ideolojisine ve pratiğine karşı savaşmakta olan İsrail Komünist Partisi, 1969 yılının başlarında toplanan XVI. Kongresinde Yahudi meselesini ve siyonizmin zamanımızdaki durumunu geniş ölçüde incelemiştir. Kongre belgeleri, siyonizm hareketinin bir ulusal kurtuluş hareketi olmak şöyle dursun, hattâ ulusal bir hareket bile olmadığını, Yahudi burjuvazisinin gerici nitelikteki siyasal hareketinden ileri gitmediğini somut olarak ispatlamıştır. Kongre, Lenin'in burjuva ideolojisiyle proletarya ideolojisinin uyuşamayacaklarına dair görüşünün «sosyalist siyonistler» örneğiyle de doğrulandığı, siyonizm propagandasının İsrail halkı için zararlı olduğu sonucuna varmıştır.

Siyonizm ideolojisi ve pratiğine karşı partimizin savaşı, şovenizm aleyhinde ve proletarya enternasyonalizmi lehindeki savaşının bir parçasını teşkil etmektedir.

Emperyalizm ve onun ajanları, komünizme, uluslararası komünist hareketine karşı saldırılarında en ağır darbeleri Sovyetler Birliği'ne, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ne yöneltmektedirler. Onlar, propaganda bakımından, bir iftira sisteminin meydana getirilmesinde bütün düşmanlarını bir tek isim altında birleştirmenin son derece etkili olduğunu bildiklerinden, amaçlarına varmak için «komünist» ismini seçmişlerdir. Bu sebeple de, kendi ülkelerindeki bütün ilerici insanları, komünist olup olmadıklarını gözönüne almaksızın «komünist» olarak tanıtmaktadırlar.

Onlara göre işçilerin hakları uğrunda savaşılan her sendika yönetmeni, Güney Viyetnam'daki Ulusal Kurtuluş Cephesi üyeleri komünisttir.

Şunu belirtmek lâzımdır ki, yeryüzündeki bütün anti-emperyalist güçler uluslararası komünist hareketi tarafından desteklenmektedir. En büyük destek de Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nden gelmektedir. Dünyadaki bütün ilerici hareketler, bütün ilerici insanlar, kendi tecrübeleriyle şunu öğrenmişlerdir ki, başarı elde etmek için komünistlerle işbirliği şarttır. Komünistlerce desteklenmeyen, hele onlara karşı yöneltilen her türlü hareket başarısızlığa mahkûmdur.

Emperyalizm, Sovyetler Birliği'ne karşı açıkça cepheden saldırıya – askeri, veya gitgide daha belirli olarak görüldüğü üzere, hattâ siyasal saldırıya – geçecek durumda olmadığı için, Sovyetler Birliği'ni halkların düşmanı, demokrasinin, ulusal bağımsızlığın, terakki ve barışın düşmanı olarak göstermeye çabalamaktadır. Çekoslovakya bunalımı sıralarında gericilerin bütün sosyalizm ve Sovyet düşmanlarını «ilerici», bütün Mark-sist-Leninistleri ise «tutucu» diye adlandırdıklarını hatırlatmak kâfidir.

Emperyalizm, totaliterlerin hilesine başvurarak, komünizmle faşizme bir tutmaya kalkışmakta, bunları sözde hür dünyanın burjuva demokrasisine karşı göstermektedir. Emperyalist gericiler, aşırı solcuların ve Çin yöneticilerinin yaptığı propagandaların yardımıyla Sovyetler Birliği'ni emperyalizmle bir tutmaya bile yeltenmektedirler.

İsrail'de komünizm aleyhtarı ve özellikle Sovyet aleyhtarı propaganda sistemli ve sürekli olarak yürütülmektedir. İsrail'in resmi propagandasında emperyalizme yatkın sınıf görüşü temel unsuru teşkil etmektedir. Hattâ Arap halkları söz konusu olunca bile, propaganda, genel hatlarıyla bu temel unsura dayanmaktadır. Öyle ki, genellikle Arap aleyhtarlığı aşılandığı halde yığinsal haberleşme araçlarında, emperyalistlere karşı olup olmadıkları gözönünde bulundurularak, bir kısım Araplara iyi, bir kısmına da kötü damgası vurulmaktadır. Yani propaganda işlerinde, bir kişinin, grubun veya politikanın İsrail (tabii resmi İsrail politikası söz konusudur) için iyi olup olmadığı gözönüne alınsa da, gerçek ölçüyü emperyalizme karşı tutum tayin etmektedir. İsrail'in resmi propagandası, Arap halklarının ulusal kurtuluş hareketine karşı savaşta gerici Arap çevreleriyle birleşmektedir. Buna, yakın bir geçmişte, Lübnan bunalımı sıralarında bir kere daha şahit olduk.

Bu tutum, şüphesiz, sadece propaganda alanında söz konusu olmakla kalmamakta, politik ve askeri meseleleri de kapsamaktadır. Komşu ülkelerdeki anti-emperyalist rejimleri yıkarak, emperyalizmin topyekûn stratejisine olduğu kadar İsrail'deki gericilerin yayılma hedeflerine de hizmet etmek amacıyla yapılan 1967 Haziranındaki saldırı bunun başlıca örneğidir.

Bu tutum Alman meselesinde de geçerlidir. Bugün, bütün Almanları İsrail'in düşmanı olarak kabul eden, faşist tipte bir felsefi akımın mevcut olmasına rağmen, resmi makamlar, Almanları da, yine emperyalist olup olmadıkları, yani Federal Almanya'ya veya Demokratik Almanya'ya mensup olmaları açısından ele alarak, iyi veya kötü Almanlar diye ayırım yapmaktadırlar.

Emperyalizme taraftar, komünizme ve Sovyetler'e düşman olan bu görüşleri siyonizm ideolojisi beslemektedir. *İsrail'dekiler dahil, dünyanın birçok yerlerinde siyonist örgütler ve İsrail hükümeti, emperyalizmin sosyalizm ve komünizm aleyhindeki ve başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkeler aleyhindeki politik ve ideolojik savaşının başlıca âleti haline gelmişlerdir.*

İsrail'deki Sovyet aleyhtarı kampanya iki yönde gelişmektedir. Bunlardan birincisi sosyalist ülkelerdeki yahudilerin güya ezildiklerine dair propagandadır. Bu kampanyanın genel bir karakteri olduğu gibi, bir de Yahudiliğe özgü bir yanı vardır. Siyonizm ve İsrail'in resmi propagandası, genel olarak karşı – devrimin savunucusudurlar (bilindiği gibi Histadrut, 1956 yılındaki Macaristan olayları sırasında karşı-devrimi desteklemek amacıyla bir genel grev düzenlemişti). Yine Histadrut Çekoslovakya karşı-devrimcilerinden yana olduğunu ilân ederken, İsrail'de ve İsrail dışında mevcut siyonist çevreler, Çekoslovakya'daki sosyalizm düşmanı güçlere yardım için ellerinden gelen her şeyi yapmışlardır.

Şunu gururla belirtmek lâzımdır ki, partimiz, daha 21 Ağustos 1968 sabahı, Sovyetler Birliği'yle diğer dört sosyalist ülkenin eylemini Çek ve Slovak halklarıyla enternasyonalist dayanışma olarak değerlendirmişti. Partimiz, o günlerde ihtirasların son derecede kabarmasına rağmen, enternasyonalist ödevini yerine getirerek, memleketimiz halkına gerçekleri açıklamak için mümkün olan her şeyi yapmıştır.

Siyonizm ve İsrail'in resmi propagandası, yürütülen kampanyanın Yahudilik açısından Sovyetler Birliği'ne, Polonya'ya ve diğer sosyalist ülkelere, Yahudilere karşı fark gözetme ve baskı siyaseti güdüyorlarmış bahanesiyle saldırmaktadırlar. Bu propaganda, siyonizmi Yahudilikle bir tutmayı, kalkışmakta, İsrail'in politikasına ve siyonizme karşı çıkmayı Yahudi aleyhtarlığı olarak göstermektedir.

Lenin'in belirttiği gibi, işçi sınıfı saflarına, durmadan, proleter olmıyan yabancı elemanlar sızmakta ve bunlar burjuva ve küçük burjuva ideolojisini de beraberlerinde getirmektedirler. Bu etkiler işçi sınıfının partisi, komünist partisi için de söz konusudur ve bu durum bugün için de geçerlidir. Hattâ bugün daha da tehlikeli bir hal almıştır. Komünist partilerine sızma süreci, emperyalizmin muazzam ölçüdeki yıpratma cihazı tarafından, topyekûn stratejisinin bir parçası olarak, bilinçli şekilde teşvik edil-

mektedir. Düşman ideolojinin saflarımıza sızmasının klâsik örneği Mikunis-Sne grubunun partimizdeki, İsrail Komünist Partisi'ndeki eylemleridir. Bu sızmanın karakteristik iki özelliği kendisini somut olarak şöyle göstermiştir: düşman ideoloji, Marksist-Leninist sözler maskesi altında sızdırılmış ve ideolojik-politik mevzileri terketme eylemi birden bire değil, yavaş yavaş gerçekleşmiştir.

Mikunis ile Sne parti içindeki ideolojik saldırılarına, partinin bölünmesinden önce başlamışlardır. Daha o zamanlar parti mevzilerinden şu yönlerde uzaklaştıkları açıkça görülüyordu: Proletaryanın sınıf mevzilerinden vazgeçmek; anti-empyralist tutumu ve propagandayı zayıflatmak; Sovyetler Birliği'ne ve uluslararası komünist hareketine cephe almak; Yahudi milliyetçiliği ideolojisini aşılacak; Arap halklarının ulusal kurtuluş güçleri tarafından yapılan hataları abartmak ve bu hataları hareketin temel çizgisi diye ilân etmek; Yahudi milliyetçiliğini Arap milliyetçiliğiyle özdeş sayarak aralarındaki karakteristik farkı bölgedeki çelişkilerin temeli saymak; parti hayatında Leninci normların temeline saldırarak; Yahudi asıllı parti üyelerini Arap asıllı üyelere kıyasla daha önemli sayma teorisini geliştirmek; partiyi ulusal ilkelekere göre bölme denemelerine girişmek.

Partinin bölünmesinden sonra İsrail'deki gericilerin gitgide daha çok sevdiği ve daha çok şımarttığı kimseler haline gelen Mikunis-Sne grubu mensuplarının bu görüşleri genişledi ve gün ışığına çıktı. Böylelikle anti-empyralizm mevzilerini terkederek, uluslararası komünist hareketine, Sovyetler Birliği'ne ve partimize karşı saldırılarda İsrail gericilerinin vurucu gücü haline geldiler.

Görüldüğü gibi şovenizm aleyhindeki, proletarya enternasyonalizmi lehindeki savaş, Lenin'in zamanında olduğu ölçüde önemli bir ödev olarak önümüzde durmakta, hattâ önemi daha da artmaktadır. Bu, geçici ikinci derecede bir savaş değil, ilkelere, sınıfsal görüşe dayanan, ideolojik uyanıklığı, parti kadroları ve emekçiler arasında aralıksız siyasal aydınlatma çalışmalarını gerektiren daimi bir savaştır.

Partimiz bu savaşta başarıyla uluslararası hareketimizin ortak dâvasına hizmet etmektedir.

Leninizm ve ulusal kurtuluş hareketinin bazı sorunları

AHMET KERİM

Kanımızca, Asya ve Afrika ülkelerinin toplumsal gelişimi üzerinde daha ciddi bir bilimsel araştırmaya başlamak veya başlanılan yerlerde bu işe devam etmek, yüzüncü doğum yılı münasebetiyle V. İ. Lenin'e lâyük bir saygı alâmeti olacaktır. Bizim toplumlarımızın gelişme düzeyi düşük olduğu ne kadar doğru ise, bu toplumlar hakkında henüz çok az şeyler bilindiği de bir gerçektir. V. İ. Lenin, bize, işçi sınıfını savaşa hazırlayıp sonra da maharetle zafere ulaştırdığı kendi memleketinin reel olaylarının somut tahlilinin klâsik örneğini bıraktı. Bu klâsik örnek, onun, «Rusyada kapitalizmin gelişmesi» adlı eseridir.

Bu eserinde V. İ. Lenin, yararlandığı ve bize örnek olması gereken metodun özünü açıklayarak şöyle demektedir: «Durumun ve çeşitli sınıfların çıkarlarının somut tahlili, şu veya bu meseleye uygulanan bu gerçeğin tam anlamını belirlemeye yaramalıdır. «Bu suretle, bu sürecin her somut aşamasında sınıfsal antagonizmin kendine özgü biçiminin açıklanmasına hizmet etmeyen, sosyal sürecin zorunluluğu olan ekonomik gelişimin «amansız» mantığı hakkındaki soyut ve dogmatik düşüncelerden, akademik gevezeliklerden ibaret olan karşıt metot, içyüzü açığa vurulup rededilmiştir. Semeresiz olduğu kadar zararlı da olan bu metot, Marksist metotla değiştirilmiştir. Marksist metodun başlıca amacı, reel sosyal çelişkileri açıklamak, bunların gelişme biçimlerini incelemek, «geçici karakterini ortaya koymak» ve işçi sınıfının sömürülmesini sağlayan ilişkileri yok etmek için objektif koşulları hazırlamaktır.

Ne yazık ki, bizim memleketlerin, yani Asya ve Afrika ülkelerinin durumlarının tahlilinde metafizik (bu terimi Engels'in kullandığı anlamda kullanıyoruz), ya da diyalektik olmayan metot üstün gelmektedir. Bu metot, Lenin'in deyişiyle, «somut soruların cevabını genel gerçeğin basit mantıki gelişiminde aramanın yoludur.» Sosyal olayların aydınlatılmasında ve olgunlaşan sorunların çözümünde bu metoda başvurmak, Lenin'in belirttiği gibi, reel ekonomik ve sosyal durumun ve reel çelişkilerinin somut tahliline dayanacağımız yerde, şu veya bu toplumun geçirdiği tarihsel aşamanın karakterini peşin yargılarla belirlemek demek olur.

Lenin'in metodu doğrudur ve başarıyla uygulanabilir, çünkü tarihin genel bilimsel kavramına, tarihsel materyalizme dayanır. Lenin, özellikle «Halkın dostları» kimlerdir ve bunlar sosyal demokratlara karşı nasıl savaşıyorlar» adlı eserinde bize şunu öğretmiştir: Sosyal olayların incelenmesini bilimsel düzeye yükselten tarihsel materyalizmin ana fikri, toplumsal — ekonomik formasyon kavramıdır.

Kapitalist olmayan gelişme yolunda ilerleyen memleketlerin temsil ettikleri yeni sosyal olaya tarihsel materyalizm açısından yanaşmak bize şu olanakları vermektedir:

1) Bu memleketlerde sosyal – ekonomik ve politik gelişme koşullarının başka başka oluşuna ve her birinde sınıflar ve politik güçler arasındaki karşılıklı ilişkilerin çeşitliliğine rağmen, bu devletlere özgü bir sıra genel sosyal gelişim kanunlarının yürürlükte olduğunu ispat etmeliyiz. Bu objektif kanunlar bize gösteriyor ki, ne kapitalist, ne de sosyalist olan bu ülkeler, yeni bir sosyal-ekonomik formasyon değildirler.

2) Afrika ve Asya ülkelerinden bir kısmının üçüncü bir gelişme yolunda olduklarını iddia eden küçük burjuva ve revizyonist görüşlerinin tamamıyla sübjektivist ve yanlış olduklarını su götürmez bir şekilde kesin olarak ispat etmeliyiz.

3) Bu memleketlerin içinde bulundukları tarihsel aşamanın sosyalizme geçiş aşaması olduğunu tam olarak tespit etmeliyiz.

4) Ulusal demokratik devrimle sosyalist devrim arasındaki diyalektik bağları tam olarak belirlemeliyiz. Bu arada, şu veya bu devrim için aynı olan bazı ödevlerin, gelişmelerinin belirli bir düzeyinde girişik bir hale geldiğini de gözönünde bulundurmamız gerekir. Bizce, ulusal demokratik devrimin temel ödevleri henüz çözümlenmemişse veya gerekli ilgiyi henüz görmüyorlarsa, esas gayretleri sosyalist devrimin olgunlaşmış ödevlerini çözmeye yöneltmekten çekinmemiz lâzımdır. Lenin'in «Felsefe Defterleri»ndeki notları, bu gibi olayların gözden geçirilmesinde gerekli esnekliğin gösterilmesi için gayet yararlıdır.

«Üçüncü dünya» da işçi sınıfının ve partisinin rolünü incelerken, hiç şüphesiz, V. İ. Lenin'e ve öğretisine sarsılmaz bir sadakatle bağlı olarak çalışmaktayız. Gerçekten Lenin: «Marks'ın öğretisinde en önemli nokta, proletaryanın sosyalist toplumun kurucusu olarak dünya çapındaki tarihsel rolünü aydınlatmasıdır» demiş, ayrıca şunları yazmıştır: «Bütün sınıflar ve bütün memleketler statik değil, dinamik durumda, yani dural bir halde değil, hareket halinde gözden geçirilirler. (Hareket kanunlarını, mevcut her sınıfın ekonomik koşulları doğurur.) Hareket de, sadece geçmiş gözönüne alınarak değil, geleceği de gözönünde bulundurularak, hem de sadece ağır ağır meydana gelen geçişmeleri gören «evrimciler»in basit anlayışıyla değil, diyalektik olarak gözden geçirilir...»

Eminiz ki, komünist ve işçi partilerinin 1969 uluslararası danışma toplantısının dokümanı, işçi sınıfının yerine getirmekte olduğu, uluslararası devrimci güçlerin geniş hamleler yaptıkları ve sınıf savaşının keskinleştiği çağımızda işçi sınıfının durmadan artan rolünü ve yerine getirmek zorunda olduğu ödevleri belirtmiş ve gelecek hakkındaki görüşlerinde buna dayanmıştır.

Lenin'in öngördüğü ve son yıllarda bir sıra ülkede beliren tarihsel bakımdan önemli yeni olay, kutuplaşmaya yol açan süratli sosyal ayrışma sürecidir. Bu kutuplardan biri, işçi sınıfının, şehir ve köylerdeki küçük burjuvazinin, ilerici aydınların, subaylar çevresinden bir kısmının ve bir de ulusal burjuvazinin bazı fraksiyonlarının toplandıkları kutuptur. Diğer kutup da, büyük toprak sahiplerinin, komprador burjuvazinin ve bürokratik burjuvaziden bazı zümrelerin etrafında toplandıkları gerici güçler kutbudur. Bu savaş sırça köşkte yapılmamaktadır. Tersine, bu savaş, biçimlerini, gelişme tempolarını ve keskinleşme derecesini büyük ölçüde etkileyen daha karmaşık ve geniş bir süreçte organik olarak örgülenmektedir. Bu bütün dünyada emperyalizme ve neo-koloniyalizme karşı, barış, demokrasi ve sosyalizm uğrunda yürütülmekte olan savaştır.

Çeşitli sosyal sınıf ve zümreleri kapsayan anlaşmazlıklarda, antagonist cephele arasındaki savaşta işçi sınıfı özel bir yer almaktadır.

Kapitalist olmayan gelişme yolundaki diğer Asya ve Afrika ülkelerinde olduğu gibi, Cezayirde de, ekonomik kuruculuk alanında, özellikle yeni sanayi kollarının kurulmakta olduğu endüstrileşme alanında elde edilen belirli başarılar işçi sınıfının sayısını artırmakta, teknik ve kültürel düzeyini yükseltmektedir. 4 yıllık plân (1970–1973) Cezayir'de esaslı bir rol oynayacaktır. Bu plânı gerçekleştirecek başlıca gücün işçi sınıfı olacağından şüphe yoktur.

Kendi çıkarlarının ve bütün ulusal çıkarların dikte ettiği görevlerini yerine getirmesi için, işçi sınıfının, bütün alanlarda, özellikle siyasal ve ekonomik alanlarda, teknoloji ve bilimsel öğrenim alanında da çetin savaşlar vermesi lâzımdır. Onun içindir ki, biz, gelişmenin bu aşamasında bile, işçi sınıfının yüklendiği büyük sorumluluğu anlamaktayız.

Fakat işçilerin kendi başlarına, kendiliğinden sınıf bilincine ereceklerini ve sınıflarını ulusal politika alanında sözü geçer bir faktör haline getirebileceklerini sanmak, büyük hata olur. (Lenin'in bütün eserleri de bunu doğrulamaktadır).

Lenin'in «Ne yapmalı» adlı kitabında bütün yazdıkları ve tüm ömrü boyunca yorulmadan tekrarlayıp gerçekleştirdiği, Marks ve Engels'ten beri işçi hareketi tarihinin her zaman ve her yerde doğruladığı: «sınıf bilinci proletaryaya ancak Marksizm-Leninizm ideleri biçiminde dışarıdan verilirse benimsetilir» hükmü, Cezayir için de, ve bizce, kapitalist olmayan gelişme yoluna giren veya bu yolda yürüyecek olan bütün Asya ve Afrika ülkeleri için de geçerlidir.

Bu böyle olunca, Marksist-Leninist bir partinin varlığı için savaşmak lâzımdır. Çünkü, ancak böyle bir parti, yapısı, çalışması ve eylem prensipleri bilimsel teoriye, yani Marksizm-Leninizme dayanan bir parti, işçi sınıfının tarihsel görevini onun bilincine aşılayabilecek, işçi sınıfının ve

bütün iç ve dış ortaklarının iktidarı ele geçirme, sosyalizmi ve komünizmi kurma uğrındaki savaşlarını da örgütleyecektir. Problemleri, ancak geleceğin ışığında gözden geçirerek çözümleyebiliriz. Bu çözüm de, şüphesiz, kudret helvası gibi gökten düşmeyecek, devamlı, sabırlı, barışçı veya silâhlı bir savaşın sonucu olarak gelecektir.

Kesin olarak geleceğe doğru yönelen böyle bir anlayışı savunurken, bugünkü durumu ve istekleri de gözden kaçırmamak lâzımdır. Fakat bilimsel temellere dayanan perspektife göre yarınki amaçlara uygun çağdaş görevleri belirlemek gerekir. (Marksizm de geleceğin felsefesidir, yüzyıldan fazla bir zaman önce hazırlanmış olmasına rağmen, bugün geniş ölçüde gerçekleşmektedir.)

Yanlış anlaşılma ihtimallerini ortadan kaldırmak için şunu belirtmemiz lâzımdır: Bir yandan, yukarda sözü edilen ve Marksistler için genellikle kendiliğinden anlaşılan istekler, diğer yandan, işçi sınıfının özel yeri ve rolü tezi, toplumumuzdaki diğer sınıf ve sosyal zümreleri küçümsemeyi hiç bir suretle gerektirmez. Adı geçen sınıf ve zümrelerin bugün oynadıkları veya ileride potansiyel olarak oynayabilecekleri olumlu rolü küçümsemek asla doğru değildir. Bizim bu alandaki eylemlerimiz, hareketimizi belirleyen ve doğuran reel hayatın isteklerine uygun olduğu gibi, Lenin'in şu önemli hükmüne de uygundur: «Belirli bir toplumun istisnasız bütün sınıflarının tüm karşılıklı ilişkilerinin objektif olarak gözönünde bulundurulması, aynı zamanda bu toplumun objektif gelişme aşamasının ve diğer toplumlarla karşılıklı ilişkilerinin gözönünde tutulması, ilerici sınıfın doğru taktiğinin hazırlanmasında bir dayanak noktası hizmetini görebilir.»

Bu yazının çerçevesi içinde kabataslak da olsa bir tahlil bilmem yapılabilir mi? Buna rağmen, biz, şunu açıklığa kavuşturmak isterdik:

1. Uzak sosyalist perspektifli ulusal demokratik devrimin kapitalist olmayan gelişme yolunda yürüyen devletlere düşen görevleri, günümüzde, işçi sınıfını, küçük şehir ve köy burjuvazisini, ulusal burjuvazinin yabancı kapitale bağlı bulunmayan kesimini birleştirecek geniş yurtsever ve anti-emperyalist bir cephe yerine getirebilir ve getirmelidir.

2. İşçi sınıfı ve partisi, kendi ülkesindeki durumu ve güçler oranını gözönünde tutarak, bu cephenin yürüteceği doğru politikayı (eleştiri mevzilerinden) yapıcı olarak desteklemeyi, bu cephede üstünlük kazanmaya ve hegemonyasını gerçekleştirmeye bağlamamalıdır.

3. Son yılların tarihi göstermiştir ki, kapitalist olmayan gelişme yolundaki bütün devletlerde iktidarda bulunan küçük burjuvazi, neo-kolonializm ve emperyalizme, feodallere ve büyük burjuvaziye karşı olduğu gibi, millileştirme yoluna girmek suretiyle de komprador burjuvaziye karşı

savaşa reel bir eğilim gösteriyor, aynı zamanda, anti-kapitalist potansiyal olanaklarına da sahip bulunuyor.

4. Gayet açık olarak görülüyor ki, Marksist-Leninistlerin bu süreçte eşsiz bir rol oynamaları lâzımdır. Buna katılma biçimlerini arayıp, yaratıcı bir şekilde hazırlamak gibi gayet önemli bir görev onlara düşüyor. Bu rol başarılacaktır. Bizce, hatta, oluşum aşamasında bulunan bir parti bile bu işi çok daha başarılı olarak yerine getirebilecektir.

5. Tecrübe göstermiştir ki, Asya ve Afrikanın ilerici rejimli ülkelerinde böyle bir partinin varlığı ve serbest çalışması meselesi en çetin sorunlardan biridir. Fakat denebilir ki, ilerici küçük burjuvazinin bir hayli genişçe tabakalarını temsil eden bu devletlerin bazı yöneticileri, bu meseleyi, şimdiki duruma uygun bir şekilde yapıcı olarak çözümlediler.

6. Şu veya bu memlekette sosyal-ekonomik ve politik gelişme sürecinin geri dönmemesi düşünülemediğinden, işçi sınıfının uyanıklık göstermesi ve bu sürecin normal olarak gelişimini sağlamak veya en azından, özellikle sosyal-ekonomik alanda devrim kazanımlarının korunmasını garantileyen koşulları yaratmak için gerekli her şeyi yapması lâzımdır. Bunun başlıca garantisi, bizce, Marksist-Leninist bir partinin varlığıdır.

Partimiz (Cezayir Sosyalist Öncü Partisi), memleketimizin bağımsızlığı gibi gençtir. Partimiz, Leninci ruhta savaşmaktadır ve Cezayir'in geleceğinin bağlı bulunduğu bu alanda rolünü tamamiyle başarmak ve kesin olarak, fedakârca bu yola bağlanan sınıfa görevini yerine getirme olanaklarını vermek için savaşmaya devam edecektir.

Lenin'in kooperatif plânı ve Bulgaristan'da uygulanışı

IVAN PRIMOV

Proletarya devriminin aracı, toplumun, bu arada köylerin ve köy ekonomisinin sosyalist temeller üzerinde kurulmasının başlıca şartı olan Lenin'in proletarya diktatörlüğü öğretisi, Bulgar Komünist Partisi için hareket noktası idi ve bugün de öyledir.

Gönül rızası ile kooperatifleşme hakkındaki Leninist prensip, köy emekçilerinin özel mülkiyetçilik psikolojisinden kurtarılmaları için sosyalist devletin etkili yardımını gerektirir, hatta zorunlu kılar.

Bulgar Komünist Partisi, Bulgaristan'da zaferle sonuçlanan sosyalist devrimden sonra, sosyalizm kuruculuğunun şehir ve köylerde birlikte gerçekleştirilmesini amaçlayan bir politika hazırladı ve bu politika, Partinin V. Kongresi'nin tarihsel kararlarında en belirgin şeklini aldı.

1948'de yapılan BKP V. Kongres'inde Georgi Dimitroff şunları belirtmişti: «Millileştirilen sanayi, sosyalist tekrar-üretim kanunlarına göre gelişirken, her yıl üretimi artırır, yeni fabrikalar kurarken, gittikçe daha fazla yiyecek ve köy ekonomisi hammaddelerine ihtiyaç duyacaktır. Sanayinin, şehir halkı ile ordunun artan ihtiyaçları, ayrı ayrı, ufak ve az üretimli köy işletmeleri tarafından karşılanamaz. Bu durum, bizi, köy ekonomisinin de sanayi ile birlikte sosyalist temeller üzerinde kurulup geliştirilmesi sorunu ile yüzyüze getirmektedir. Zira, Halk demokrasisi iktidarı ve sosyalizm, iki ayrı temel üzerinde, yani büyük ve birleşmiş sosyalist sanayi temeli ile, parçabuçuk, ufak ve az üretimli köy işletmeleri temeli üzerine uzun zaman sürüp gidemez. Köy ekonomisi, tedrici, fakat sistemli ve sebatlı olarak yeni teknik temel üzerine geçirilmeli, ayrı ayrı köy işletmeleri kooperatifleşme ve makineleştirilmiş emek-tarım kooperatif işletmelerinde (TKZS'lerde) birleşme yoluyla büyük ve yüksek üretimli işletmeler haline getirilmelidir.»

Bulgaristan köy ekonomisini sosyalist temeller üzerinde kurma işleri 1958–1959'da tamamlandı. Köy ekonomisinin tamamiyle kooperatifleştirilmesiyle de, BKP V. Kongresinde kabul edilen Dimitroff plânı gerçekleştirilmiş oldu. BKP, Lenin'in kooperatif plânını, köy ekonomisini sosyalist temeller üzerinde kurma işinde teorik kılavuz olarak kabul etmiş bulunuyordu.

Partimiz, kendi şartlarımıza uygun olan emek-kooperatif tarım işletmeleri (TKZS'ler) şeklini keşfedip uygulamak suretiyle bu plânın zenginleştirilmesine mütevazî bir katkıda bulundu. Kooperatifleşmenin bu şeklinde, TKZS'lere giren köylünün, toprağı üzerindeki mülkiyet hakkı olduğu gibi kalıyordu. Lenin'in kooperatif plânına BKP'nin başka bir

katkısı da, Sovyetler Birliği'ne ve onun gelişmiş sanayisine dayanarak, gelişmiş bir endüstri kurmadan köy ekonomisinde sosyalizm kuruculuğuna başlamış olmamızdır.

Memleketimizde toprakların millileştirilmesi gerekli değildi. Çünkü, halk iktidarı kurulduğu sıralarda küçük mülk sahipleri çoğunlukta, büyük toprak sahipleri ise önemsiz denecek kadar azdı. Bu koşullar içinde, toprakları millileştirmek, pratikte, küçük üreticilerin mülkiyetini millileştirmeye yol açacaktı.

TKZS'lerde özel toprak mülkiyeti hakkı, gelirlerin dağılımında kendini gösteriyordu. Köylü-kooperatörler, yalnız emekleri için değil, aynı zamanda, kooperatife teslim ettikleri toprağın ölçüsüne göre de bir gelir payı alıyorlardı. Kooperatif üyelerinin, emek gelirindeki özel mülkiyet hakkı, orta halli köylülerin TKZS'lere girmesinde olumlu bir rol oynadı. *Fakat, TKZS'lerin örgütsel, ekonomik ve mali bakımdan kuvvetlenmesiyle, köylüler, gitgide, bilinçli olarak ve gönül rızası ile sosyalizmdeki yalnız emek karşılığı gelir dağılımı prensibini benimsemeye başladılar. Böylece, Bulgaristan'da, millileştirme yapılmadan toprağın kamulaştırılması pratikte gerçekleşmiş oldu. Ve TKZS'ler insanın insan tarafından sömürülmesine imkân veren koşulların ve emek dışı gelir dağılımı kalıntılarının bulunmadığı sosyalist işletmeler haline geldiler.*

Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nde köy emekçilerinin kooperatiflerde birleşmesi, kooperatifleşmeye karşı direnen büyük şehir burjuvazisi ve kulaklara (büyük çiftlik sahiplerine) karşı yürütülen çetin sınıf savaşları koşulları içinde gerçekleşti.

Kooperatifleşmenin ilk döneminde BKP, kulakların sömürü olanaklarını daraltan ve onları yalnızlığa iten bir politika yürütüyordu. Köylerde, köy emekçilerinin de hararetle desteklediği bir takım anti-kapitalist tedbirler gerçekleştirildi.

Bu mücadele ile güdülen başlıca amaç, köylerdeki kapitalist elemanların elinden üretim araçlarını almak, köy emekçilerinin sömürülmesine imkân veren bütün kanalları tıkamaktır.

Köy emekçilerini kooperatifleştirme hareketiyle birlikte yürütülen kulakların sömürü olanaklarını daraltma ve onları yalnızlığa itme politikası sonucunda, aynı zamanda, kooperatif düzenini kökleştirme amacıyla devletin yaptığı büyük yardımlar sayesinde kulaklar sınıfı olarak ortadan kalktı. 1956 baharında, yeni koşulları inceleyen BKP Merkez Komitesi ve hükümet, yönetim işlerine alınmamaları şartıyla eski kulakların da TKZS'lere girmelerine müsaade edilebileceği görüşünü ileri sürdüler. Bunun üzerine kooperatiflere giren eski sömürücü elemanların bir kısmı, kooperatif işletmeciliği koşullarında başarıyla eğitilerek, yeni insanlar arasına katıldılar.

Kooperatif düzen, köylerin sınıfsal yapısını tamamen değiştirdi. Eskiden köylerimizde, çıkarları çelişik ve birbirine zıt sosyal tabakalar meydana geliyordu. Artık bunların izi bile kalmamıştır. Tarım işçileri, fakir ve orta halli köylüler, kooperatiflerde birleşince, kaynaşmış bir sınıf, kooperatör-köylüler sınıfı haline geldiler.

Ülkedeki köklü sosyal-ekonomik değişimler ve bu arada kooperatif düzenin köylerdeki zaferi, köylülerin bilincini, ideolojisini ve psikolojisini olumlu bir şekilde değiştirdi. Kollektivizm duygusu köy emekçileri arasında gün geçtikçe daha fazla kuvvetlenmekte ve sosyalist bilinç gelişmektedir.

TKZS'lerde köylülerin kişisel çıkarlarıyla kollektifin çıkarları ahenkli bir şekilde birleşmektedir. TKZS'de çalışan kooperatörler, maddi refah ve kültür seviyelerinin, kollektife karşı koymakla değil, kollektifin ve bütün toplumun elde ettiği başarılar sayesinde yükseldiğini kendi tecrübeleriyle görüp inanmaktadırlar.

Bütün toplumumuzda da bu böyledir. Ekonomik temelleri aynı olduğu için, işçilerin de, köylülerin de ilgileri tek istikamete yönelmiştir. Bu yüzden, bazı yoldaşların, sosyalizmde muhalefetin bulunması gerektiği hakkındaki iddialarını hayratle karşılıyoruz. Sosyalizmde muhalefet bulunması isteği, sosyalizme ve halka karşı muhalefet isteğinden başka bir şey değildir. Böyle bir isteği kabul etmek, ülkede anti-sosyalist elemanların ve uluslararası emperyalizmin saldırıları için kendi elimizle elverişli şartlar yaratmak demektir.

Parti, kooperatif düzeni kuvvetlendirmek ve geliştirmek için yürüttüğü mücadele sırasında, sosyalizm ve komünizm kuruculuğunda maddi – teknik temelin belirleyici rolüne ilişkin Marksist-Leninist prensibi daima kılavuz edinmiştir.

Hükümetin kararı ile, kooperatiflere maddi, mali ve örgütsel büyük yardımlarda bulunulmuştur. Bu yardımlar sayesinde TKZS'ler, yıldan yıla büyüyen modern tekniğe kavuşmuşlardır. İşlerin makineleştirilmesi, kimyasal maddelerin geniş ölçüde kullanılması, sulama tesislerinin genişletilmesi ile, köy ekonomisi üretiminin temeli kuvvetlenmiştir. Sulanan arazinin yüzölçümü 1944 yılındakine kıyasla 30 kat artmıştır. Bugün işlenir toprakların yüzde 21'i sulanmaktadır. Bulgaristan'da 1944'te yalnız 3.500 (15 b. k.) traktör varken, 1968'de traktör sayısı 84 bine yükselmiştir.

Bugün ülkemizde bin hektar araziye ortalama 17.5 traktör düşmektedir. Mukayese için belirtelim ki, 1967–1968 verilerine göre, Yunanistan'da bir hektara 5.6 traktör, Türkiye'de ise ancak 1.4 traktör düşmektedir. Bulgaristan köylerinde biçer-döğelerinin sayısı 15 bini, kamyonların da 18 bini aşmıştır.

1968 yılında kooperatiflere 842 bin ton kimyevi gübre (net madde) sağlanmıştı. Hektar başına hesaplanacak olursa, bir hektara 175 kilo

kimyevi gübrenin düştüğü görülecektir. Oysa, harp öncesi, bir hektara ancak 4 kilo gübre düşüyordu. 1966–1967 yılları arasında Türkiye’de hektar başına 5.3, Yunanistan’da 30, İtalya’da da 55 kilo kimyevi gübre kullanılmıştır.

Sulama tesisleri de köy ekonomisinin çağdaş teknik temeline yepyeni bir görünüş kazandırmaktadır. Bugün sulanan toprakların toplam yüzölçümü bir milyon hektarı bulmaktadır. Genellikle son yıllarda kurulan sulama tesislerinin yüzde 70’i istasyonler ve yarı-istasyonlerdir.

Meyvacılık ve bağcılık yeni temeller üzerinde kurulup genişletilmiştir. Emek-kooperatif tarım işletmeleriyle (TKZS) devlet-tarım işletmelerinde (DZS’lerde), makinelerin ve uçakların büyük ölçüde kullanıldığı 300 bin hektar araziye kaplayan yeni meyva ve bağ plântasyonları meydana getirilmiştir.

Sosyalist köy ekonomisinin maddi-teknik temeli son dört – beş yıl içinde yeni yeni kazanımlar elde etmiştir. Hızla gelişen bu yeni unsurların belibaşlıları şunlardır: son 4–5 yıldır yıllık kapasitesi 1.5 milyon tonu bulan yüksek kaliteli *yem sanayii, pirinç ve sebze plântasyonları, modern silolar, manipulasyon merkezleri, soğutma tesisleri, yumurta, süt ve et üreten tavuk ve diğer hayvan fermaları.*

Köy ekonomisi bilimi ve tarım uzmanları, sosyalist köy ekonomisinin güçlü dayanakları haline gelmişlerdir. Bu uzmanlar, bilimi pratikte başarıyla uygulamakta, ülkenin tarım ekonomisini en yüksek dünya düzeyine ulaştırmak için mücadele etmektedirler. Bugün 857 TKZS’de ve 150 DZS’de 13 bine yakın uzman çalışmaktadır. Bunların yüzde 88’i yüksek tahsilli, geri kalanı da orta dereceli teknik okulu mezunudur.

Modern maddi-teknik temelde bilimin ve teknik ilerlemenin geniş ölçüde uygulanması sayesinde köy ekonomisi üretiminin aralıksız olarak artması için çok elverişli koşullar yaratılmıştır.

Köy ekonomisi ürünlerinin toplam hacminin, ulusal gelirin ve emek verimliliğinin artmasında TKZS’ler gittikçe daha büyük bir rol oynamaktadır. Bu, kooperatiflerimizin bu dönemdeki gelişmelerinin başlıca özelliğidir. 1949–1968 yılları arasında köy ekonomisi ürünlerinin toplam hacmi 2 kat, köy ekonomisindeki emek verimliliği de 4 kat artmıştır. Yine bu dönemde, dekar başına buğday ve diğer tahıl üretimi, hayvancılığın verimliliği de büyük bir artış göstermiştir.

Kooperatör köylülerin maddi yaşayış koşullarında da büyük değişiklikler olmuş, emeğe göre dağıtılan gelirlerinde önemli bir artış meydana

gelmiş, kooperatörlerin gelirleri büyümüştür. Önceleri, şehir halkıyla köy halkının gelirleri arasında büyük fark (3:1) vardı. Bugün bir kooperatörün elde ettiği yıllık gelirle bir sanayii işçisinin yıllık geliri hemen hemen eşit duruma gelmiştir. Kooperatör köylüler daha 1957 yılında emeklilik maaşı hakkını ve daha bir çok sosyal haklar kazanmışlardır. Köylerde sağlık ve kamu hizmetleri geniş ölçüde örgütlenmiştir.

Bulgaristan köylerinin görünümü tanınmayacak derecede değişmiştir. Köylerdeki evlerin yüzde 90'ı yenidir. Elektrikleştirilmedik tek köy yoktur.

Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nde eğitim bedavadır ve okul çağındaki her çocuk, bütün gençlik bu olanaklardan faydalanmaktadır. Bugün kooperatör çocuklarının, devlet-tarım işletmelerinde çalışan işçilerin çocuklarının yüzde 80'i lise ve muadili çeşitli okullarda öğrenim yapmaktadır. Birçok köyler vardır ki, gençlerin tümü liselerde ve teknik okullarda öğrenim yapmakta, önemli bir kısmı da çeşitli yüksek okullarda tahsil görmektedir. Bu çok önemlidir. Ve sosyalist Bulgaristan'ın gelişmesinde, şüphesiz, büyük bir rol oynamaktadır. Kesinlikle söylenebilir ki, *kültür devrimi şehirlerde olduğu gibi çağdaş Bulgar köylerinde de hızla ilerlemektedir. Bu bakımdan köylerimiz, şehirlere gitgide daha fazla yaklaşmaktadır.*

Bulgaristan'daki kooperatif düzen günümüzde yeni bir gelişmenin eşliğinde bulunuyor. Partimiz, köy ekonomisinde çalışan kadroların, bütün köy ekonomisi emekçilerinin enerjisini entansifikasyon, köy ekonomisinin bütün kollarının modern makinelerle donatılması, emek verimliliğinin önemli derecede artırılması gibi başlıca sorunların çözümü üzerine yöneltmiştir. Üretimin yüksek derecede konsantrasyon ve spesyalizasyonu, sanayi metodlarının, bilim ve teknik alanındaki bütün yeniliklerin geniş ölçüde uygulanışı gibi ekonomik halkınmanın bütün entansif faktörlerinden âzami ölçüde yararlanılması için direktifler verilmiştir. Bulgaristan Halk Cumhuriyeti köy ekonomisinin önünde duran ve çözülmesi için çalışılan en aktüel sorunlardan biri de, üretimde ve yönetimde teknik rekonstruksiyon yapılması, komple makineştirmeye ve otomatizasyona dayanan yeni tip işletmelerin ve üretim örgütlerinin kurulmasıdır.

Sosyalist düzen gelişip kuvvetlendikçe kooperatiflerin yaşama gücü de artmaktadır. Bilimsel-teknik devrimin Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nin sosyalist köy ekonomisine böyle hızla girmesi, köy ekonomimizin, ölümsüz Lenin'in çizmiş olduğu yolda gelişmesinin mantıklı bir sonucudur. K. Marks'ın, V. İ. Lenin'in ve partimizin seçkin yöneticilerinden D. Blagoef'le G. Dimitrof'un, tarımda endüstri metodlarının uygulanması, köy ekonomisi emeğinin, sanayi emeğinin bir çeşidine dönüşmesi, köylerin şehir seviyesine yükselmeleri alanındaki emelleri, bugün gözlerimizin önünde gerçekleşmektedir.

Ülkemizde edinilen mütevazı tecrübeler, Leninizmin, çağımızın Marksizmi olduğunu, bu öğretinin, kapitalizmi yıkma ve dünyanın bütün ülkelerinde *sosyalizmin zaferini* sağlama savaşında en derin bir bilimsel-teorik temel olarak kalmaya devam edeceğini bir daha ispat etmiştir. Bunun için Leninizme sarsılmaz bir inançla bağlı kalmamız, onu konkre şartlara yaratıcı bir şekilde uygulamamız, ulusal ve diğer spesifik özellikleri bahane ederek, Leninizmin keşfettiği genel kanunlardan sapmalara asla yer vermememiz gerekmektedir.

TÜSTAV

Gençliği kazanma savaşı

DITMAR ARENS

Partimiz, büyük teorisyen, devrimci ve devlet adamı, uluslararası işçi sınıfının önderi Vladimir İliç Lenin'in 100. doğum yıldönümünü kutluyor ve Lenin'in fikirlerini günümüzün olaylarına yaratıcı bir şekilde uygulamaya çalışıyor. Bu uygulama sırasında, Parti, Lenin'in bıraktığı zengin mirasa, Marksist-Leninist partinin yönetiminde proletaryanın diğer tabakalarla birlikte hegemonyası, toplumun devrim yolu ile değiştirilmesi zorunlu gibi genel kanunlara dayanıyor.

Leninizm, emperyalizm ve proleter devrimleri çağının, sosyalizm ve komünizmin zaferleri çağının Marksizmidir. Leninizm, işçi sınıfının zaferine ulaştığı ülkelerde, uluslararası devrimci işçi hareketiyle halkların ulusal kurtuluş hareketinde yaşama gücünü ispat etmekte ve etkisi günden güne artmaktadır. Marksizm-Leninizmi öğrenme isteği, özellikle işçiler ve öğrenci gençler arasında kuvvetlenmektedir.

Lenin'in eserleri, sınıf savaşının devrim taktiği ve stratejisini hazırlarken ve her türlü oportünizme karşı savaşta bize eşsiz, yardımlarda bulunmaktadır.

Almanya'da üretim koşulları ve iktidar yapıları birbirine karşıt iki devlet var: Sosyalist Alman Demokratik Cumhuriyeti ve kapitalist Alman Federal Cumhuriyeti. Aynı zamanda, Alman Demokratik Cumhuriyeti sınırları içinde, kapitalizmin hüküm sürdüğü özel politik bir bölge – Batı Berlin – bulunmaktadır. Biz Almanya'daki bütün olayları değerlendirirken, bu gerçeği gözönünde tutuyoruz.

Bilindiği gibi, 28 Eylül 1969'da, Bundestag seçimleri sonucunda, Batı Alman tekeli sermayesinin en büyük partisi olan Hristiyan Demokrat Birliği (HDB) ile Hristiyan Sosyal Birliği (HSB) hükümetten uzaklaştırılmış ve yerine Alman Sosyal Demokrat Parti (ASDP) ile Hür Demokrat Parti (HDP) koalisyon hükümeti kurulmuştur. Yeni hükümetin kurulması olumlu bir gelişmedir. Çünkü o, işçi sınıfının, sosyal ve politik hakları için, köhnemiş mülkiyet ilişkilerine ve iktidarın yapısına karşı yürüttüğü savaşın genişletmesine olanaklar sağlamaktadır. Fakat, Sosyal-demokrasi politikacıları hükümet değişikliğini iktidar değişikliği gibi göstererek, bu olanakları önlemeye çalışmaktadırlar. V. İ. Lenin «Devlet ve devrim» adlı eserinde şöyle diyor: «Burjuva» demokratik cumhuriyeti, kapitalizm için mümkün olan en iyi siyasal kılıftır, bunun için, sermaye, bu en iyi kılıfı eline geçirdikten sonra, kendi iktidarını en güvendiği, en sağlam temeller üzerinde kurar ki, burjuva demokratik cumhuriyetinde gerek kişiler, gerek kuruluşlar, gerekse partiler arasında yapılan değişikliklerin hiçbirisi bu iktidarı sarsmaz.»

Batı Almanya Başbakanı Brant'ın, hükümet bildirgesinde, hükümetinin, eski hükümetin bir devamı olacağı hakkındaki sözleri bu sorun'un özünü teşkil etmektedir. Burjuvazi, Sosyal-Demokrat Partinin Başkanına bütün kalbiyle, tereddütsüze inanabilir, çünkü bu parti Godesberg Kongresinden sonra sosyal dönüşümlere yardım etmek diye bir ödevin sözünü bile anlamamaktadır. Biz bu gerçeği hiçbir zaman gözden kaçırmamaktayız, çünkü yeni hükümetin eylemlerinin ilkesel değerlendirilmesi buna bağlıdır.

Biz, günlük pratik politikamızda, demokratik istekler, özellikle emekçilerin işletmelerin ve ekonominin yönetimine katılma haklarının genişletilmesi, orta ve yüksek okullarda demokratik reformların yapılması uğrunda yürüttüğümüz savaşı, çağdaş kapitalizm sistemine karşı yaptığımız ilkesel eleştirilerle birleştiriyoruz. Bu arada, işçi sınıfı saflarına sızan burjuva ideolojisini etkisiz bırakmak, işçi sınıfının sınıfsal bilincini ve anti-emperyalist savaştaki aktifliğini artırmak için çalışıyoruz.

Batı Berlin koşulları içinde, Alman Demokratik Cumhuriyeti'nin özünü ve karakterini aydınlatmanın büyük önem vardır. Batı Berlin işçilerinin Alman Demokratik Cumhuriyeti'ne karşı ilişkilerinde meydana gelecek açıklıklık, onların sınıf bilincini ve köklü toplumsal dönüşümler için savaşıma azimlerini artıracaktır. Bunu burjuvazi de bilmektedir. Bunu, sağ ve «sol» eğilimli oportünist şakşakçılar da bilmektedirler. Bu yüzden onlar her şeyden önce Sovyetler Birliği'nin sosyalist düzenini gözden düşürmek ve Alman Demokratik Cumhuriyetindeki sosyalist gerçekliği kötü gösterebilmek için ellerinden geleni yapmaktadırlar.

Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi Başkanı G. Danelius yoldaş Oktobir Sosyalist Devriminin 52. yıldönümü dolayısıyla yazdığı bir makalede şöyle diyor: «Büyük burjuvazi, şehrimizdeki işçilere ideolojik alanda en büyük etkisini sosyal-demokrasinin sağcı yöneticileri aracılığı ile yapıyor. Onlar, işçilerin hükümete ve büyük sermayenin kazançlarına başkaldırmamaları «fikri»ni sendikalara aşılamaaya çalışıyorlar. «Sosyal ahenk» gibi uydurma teorilerileri yaymak suretiyle, altta sınıf savaşının gelişmesini engelliyor, tepedeki burjuvazinin sınıf savaşını ise kolaylaştırıyorlar. Şehrimiz işçilerinin Alman Demokratik Cumhuriyetindeki işçi örgütleri ile ittifak kurmalarına engel oluyor, sosyal ve politik hakları uğrunda yürüttükleri savaşta bu ittifak sayesinde elde edebilecekleri yardımdan onları yoksun ediyorlar.» («Varhayt» 8—9 Kasım, 1969)

Fakat Sosyal-Demokrat Partinin sağcı yöneticilerinin bunu yapmaları günden güne zorlaşıyor. Alman Demokratik Cumhuriyeti'nin ekonomi, eğitim, emekçilerin refah seviyesini yükseltme, şehir kuruculuğu, iç ve dış politika alanlarındaki başarıları o kadar inandırıcı ki, ASDP liderleri bu başarılar karşısında manevra yapmak zorunda kalıyorlar. ADC'nin ulaştığı başarıları artık sükütla geçiştirmek mümkün değildir. Onlar,

ADC'deki başarılarını işçi sınıfının öncü rolüne ve onun partisine bağlı olmadığı iddiasıyla bu sükûtlarını haklı göstermeye çalışıyorlar.

Fakat sosyal dönüşümler için yapılan mücadelede, işletmelerde, eğitim sisteminde ve toplumda demokrasinin genişletilmesi uğrunda yürütülen pratik savaşta ve burjuvazinin şiddetli direnmesine karşı yapılan mücadelede edinilen tecrübe, işçilere, ADC'nin başarılarının onun sosyal-ekonomik temeline bağlı olduğunu, işçinin, bütün önemli sorunların çözümüne ancak kendi sınıf arkadaşlarıyla birlikte iktidarı ele aldıktan sonra katılabileceğini öğretiyor.

Sosyal-demokrat Partinin sağcı liderleri, ADC'ne karşı tutumlarında, bir süreden beri sözde, eski Bon politikasından ayrılmışlardır. Onlar, Kizinger'in «herhangi bir kuruluş» ve «sözde devlet» «formül»ünü artık tekrarlamıyorlar. (!) Bunun yerine, bugün «ADC'ni görmek», «ne menem şey olduğunu anlamak» ve bu anlamda «tanımak» gerektiğini, iki Alman devletinin mevcudiyeti gerçeğini gözönünde bulundurmak icabettiğini söylüyorlar. Fakat yeni AFC hükümetinin de şimdi iki Alman devletinin mevcut oluşu gerçeğinden hareket ederek gereken sonuca varmaya, yani ADC'ni devletler hukukuna göre tanımaya niyetli olmadığı açıkça görülüyor. AFC, devletler hukukuna aykırı düşen, tüm Almanya'yı tek başına temsil etme iddiasından vazgeçmek gerektiği anlamına gelen bir sonuca varmazsa, bu hükümetin, gerçek bir tanıma politikası güttüğünün sözü bile edilemez. Bu, ancak Ağustos 1968'de illâs eden politikanın yeni bir varyantı olabilir.

Batı Berlin halkının bütün tabakaları arasında ADC ile ilişkilerin normalleşmesi gerektiği görüşü gitgide kuvvetlenmektedir. İşçi sınıfına gelince, onun sınıfsal çıkarları, Batı Berlin'le ADC arasındaki ilişkilerin devletler hukuku normalarına uygun bir duruma getirilmesini gerektiriyor. ADC, Batı Berlin işçileri için, herhangi bir devlet değildir, tekellerin hâkimiyetine karşı savaşta Batı Berlin işçilerinin dostu ve müttefikidir. Tekeller iktidarının ortadan kaldırılması ve bütün Almanya'da köklü toplumsal dönüşümlerin yapılması alanlarında bir örnektir.

Öte yandan, Sovyetler Birliği'nde, ADC'inde ve diğer sosyalist ülkelerdeki devlet egemenliğinin sınıfsal karakterini aydınlatmak, «sol» oportünistlerin görüşlerine karşı yürütülen savaşın başarısı için çok önemlidir. Çünkü bu «sol» oportünist görüşler, işçi sınıfı ile müttefiklerinin, Marksist-Leninist partinin yönetiminde yürüttükleri çetin sınıf savaşları sonucunda gerçekleştirdikleri reel sosyalizme, sosyalizmin son derecede bireysel, uydurma modellerini karşıt koymakta ve bu uydurma modellerle gerçek sosyalizme karşı mücadele yürütmektedirler. Böyle görüşlere karşı savaş-

(!) Alman Demokratik Cumhuriyetini tarif için kullanılan bu formül, Bon hükümeti tarafından hemen hemen resmi doktrin haline getirilmişti.

mak şarttır. Çünkü onlar uluslararası devrim hareketi dayanışmasını sarsmakta ve çağdaş kapitalist sisteme karşıt olanlar arasındaki işbirliğini güçleştirmektedir.

Lenin «Komünizmin çocukluk hastalığı: «solculuk» adlı eserinde şöyle demektedir: «Biz uluslararası mücadelede oldukça zengin tecrübelerle sahibiz. Bu tecrübeler, devrimimizin bazı yönlerinin yalnız bölgesel, yalnız özgün ulusal, yalnız Rusya ölçüsünde değil, aynı zamanda uluslararası önemi olduğunu tamamiyle belirgin biçimde ortaya koymaktadır.

Eski sömürü düzeninin yıkılıp, bütün diğer emekçi tabakalarıyla birlikte işçi-köylü iktidarının kurulmasından sonra, bu iktidar, Marksist-Leninist partinin önderliğinde, devletin, ekonomi ve kültürün yönetimini gerçekleştirmekte, bilimsel-teknik devrimin sorunlarını halkın yararına çözümlenmekte, geniş halk yığınlarını devlet idaresi işlerine celbederek sosyalist devrimi aralıksız olarak geliştirmekte, bu suretle de kendi halklarına refah, barış ve mutluluk sağlamakta, aynı zamanda enternasyonal ödevlerini yerine getirmektedir. Sosyalizmin gerçek modeli işte budur. Biz, bundan başka hiçbir «yeni model» tanımıyoruz.»

Barış, demokrasi ve sosyalizm için yürütülen anti-emperyalist savaşın öncü gücü olan işçi sınıfının aktifliğini artırmak için V. İ. Lenin'in teorik ve pratik çalışmaları geniş ölçüde propaganda edilmelidir. V. İ. Lenin, işçi sınıfını hiçbir zaman içine kapanık bir sınıf olarak görmüyordu. O, proleterayı, daima, kendi çıkarlarını savunurken, müttefiklerinin çıkarlarını da savunan, her demokratik hareketi, reform uğrundaki her mücadeleyi köklü toplumsal dönüşümler savaşı yoluna yönelten çağdaş bir sınıf olarak görüyordu.

Burjuva yığınsal enformasyon araçları bu gerçeği unutturmak için ellerinden gelen herşeyi yapıyorlar. Örneğin, «Spigel» adlı Batı Alman dergisinin 17 Kasım 1969 tarihli sayısında, Avusturya Komünist Partisinden atılmış olan Ernst Fişer'le bir konuşma yayınlandı. Bilindiği üzere Fişer, Marksizme-Leninizme, aynı zamanda, Marksizm-leninizm ve enternasyonalizm mevzilerinden ayrılmayan, sınıfsal ödevleri Leninist metotlarla çözümleyen devletlere ve partilere karşı düşmanlığını gizlemiyor. Fişer «Spigel»e verdiği mülâkatta işçi sınıfının «devrimci öncülük» rolünü reddediyor ve bu rolün öğrencilere ait olduğunu iddia ediyor.

Bu ve benzeri iddialar, bilimsel olmayışları bir yana, Fişer gibilerin işçi sınıfına karşı nefretini açıkça ortaya koyuyor.

Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi, son yıllarda özellikle öğrencilerle, bilim ve teknik alanlarında çalışan aydınların temsilcileriyle işbirliğini genişletmiştir. Çünkü bilimsel-teknik devrimin doğurduğu bazı sosyal değişimler, bu tabakaların önemini artırmıştır. Gerçi Batı Berlin'deki öğrencilerin çoğu küçük burjuva tabakalarından gelmektedir. Fakat onlar öğrenimlerini tamamladıktan sonra genellikle ücretli emek insan-

ları oluyorlar. Bunun için biz, öğrenci hareketini, tüm olarak, burjuva sınıfı içindeki mücadelenin sonucu saymayı doğru bulmuyoruz. Öte yandan, öğrenci hareketini, devrimin «başlıca gücü» saymak da doğru değildir. (1) Tarihin temel gücü işçi sınıfı idi ve işçi sınıfı kalmaktadır. İşte bu yüzden, objektif süreçlerin zorunluğu ile diğer tabakalardan işçi sınıfı saflarına gelenlerin en kısa zamanda eritilmeleri (asimile edilmeleri) gerekmektedir. Bu insanların sübjektif bilinci sınıfsal kökenlerine uygun olan yeni objektif koşulların düzeyine yükseltilmeli, potansiyel olanaklarından yararlanılmalı ve onlar savaşa celbedilmelidir. Bu sürecin gelişmesi ve partinin isabetli politik doğrultusu ile birlikte, Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisinin yüksek okullardaki güçlü ve ideolojik bakımdan küçük burjuva etkisine karşı dayanıklı grupları tarafından desteklenmektedir. Bu gruplar, gerek üniversite çevelerinde, gerekse üniversite dışında parti politikasını hararetle uygulamaktadırlar. Dalem Üniversitesindeki üniversite parti grubu üyeleri, partinin yardımıyla, küçük burjuva ve anti-leninist görüşlere karşı yüksek seviyede ideolojik-teorik mücadele yürüten bir dergi yayınlamaya başlamışlardır. Dergi, ilerici öğrencilere, devrim savaşının teorisi ve pratiği ile ilgili sorunlar üzerinde doğru bir yön vermektedir.

Parti kadrosunun Marksist-Leninist ruhta eğitilmesi, çoğalmakta olan ödevlerin çözümü için bir temeldir. Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi Yönetim Kurulu ve bölge örgütlerinin yönetim kurulları, partililer, özellikle genç parti üyeleri ile partisiz gençler arasında devamlı konferans ve seminerler düzenlemektedirler. Bundan başka, geçen yıl, partimizin yönetim kurulu, Lenin'in «Devlet ve devrim» ve «Sosyal-demokrasinin demokratik savaşta iki taktiği» adlı eserlerinin öğrenilmesini kolaylaştırmak için yardımcı iki broşür yayınladı. Bu broşürlerde, Lenin'in adı geçen eserlerindeki, hâlâ yaygın olan anti-marksist görüşlere karşı savaş için aktüel önemi olan, partinin genç üyelerine büyük bir yardım teşkil eden ve aynı zamanda parti üyesi olmayanları Marksizmi-Leninizmi daha esaslı öğrenmeye sevkeden sonuçlar incelenmektedir.

Biz, bütün bunların, Batı Berlin'de de gerekli toplumsal dönüşümlerin gerçekleşmesine yardım edeceğine kesinlikle inanıyoruz. Lenin'in davasını, pratikten ve Marksizm-Leninizmin genel kanunlarından ayrı olarak inceleme konusu haline getirmemekle doğru bir yol tuttuğumuza inanıyoruz.

Batı Berlin'deki işçiler ve bu arada işçi gençlik, memurlar ve öğrenciler, bizim politikamızı anlamalı, Marksist-Leninist fikirler aralarında yayılmalıdır. Onlar dünyayı değiştirmekte olan Marksist-Leninist teorinin özünü anlamalı, Marksizm-Leninizmi bir eylem kılavuzu olarak benimsemelidirler.

(1) Bu görüş, burjuva ideologları tarafından ve özellikle Markuze'nin «Tek boyutlu insan» adlı eserinde hararetle propaganda edilmektedir.

Komünist hareketinin bayrağı: Leninizm

KONSTANTİN ZARODOV

Konferansımız, 1969 yılındaki Komünist ve İşçi Partileri Danışma toplantısından sonra yapılan ilk uluslararası teori toplantısıydı. Görevimiz kolay değildi. Lenin o derecede büyüktür ki, onun hakkında ve öğretisi üzerinde süresiz konuşulabilir. Zira yeni yeni problemler daima ortaya çıkmakta ve bunlardan her birinin yeni yönleri keşfedilmektedir.

Söz alan arkadaşlar, pek çok teorik soruna değindiler, Lenin'in bıraktığı mirasın propagandası ve geliştirilmesiyle ilgili tecrübelerini anlattılar. Çok faydalı ve ilginç fikirler ortaya atıldılar. Her birimiz bu fikirlerde kendimiz için yeni bir şeyler bulduk ve bilgimizi zenginleştirdik.

Önemli olan nokta şudur: Bu fikir değiş-tokuşu sırasında birbirimizi dikkatle dinledik ve görüşlerimizi yaklaştırma yolunda ileri adımlar attık.

Konferans yaratıcı bir hava içinde geçti. Çeşitli sorunlar üzerinde değişik görüşler de öne sürüldü. Fakat, tartışmalara genel olarak arkadaşlık havasının hâkim olduğunu memnunlukla belirtmek gerekir. Konferansta ele alınan problemlerin ve toplumsal olayların çoğu ortak görüş açısından tahlil edildi; hayatın, komünist ve işçi hareketi pratiğinin ortaya attığı yeni sorunlar ortak bir görüşle değerlendirildi. Çalışmalarımızın başarılı olmasını sağlayan da bunlardır.

Uluslararası konferanslarda, genel olarak, sonuçları genelleştirme diye bir usul yoktur. Bunu ben de yapmıyacağım. Sadece konferans oturumlarının muhtevasını, ruh ve stilini aydınlığa kavuşturan bazı en karakteristik yönlerini belirtmeye çalışacağım.

Bütün konferanstan elde edilen temel sonuç şudur: Leninizm, zamanımızın, yani kapitalizmden sosyalizme devrim yolu ile geçiş çağının, derin sosyal değişimler çağının, sosyalizm temelleri üzerinde insanlığa hârikulâde bir gelecek vaadeden bilimsel-teknik devrimler çağının Marksizmidir.

Marksist tefekkür tarihinin en parlak bölümlerinden biri «Lenin» başlığını taşımaktadır. Bu bölümde, sosyalist devrimin ve dünyayı devrim yolu ile yenileştirmenin temel sorunları çözümlenmektedir. Sosyalist gelişme yolunda elde edilen tecrübelerin Lenin'le sıkı bağlantısı vardır. Bunlar, sosyalizm ve komünizm yolunda yürüyebilmek için Leninizm öğretisini şaşmadan ve ardıcıl olarak kılavuz edinmemiz gerektiğini bize öğretmektedir.

Konferansımız, Leninizm prensiplerinden en önemlilerinin günümüze uygunluğunu ve doğruluğunu ortaya koymuştur. Bunların bazıları şunlardır:

sosyalizme, barışçı olmayan veya barışçı devrimle, hangi biçimde olursa olsun, yalnız sosyalist devrim yolu ile varılabileceğine ilişkin Leninist prensip;

çağımız toplumunda işçi sınıfının yönetici rolüne ilişkin Leninist prensip, yeni tipte parti, sosyalist devrim partisi, sosyalizm ve en yüksek toplumsal-politik örgüt olan komünizm kuruculuğunun partisi hakkındaki Lenin öğretisi;

sosyalizm ve komünizmin maddi temelini kurmasına, yeni toplumsal ilişkilerin biçimlendirilmesi ve komünist toplum kurucusu insanın eğitilmesine ilişkin Leninist prensipler; sosyalizm kuruculuğunun bilimsel yönetimi ve sosyalist toplumun örgütlü kuruluşunun ve yönetiminin temeli olan demokratik santralizm hakkındaki Leninist prensipler;

zamanımız devlet-tekel kapitalizminin karakterini açıklayan ve sömür düzeninin devrim yolu ile nasıl yıkılacağını ortaya koyan emperyalizme ilişkin Lenin öğretisi;

«Sosyalist ülkelerin halkları, sermaye ülkelerinin proletaryası ve bütün demokratik güçleri, kurtulan ve zulüm altında bulunan halklar, birleşiniz!» şiarının, emperyalizme ve emperyalist saldırıya karşı savaşan bütün emekçilerin enternasyonal birliğinin temeli olduğu hakkındaki Leninist prensip.

Lenin'in Marksizm hazinesine yaptığı büyük katkı, ona lâayık bir şekilde değerlendirildi. Bütün konuşmalardan Marks'ı Lenin'e, Marksizmi Leninizme karşı göstermenin ne kadar temelsiz bir iddia olduğu sonucu ortaya çıktı. Marksizmin çeşitleri olmadığı, olamayacağı ıspat edildi.

Marksizmin yegâne doğru, yegâne bilimsel yorumu, devamı ve gelişmesi Leninizmdir. O Leninizm ki, sosyalist devrim ve toplumun sosyalist temeller üzerinde yenileştirilmesi uğrunda yürütülen savaşta işçi sınıfı ile partisinin fikri ve teorik silâhıdır.

Konferansta söz alan arkadaşlar, Leninizmin enternasyonal bir öğretisi olduğu fikrini önemle belirttiler.

Lenin, Rusyanın dâhi bir evlâdıdır. Fakat, yüce Marksizm öğretisinin yaratıcı şekilde geliştirilmesi olan fikirleri, ulusal hudutlarla sınırlı değildir. Ve onun daha Bolşevik Partisinin kurulması arifesinde yazdığı ilk seçkin eserleri bu hudutlardan dışarı çıkmaya başlamıştır. Marks gibi, Engels gibi Lenin de bütün insanlığa aittir.

Çeşitli ülkelerden, çeşitli kıtalardan gelen ve çeşitli diller konuşan insanlar, bu konferansta, komünist hareketinin Leninizm bayrağı altında kazandığı zaferlerden gözkamaştırmacı örnekler verdiler. Komünist ve işçi partilerinden çoğunun kuruluşlarında Lenin'in büyük payı vardır. Bunların büyük çoğunluğu yarım yüzyıllık jübilelerini kutlamaktadırlar. Komünist

hareketi, enternasyonal bir öğreti olan Leninizmin bayrağı altında, zamanımızın, XX. yüzyılın kaderine yön veren gerçek bir dünya hareketi halini aldı. Ulusal ve sosyal kurtuluş, barış, ilerleme ve sosyalizm uğrunda boş lâfla değil, bilfiil savaşılan bütün insanların gözleri Leninizme çevrilmiş bulunmaktadır.

Konferansımız, Leninizmin enternasyonalist karakterinin aşağıdaki şekilde belirlediğini ortaya koydu:

Leninizm, Marksizmin sağlam temelleri üzerinde meydana gelmiştir, yalnız Rusya'daki işçi hareketinin değil, bütün müfrezeleriyle komünist hareketinin tecrübelerini dile getirip genelleştirmektedir;

Leninizm, barışçı gelişmenin yeni tarihsel koşulları içinde, dünya devrim sürecinin her üç büyük kolu (yani sosyalizm ve komünizm kuruculuğu, sermaye ülkelerindeki komünist ve işçi hareketinin yaygınlaşması ve halkların ulusal kurtuluş savaşı) arasındaki karşılıklı organik bağı keşmetmiş ve bunların birleşme yolunu göstermiştir;

Leninizm, şovinizmle milliyetçiliğe karşı olarak enternasyonalizm bayrağını yükseltmiş, Marksizmi yozlaştırmaktan kurtarmıştır. (Halbuki İkinci Enternasyonaldeki sosyal-demokrat partilerinin önderleri Marksizmi yozlaştırmak istemişler ve bu alanda bir hayli çaba harcamışlardır);

Leninizm, işçi sınıfının, komünistlerin, yüce uluslararası dayanışma prensiplerine ve komünizme bağlılık ruhunda eğitilmeleri için fikri temeldir.

Konferansa katılanların çok haklı olarak belirttikleri gibi, komünist hareketi ve onun ayrı ayrı müfrezeleri Leninizm prensiplerinden ayrılmadıkları zamanlarda daima zafere ulaşmışlardır. Fakat, komünist hareketi ve onun ayrı ayrı müfrezeleri, Leninizm mevzilerinden ayrıldıkları zaman, kısmi ve hatta tam yenilgiye uğramaktadırlar. Böyle hallerde hem sağcı, hem de solcu oportünistler derhal başkaldırmakta, sentralizm gelişme olanakları bulmaktadır. Bunlara karşı mücadele, komünist hareketinin bugün de en başta gelen ödevleri arasındadır.

Bu, tüm uluslararası komünist hareketinden ve son yıllardaki gelişmesinden elde edilen son derecede önemli bir sonuçtur.

Söz alan arkadaşlar, Lenin'in, bizim için, materyalist diyalektiğin en büyük ustası ve teorisyeni olduğunu ve zamanımızda da bu durumda bulunduğunu inandırıcı bir şekilde ortaya koymuşlardır. Toplumsal hayatın diyalektiğine ilişkin Leninist fikirler, zamanın çetin imtihanından başarıyla çıkmışlardır. Lenin'in bir bilim olarak diyalektiğe yaklaşımı, sağcı revizyonizm, dogmatizm ve relativizm tehlikesine karşı yürütülen mücadeleye yaklaşımı, devrimimizi yaratıcı olarak geliştirme sorunlarına yaklaşımı, konferansta yapılan konuşmaların çoğuna yansımış bulunuyordu.

Dinamik bir çağda yaşıyoruz. Tarihsel olayların birbirini hızla izlediği, köklü sosyal ve bilimsel değişimlerin meydana geldiği şimdiki çağda, Leninizmin ulaştığı başarıların ve yaratıcı gelişmesinin yüksek düzeyinde bulunmamız, diyalektik metodu yetkinlikte benimsememiz bir zorunluk halini almıştır. Bunu yapmazsak, perspektifimizi aydınlatamaz, insanlığın nereye gitmekte olduğu sorusuna cevap veremeyiz.

Leninist diyalektiğin zamanımızdaki önemi hakkında konferansta ortaya konan yargıları kısaca özetlemek gerekiyorsa, aşağıdaki sonuçlar elde edilmiş olur:

1. Leninizmin her zaman zafer sağlama gücünün ve yaşama yeteneğinin kaynağı, onun büyük doğruluğudur, hayatın, reel sosyal pratiğin ve çağdaş bilimin sorunlarını ustalıkla çözebilmesidir. Leninizm, komünizm kuruculuğunun, komünist ve kurtuluş hareketinin beynidir.

Marksistler hiçbir zaman Marksizmin korükörüne kölesi olmamışlardır. Fakat, düşüncelerini, vardıkları sonuçları ve pratiklerini, Lenin'in bize miras bıraktığı otoriter prensip ve görüşlerle ayarlamışlardır. Nasıl ki Lenin daima Marksa danışmışsa, onlar da her zaman Lenin'e danışmışlardır ve danışacaklardır. Komünistler, Leninizme, yalnız metot ve teori olarak değil, aynı zamanda, çağdaş devrim savaşında eylem kılavuzu gözü ile bakmaktadırlar.

2. Leninizm, monolit ve kaynaşık bir devrim öğretisidir. Lenin'in belirttiği gibi, bizim öğretimiz, aynı çelikten yapılmış monolit bir öğretilerdir ki, en küçük bir parçası bile koparılıp alınamaz. Söz alan arkadaşlar, işçi sınıfının ve onun komünist öncüsünün bilimsel dünya görüşünün bütünlük ve birliğini yıkmak için harcanan çabaları, Lenin'i kendilerine özgü bir biçimde yorumlayanların bu yeltenişlerini eleştirdiler. Lenin'i kendilerine özgü bir biçimde yorumlamaya çabalayanlar, Lenin'in eserlerinden, yalnız kendi görüşlerini doğrular gibi görünen cümle ve paragrafları almakta, fakat, Lenin'in belirli sorunlardaki görüşler sistemini sükûtle geçiştirmektedirler. Bu, bilinmiyen bir usul değildir: Belirli bir öğretiyi bu usulle yorumlamak suretiyle o öğretiye, onun özüne, temel fikrine karşı mücadele edilmektedir.

Leninizm, bu gibi metotları reddeder.

Teorik düşüncede basmakalıplılık (şematizm), tutuculuk (konservatizm) ve kaskatılık da Leninizme yabancısıdır. Onun kesin isteği, temel prensiplerde açıklık ve tamlik, teorik derinlik, yeni sorunların ortaya kanmasında ve çözümünde cesaret ve sınıfsal çıkarları savunmaktır. Konferansımızda, Leninist parti anlayışı ve sınıfsal yaklaşım hâkim olmuştur.

3. Leninizm, yaratıcı bir öğretilerdir. Gelişmemizin şimdiki aşaması bizde şu inancı yaratmıştır: Bugün yeni sosyal pratiği ve çağdaş bilimin

verilerini teorik olarak genelleştiren yeni sonuçlarla Leninizmi daha fazla zenginleştirmek için çok elverişli koşullar içinde bulunmaktayız.

Leninizm, teori olarak yaşamakta ve gelişmektedir. Çünkü o, sosyalist kuruculuk pratiği içinde, komünist hareketi ve halkların kurtuluş savaşı pratiği içinde yaşayıp gelişmektedir, çünkü o, tüm çağdaş bilimin temeli üzerinde yaşayıp gelişmektedir.

Biz, Leninizme bağlı kalmak, onun sorunlarını cesaretle ortaya koyarak yaratıcı şekilde inceleyip çözmek suretiyle komünist hareketimizi kuvvetlendirmekte, bu harekete, Komünist ve İşçi Partileri Uluslararası Danışma Toplantısında hepberlikte formüle edilen ödevleri çözmeye olanakları sağlamaktayız.

Benim, temel olarak nitelediğim bu sonuçlar, elbette ki, bu kadar değildir. Fakat bu saydıklarım da gösteriyor ki, bizim, teorik ve pratik eylemlerimizde şaşmaz kılavuzumuz olan Leninizmi ileri doğru yaratıcı olarak geliştirmenin ne demek olduğunu ve Leninizmden sapmanın, onu yozlaştırmamanın ne anlama geldiğini açık seçik ortaya koyan sağlam ölçülerimiz vardır.

Konferansımız meselenin yalnız iki yönü bulunduğunu inandırıcı bir şekilde göstermiştir: Hayatın her alanındaki temel sorunların çözümünde ya Leninist metodun uygulanmasına taraftarız ya da ona karşıyız.

Lenin, Marksizme yapılan en küçük bir saldırıya dahi asla tahammül edemediğini söylüyordu. Günümüzün Marksistleri de, onun bu sözünü biraz değiştirerek, Leninizme ve Lenin'e yapılan en küçük bir saldırıya dahi tahammül edemediklerini ve tahammül etmeyeceklerini söylüyorlar. Burjuvazinin ve oportünistlerin yozlaştırmaları karşısında Leninizmi savunmak komünist hareketinin bir geleneğidir. Biz, konferansta, hareketimizin bu kutsal geleneğine bağlı bulunduğumuzu ispat etmiş bulunuyoruz.

Uluslararası Danışma Toplantısı «Vladimir İliç Lenin'in yüzüncü doğum yılı «ile ilgili bildirisinde hepimize şu çağrıda bulunmuştur:

«Dünyayı devrim yolu ile yenileştirme savaşında Leninizm bayrağını daha yükseklerde dalgalandıralım!»

Bu kutsal çağrıya sadık olalım. Yüce Leninist doğruluğun gür sesi, dünyamızın emek insanlarını, emekçiler için, komünizm için yeni yeni eylemlere çağırmaktadır.

Değerli yoldaşlar, yeni toplantılarda, fikir değiş-tokuşu için yeni teori konferanslarında buluşmak üzere, hoşça kalın!

Yaşasın zamanımızın Marksizmi olan Leninizm!

Yeni bir kitap

«BARIŞ VE SOSYALİZM» yayınevi, «Leninizm ve devrim süreci» adlı bir kitap çıkarmıştır. Bir kısmı dergimizin 1970 yılına ait ikinci ve üçüncü sayılarında yayınlanmış olan, uluslararası «Leninizm ve çağımız» konulu konferanstaki konuşmaların tam metinleri bu kitapta bulunmaktadır.

Rusça, İngilizce, Fransızca, İspanyolca ve Almanca olarak çıkan bu kitaptan edinmek isteyenler aşağıdaki adrese başvurabilirler: Çekoslovakya, Prag 6, Thakurova 3.

Avrupa ülkeleri komünist ve işçi partileri temsilcilerinin toplantısı

14 ve 15 Ocak 1970 günlerinde, Moskova'da, 28 Avrupa ülkesinin komünist ve işçi partileri temsilcileri bir toplantı yaptılar.

Bu toplantıya, Belçika Komünist Partisi, Bulgaristan Komünist Partisi, İngiltere Komünist Partisi, Almanya Sosyalist Birlik Partisi, Alman Komünist Partisi, Almanya Komünist Partisi, Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi, Yunanistan Komünist Partisi, Danimarka Komünist Partisi, İrlanda İşçi Partisi, Kuzey İrlanda Komünist Partisi, İspanya Komünist Partisi, İtalya Komünist Partisi, Kıbrıs İlerici Emekçiler Partisi, Norveç Komünist Partisi, Polonya Birleşik İşçi Partisi, Portekiz Komünist Partisi, Rumanya Komünist Partisi, San-Marino Komünist Partisi, Sovyetler Birliği Komünist Partisi, Türkiye Komünist Partisi, Macaristan Sosyalist İşçi Partisi, Finlânda Komünist Partisi, Fransız Komünist Partisi, Çekoslovakya Komünist Partisi, İsviçre Emek Partisi, İsveç Komünistleri Solcu Partisi ve Yugoslavya Komünistler Birliği Merkez Komiteleri'nin temsilcileri katıldılar.

Toplantıya katılanlar, Avrupa kıtasında kolektif güvenlik ve barış problemleri üzerinde birbirlerinin görüşlerini dinlediler. Ve V. İ. Lenin'in 100. doğum yıldönümü münasebetiyle kendi memleketlerinde yürütülen hazırlıklar hakkında bilgi verdiler.

Toplantı arkadaşça işbirliği havası içinde geçti.

Leninizmin rolü ve anti-komünizm üzerine eleştirisi

19–23 Ocak 1970 günlerinde, Moskova’da, V. İ. Lenin’in doğumunun 100. yıldönümüne hasredilen bir uluslararası teorik konferans yapıldı. Konferansın gündem konusu «yaşadığımız çağda Leninizmin rolünün artması ve anti-komünizmin eleştirilmesi» idi. SSCB Bilimler Akademisi ile Bulgaristan ve Almanya Demokratik Cumhuriyeti, Polonya, Macaristan ve Çekoslovakya bilimler akademileri tarafından tertiplenmiş olan konferansın genel kurul oturumlarında, SBKP Merkez Komitesi Politbüro aday-üyesi ve MK Sekreteri P. N. Demiçev; SBKP MK Sekreteri akademisyen B. N. Ponomaryov; Bulgaristan heyeti yöneticisi ve BKP MK üyesi R. Avramov; Macaristan heyeti yöneticilerinden ve Macaristan Sosyalist İşçi Partisi Merkez Komitesi’ne bağlı Sosyal Bilimler Enstitüsü Direktörü Ş. Lakoş; Alman Demokratik Cumhuriyeti heyeti yöneticisi ve Almanya Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesi’ne bağlı Sosyal Bilimler Enstitüsü Direktörü O. Raynhold; Mogolistan heyeti yöneticisi ve Mogolistan Halk Cumhuriyeti Bilimler Akademisi Prezidyumu üyesi Ş. Natsagdorj; Polonya heyeti yöneticisi ve Polonya Birleşik İşçi Partisi MK üyesi A. Verblân; Rumanya heyeti yöneticisi ve Rumanya Komünist Partisi MK üyesi Ş. Voyku; Çekoslovakya heyeti yöneticisi ve Çekoslovakya Komünist Partisi MK Sekreteri Y. Foytik; ve ayrıca Suriye Komünist Partisi Genel Sekreteri H. Bektaş, Kanada Komünist Partisi Ulusal örgütçüsü D. Kari, Batı Almanyada çıkan «Marksist Bülten» dergisi redaktörü R. Şaygervald birer rapor okudular.

Konferansta seksiyonlar kuruldu ve seksiyon oturumlarında, çağdaş anti-komünizme karşı mücadelenin politik ve teorik sorunları görüşüldü. Bu çerçeve içinde 150’den fazla rapor ve tebliğ okundu.

Konferansa katılanlar, bugünkü dünya toplumsal gelişmesi süreçleri üzerinde Leninizmin yaptığı muazzam etkileri bütün yönleriyle açıkladılar. Okudukları raporlarda, XX. yüzyılın sınıf savaşı tecrübesinin, dünya sosyalizminin gelişme tecrübesinin, işçi ve ulusal kurtuluş hareketi tecrübesinin, Leninizmin uluslararası anlam ve önemini bütün gücüyle doğruladığını inandırıcı bir şekilde gösterdiler. Lenin’in fikirleri bugün yenilmez bir kuvvet kazanmıştır. Bu fikirler, güçlü dünya sosyalist sisteminde, sermayenin ezgisinden kurtulmak için yığınların yürüttükleri devrimci savaşta gerçek canlı timsalini bulmuştur.

Konferans çalışmaları, Leninizmin önemi hakkında, komünist ve işçi partilerinin 1969’daki danışma toplantısında yapılan değerlendirmenin doğruluğunu bir daha göstermiştir. 1969 Moskova Danışma Toplantısı şu değerlendirmeyi yapmıştı: «Bugün, biz, Lenin öğretisi hakkında, bizzat kendisinin Marksizmi karakterize eden «bu öğreti güçlüdür, çünkü doğrudur» sözlerini kullanarak konuşmakta tamamen haklıyız. Marksist-

Leninist teori ve onun somut koşullara göre yaratıcı biçimde uygulanması, nerde çalışırlarsa çalışsınlar, dünya devrim hareketinin bütün birliklerinin karşılaştıkları sorunlara bilimsel cevaplar bulunmasına imkân vermektedir. Marksizm-Leninizme, bu yüce enternasyonal öğretiye sadakat, komünist hareketinin ilerideki başarılarının garantisidir.»

Lenin jübilesi, dünya ölçüsünde bir tarihsel olaydır. Konferansta yapılan birçok konuşmada, komünist ve işçi partilerinin, Lenin jübilesini, devrimci eylemlerine hız verme, yığınlar arasında politik ve ideolojik çalışmaları artırma, kendi haklarını genişletme ve sağlamlaştırma koşulları içinde karşıladıklarına dair parlak kanıtlar ortaya konmuştur. Lenin'in doğumunun yüzüncü jübile yıldönümü, yaşadığımız çağda emperyalizme karşı savaş sorunlarının başarıyla çözümüne ve komünist ve işçi partilerinin, bütün anti-emperyalist güçlerin eylem birliğine yardım eden uluslararası büyük bir olay halini almıştır.

Marksizm-Leninizmin anti-komünizme karşı mücadelesi tarihinde üç aşama açıkça belirlemektedir. *Birinci* aşama, devamını ve gelişmesini Leninizmde bulan Marksizmin doğuşundan Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'ne kadarki dönemi kapsar. *İkinci* aşama, dünyada ilk sosyalist devletin, yani Sovyetler Birliği'nin kuruluşundan dünya sosyalist sisteminin meydana çıkmasına kadarki dönemdir. *Üçüncüsü* de, içinde bulunduğu, birbirinin karşıtı iki dünya sosyal sistemi arasında karşılıklı mücadele aşamasıdır. Her tarihsel aşamada, anti-komünizm, dünya alanında sınıf savaşının somut ve değişken koşulları içinde burjuvazinin beslediği gerici emellerden doğan yeni özellikler ve nitel çizgiler kazanmaktadır.

Bugün azıtıp giden anti-komünizm, zamanımız burjuvazisinin ve onun küçük burjuva hizmetkârlarının ideolojinin başlıca muhtevası olmuştur. Fakat «anti-komünizm» kavramı ideoloji çerçevesini aşır taşımaktadır. Bu kavramın içinde, belirli görüşler sisteminden başka, emperyalist burjuvazinin ve müttefiklerinin nice politik, askeri, ekonomik ve diğer aksiyonlarını bütünüyen bir kompleks birleşmektedir.

Konferansta, şimdiki anti-komünizmin, XX. yüzyılın en koyu gericiliğinin sinonimi, emperyalizmin dünya devrim hareketini durdurma ve kapitalist sistemi kurtarma çabalarında yardımına başvurduğu bir âlet olduğu belirtilmiştir. Gericilik, bütün sosyal ilerilik güçlerine karşı saldırısını anti-komünizmin paravanı ardına gizlemeye çalışmaktadır. K. Marks, komünistlerin kovuşturulmasının, burjuvazi için, bütün başka biçimde düşünenlere karşı «haçlı sefer» prologu anlamına geldiğine işaret etmişti. Bugün, bu, bütün ilerici ve demokratik hareketlerin toptan ezilmesi aracı olarak gittikçe daha çok beliren anti-komünizmin en karakteristik çizgilerinden biri haline gelmiş bulunmaktadır. Anti-komünizm, bugün, emperyalizmin devrimcilik düşmanı ideoloji ve politikasının yoğun ifadesi olmuştur.

Ne var ki, emperyalizm, kaybetmiş olduğu tarihsel inisiyatifi tekrar elde etme, çağdaş dünya gelişmesini geri çevirme gücünde değildir. Konferansta, Lenin'in tarihsel iyimserlikle dolu şu sözleri yeni bir kuvvetle çınladı: «Komünizm, toplumsal hayatın istisnasız bütün alanlarında büyümekte, filizleri istisnasız her yerde görülmekte, (burjuvazinin ve burjuva polisinin sevdiği ve pek «hoşlandığı» söz ve kıyaslama ile söylersek) «maraz» artık organizme iyice işlemiş ve onu bütünüyle kaplamış bulunmaktadır... Komünistler, geleceğin mutlaka kendilerine ait olduğunu bilmelidirler, ve bundan ötürü biz, burjuvazinin kuduzca çırpınmalarını en soğukkanlı ve ayık şekilde gözönünde bulundurarak, büyük devrim savaşında olanca ihtirasımızla birleşebiliriz ve birleşmeliyiz.»

Konferansa katılanlar, anti-komünizmin, topluma olumlu hiçbir şey vermediğinden ve veremeyeceğinden başka, ancak olumsuz, yıkıcı emellerin, Marksist partilere, sosyalist düzene, yani çağımızda insanlığın karşılaştığı esas problemleri çözebilecek olan ve artık çözmeye koyulmuş bulunan kuvvetlere yöneltilen kasıtlı tenkit ve açık iftiharların emrinde bir araç olduğunu belirttiler. Anti-komünizm, maksatlı olarak insanların beyinlerini yıkama ve bilinçlerini köreltme araçlarının durmadan arttığı bir deposudur. Bu beyin yıkama ve bilinç köreltme işi, insanlarda, gericiliğe, emperyalist saldırıya ve polis zorbalığına tahammül yönünde özel bir sosyal-psikoloji aşılama sistemidir. Bir başka deyişle, sosyalizm ve ilerilik fikirlerinden nefret ettirmek için akılları metodik olarak etkileme çabasıdır.

Kelimenin geniş anlamıyla, çağdaş anti-komünizm bir düzen olarak, tarihsel perspektiften yoksun olan ve derin bir sosyal çöküntü halinde bulunan devlet-tekel kapitalizminin politikası ve ideolojisi ile bağlıdır. İşte zamanımız koşullarında her gericiliğin çokluk anti-komünist bir nitelik alması gerçeği de bununla açıklanabilir. Konferansta belirtildiği gibi, çağdaş anti-komünizm, aralarında karşılıklı bağıntı bulunan üç ödevi benimsemektedir: Birincisi, sosyalizmin temelini yıkmak, ya da-hiç değilse-artık sosyalist devrimleri gerçekleştiren ve dünya devrim sürecinin ön saflarında ilerlemekte olan ülkelerin mevzilerini zayıflatmak; ikincisi, kendi ülkelerinde devrimi önlemek; üçüncüsü de, emperyalizmin sömürge egemenliğinden artık kurtulmuş bulunan memleketler halklarının sosyalist devrim yoluna girmelerine engel olmak, onları her ne pahasına olursa olsun, kendi egemenlik ve sömürsünün yörüngesinde tutmaktır.

Konferansta okunan raporlarda belirtildiği üzere, anti-komünizmin çok değişik türleri ve eylem biçimleri vardır. Çağdaş anti-komünizmin en önemli yönlerinden biri, emperyalist devletler yönetici çevrelerinin resmi anti-komünizmidir. Anti-komünizmin temelinde, Birleşik Amerika'nın askeri kuvvete yönelme eğilimi yatmaktadır. Anti-komünist strateji uzmanlarının arkasında, tekeli burjuvazinin en gerici katları ile militarist

çevrelerin birliğı olan emperyalist cephenin başlıca devletinin alabildiğine gelişmiş askeri-sanayi kompleksi gittikçe daha açık çizgileriyle belirmektedir. Bu birlik, saldırgan askeri bloklarla bütünlenerek, Sovyetler Birliğı'ne ve öteki sosyalist ülkelere karşı ve en güçlü anti-emperyalist savaşçıların tümüne karşı yöneltilmiştir.

Anti-komünistler, sosyalist ülkelere karşı, bir yandan dünya sosyalizmini bir sistem olarak parçalayıp dağıtma, bir yandan da sosyalist devletleri teker teker aşındırma yöntemi uygulamaktadırlar.

Anti-Komünizm, dünya sosyalist sistemini parçalayıp dağıtma yeltenişlerinde, her şeyden önce, sosyalist ülkeleri Sovyetler Birliğı'ne karşı duruma geçirmeye, onlarda anti-sovyetik duygular uyandırmaya, milliyetçi önyargı ve görüşleri körüklemeye çabalamaktadır. Bunun ardında, emperyalizm stratejisinin çekirdeğini teşkil eden ve dünyada esas kuvvetler orantısını değiştirmeyi öngören uzak kapsamlı politik maksatlar gizlenmektedir. Sosyalist devletleri içinden aşındırıp çökertme çabalarında, daha ziyade, onların «iç evrimi»ne, politik bakımdan «yumuşama»larına, toplumsal hayatlarının ideolojiden «arınması»na vs. bel bağlanmaktadır. Bu politikanın esas özelliğı, yalnız, mevzilerinden itilmiş olan . sömürücü sınıfların ve uydularının kalıntılarından değil, aynı zamanda revizyonist, oportünist elemanlardan faydalanmayı gözönünde tutmasıdır.

Dünya devrim sürecinin öncüsü olan uluslararası komünist harekete karşı anti-komünizmin uyguladığı taktikteki yenilik, komünistlerin ilerici sosyal güçlerle bağların zayıflatmak, onların yönetim katlarına çıkmalarına imkân vermemek ya da artık ulaşmış bulundukları yönetici rollerini zayıflatmak; komünist hareketini içinden çökertmek, komünist partilerini savaş yeteneğinden yoksun bırakmak; komünist hareketinde ayrışmaları artırmak ve enternasyonal kuvvet olarak onun temelini yıkmak çabalarında belirmektedir.

Konferansta belirtildiğı gibi, çağdaş anti-komünizmin Marksist-Leninist partilere karşı yürüttüğü savaştaki saldırıları, bütün keskinlik ve ağırlığıyla, bu partilerin politika ve kuruluş yapılarının temel prensipleri üzerinde yoğunlaştırılmaktadır. Hücumlar, özellikle, demokratik santralizm ve proletarya enternasyonalizmi prensiplerine, Marks ve Lenin'in proletarya diktatörlüğü hakkındaki öğretilerine yöneltilmektedir. Bu yolda, anti-komünistlere, sağcı sosyal-demokratların ideologları, «solcu» ve sağcı revizyonistler, her çeşit dönekler ve nifakçılar önemli yardımlarda bulunmaktadırlar. Emperyalist gericilik, anti-komünizmin hedefleri uğruna, işçi hareketi ve genel demokratik hareket içinde faaliyet gösteren çeşitli siyasal partilerden ve toplumsal örgütlerden de faydalanmaya bakmaktadır. Böylelikle, anti-komünizm mekanizması, emperyalist politikaya

ve sömürücü rejimlere karşı koyan bütün toplumsal güçleri etki alanı içinde almaktadır.

Konferansa katılanlar, ulusal kurtuluş hareketi bölgesindeki anti-komünizmi de büyük bir dikkatle eleştirdiler. Emperyalizm, ulusal kurtuluş devrimlerinin anti-kapitalist muhtevasının daha da gelişmesine ve dünyanın bu kesiminde devrim sürecinin daha da derinleşmesine set çekmek için anti-komünizm aracından yararlanmaktadır. Bu araç, yeni-sömürgeciliğin esas plânlarının gerçekleştirilmesine, yani bu memleketleri eşit haklardan yoksun ve sömürü alanı olarak dünya kapitalizminin yürün-gesinde tutma, onların sosyal ilerleme yoluna, sosyalizm yoluna koyul-malarına imkân vermeme hedefine yöneltmiştir. Anti-komünizmin en önemli hedefi, ulusal kurtuluş hareketini çağımızın öteki devrimci güç-lerinden, her şeyden önce sosyalist ülkelerden koparmaktır. Yeni-sömür-geciler, satılmış ve kukla zorbalık rejimlerini halklara dayatmak, kurtul-muş memleketlerin bağımsız ve ilerici gelişmesine engel olmak mak-sadiyle de anti-komünizmi geniş ölçüde kullanmaktadırlar. Anti-komünizm, sadece gelişme halindeki memleketlerin yiğit hürriyet ve bağımsızlık savaşıları olan komünistlere karşı değil, aynı zamanda bütün yurtsever-lere, bütün ilerici güçlere karşı yöneltmiştir. Şu veya bu memleket radikal sosyal-ekonomik dönüşümler yoluna girdi mi, ve onun yöneticileri yabancı tekellerin ve büyük sermayenin çıkarlarına dokundular mı, hemen komünizmle itham edilmektedirler. Öyle ki, ulusal kurtuluş savaşının her seçkin militanı, her yurtsever önder bu türlü ithamlara konu olmuştur.

Anti-komünizm, kurtuluşunu sağlamış ülkelerde yurtseverlerin saflarını parçalamak ve ulusal burjuvaziye emperyalist çevrelerle işbirliğine çek-mek için durmadan didinmektedir. Gelişmekte olan memleketlerin dış politika doğrultuları üzerinde etki yapmak ve onları emperyalizmin ulus-lararası politika mecrasına sürüklemek için de anti-komünizm geniş ölçüde kullanılmaktadır.

V. İ. Lenin, devrimin gücü ve zaferinin uyandırdığı yankıların, aynı zamanda burjuvazinin direnme gücünü de arttırdığı olayına işaretle şöyle diyordu: «Bizim zaferlerimiz arttıkça, kapitalist sömürücüler de aralarında birleşmeyi ve daha kesin saldırılara geçmeyi daha fazla öğrenmek-te-dirler.» Lenin, «kapitalistlerin yalnız askeri ve politik direnişini değil, ideolojik direnişini de, en köklü ve en güçlü direnişini de büsbütün kırabilecek duruma gelmeliyiz» diye çağırıda bulunuyordu.

Konferansta söz alanlar, çağdaş anti-komünizmin, emperyalist devlet-lerin resmi politikası haline geldiğini belirttiler. Sosyalist ülkelere karşı, işçi, komünist ve ulusal kurtuluş hareketine karşı, ölçüsü büyük ve yöntem-leri çeşitli baltalama kampanyalarını anti-komünizm örgütlemekte ve yönetmektedir. Anti-komünizmin strateji ve taktiği, ortaya vurulmadığı veya küçümsendiği takdirde, alabildiğine tehlikelidir. İşte bunun için,

anti-komünizme karşı mücadelenin, bugün anti-emperyalist güçlerin bütün temel politik ödevlerinin âdeta mihrak noktası olduğu söylenebilir. Anti-komünizmle savaş, yalnız sınıf açısından, proletarya açısından değil, genel demokratik hareket, genel halk hareketi açısından da önemli ödevimizdir. Komünistler, anti-komünizmin maskesini sıyrıp indirmekle, yalnız proletaryanın sınıf çıkarlarının ifadecisi olarak değil, aynı zamanda bütün ilerilikten yana kuvvetlerin öncüsü olarak, çağımızın olgunlaşmış sorunlarının çözümünde yenilikçi bir girişimci olarak, gericiliğin el attığı genel demokratik ideallerin savunucuları olarak hareket etmektedirler.

Anti-komünizmin olumsuz ve yıkıcı tutumu karşısında, komünist hareket, bilimsel temele dayanan ve yaşadığımız çağda toplumsal ilerlemeyi amaçlıyan olumlu mücadele doğrultusu üzerinde bulunmaktadır. Konferansta belirtildiği gibi, bu politik doğrultu, komünist ve işçi partilerinin uluslararası danışma toplantısının elbirliğiyle hazırlanmış Marksist-Leninist dokümanlarında açıkça formüle edilmiştir. 1969'daki danışma toplantısı, bütün emperyalizme karşı güçlerin, tüm barış, özgürlük ve ilerilik savaşçılarının eylem birliği için konkre bir program hazırlamıştır. Bu programın emperyalizme karşı eylem birliğini öngören bellibaşlı maddeleri, yani Viyetnam halkını destekleme, değişik toplumsal sistemlere sahip devletlerin barış içinde yanyana yaşamaları uğrunda, barış uğrunda ve nükleer silâhların yasaklanması uğrunda mücadele, sömürgeciliğe karşı savâşan halklarla dayanışma, faşizme karşı, ırkçılık ideolojik ve pratiğine karşı, hürriyet, demokrasi ve ulusal bağımsızlık için yürütülen mücadeleyi kuvvetlendirme gibi eylemler, aynı zama da bütün şiddetiyle anti-komünizme karşı yöneltilmiştir.

Konferansta söz alan konuşmacılar, anti-komünizmle savaşın sorunlarını ve özelliklerini gözönünde alarak, emperyalist ideoloji ve politikanın yoğunlaşmış ifadesi olan çağdaş anti-komünizmle savaşa ait plâtförmin temel hükümlerini şöylece belirlediler:

Anti-komünizme karşı koyan çözümleyici kuvvet, uluslararası işçi sınıfı ve dünya sosyalist sistemidir. Bundan ötürü, anti-komünizmle savaşın başarısı da, her şeyden önce, işçi sınıfının kapitale karşı dünya ölçüsünde kesin mücadelesine, sosyalizm ve komünizm kuruluşu sorunlarının eylem plânında başarıyla çözümüne, yeni toplumsal düzenin sahip olduğu bütün olanakların azami ölçüde kullanılmasına, ortaya çıkmakta olan problemlerin başarıyla çözümüne ve noksanlıkların giderilmesine bağlıdır. Sosyalizmin ekonomik ve politik sisteminin ve sosyalist demokrasinin biteviye yetkinleştirilmesi ve sosyalist kültürün zenginleştirilmesi, onun örnek olma gücünü artırmakta, anti-komünistlerin bizim yetersizlik ve zayıflıklarımızı sömürme olanaklarını sınırlamakta, komünizme hep yeni yeni taraftarlar kazandırmaktadır.

Sovyetler Birliği'nin ve dünya sosyalist sisteminin, bütün devrimci ve anti-emperyalist güçler arasında perçinleyici halkayı teşkil ettiğini anti-komünistler iyi bilmektedirler. Bu perçinde herhangi bir gevşeme, bu güçlerden her birinin zayıflaması demek olur. Bundan da şu değişmez sonuç çıkarılır: Sosyalizmi savunmak, başarılarını propaganda etmek, komünistlerin ve bütün devrimcilerin enternasyonal ödevidir.

Anti-komünizme karşı savaşı başarıyla yürütmenin en önemli şartı, uluslararası komünist hareketinin birliğini güçlendirmek, kuvvetini ve savaşı yeteneğini artırmaktır. Birlik sağlamada başarı, büyük ölçüde, komünist partilerinin Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi temeli üzerinde güçlenmelerine bağlıdır. Bunun gerekli şartı da, anti-komünist etkinin işçi, komünist ve ulusal kurtuluş hareketi saflarına sızmasında kanal hizmeti gören sağcı ve «solcu» oportünizme karşı, sosyalizmin çeşitli biçimlerine karşı sürekli ve kesintisiz bir mücadele yürütmektir.

Burjuva ideolojisi her araca başvurarak yığınları kendine bağlı sürüler haline getirmeye çalışmaktadır. Bu sebeple, anti-komünizmin maskesini sıyırp indirmek ve ona karşı başarılı bir mücadele yürütebilmek için sadece sosyalizmin pratik başarıları yetmez. Bunun yanısıra, daha geniş ve etkin bir ideolojik çalışma, yani Marksizm-Leninizm prensipleri uğrunda, devrimci teorinin yaratıcı biçimde geliştirilmesi, Marks-Lenin fikirlerinin, sosyalizm fikirlerinin geniş ölçüde propagandası için sistemli ve azimli bir mücadele de gereklidir. Yığınların bilincini anti-komünizmin etkisinden kurtarma dâvası, yeminli anti-komünistlere karşı, emperyalist gericiliğin kalemşör savunucularına karşı aman vermez bir mücadeleyi gerekli kılmaktadır.

Esasen, düşmanca görüşlere karşı eleştirilerinde, Marks, Engels ve Lenin, hiçbir zaman meselenin sırt demaske etme yanı ile yetinmemişlerdir. Onların yaptıkları eleştirilerin gücü, hasımlarına, henüz çözülmemiş meseleler üzerinde asalaklık olanağı vermemelerinde, bu problemleri esaslı ve çok yönlü kanıtlara dayandırarak cesaretle ortaya koymaklarında gizlenmektedir.

V. İ. Lenin'in 100. jübile yıldönümü arifesinde toplanan ve çağdaş anti-komünizmle savaş problemlerini görüşen uluslararası teorik konferans, komünistlerin zaferden zafere ilerleyen Marksizm-Leninizm öğretisine sarsılmaz sadakatlerinin, burjuva ve oportünist ideolojisinin her türlü belirtisine karşı uzlaşmaz tutumlarının, emperyalizme ve gericiliğe karşı, barış, demokrasi, ulusal kurtuluş ve sosyalizm uğrundaki mücadelede saflarının birlik ve bütünlüğünü sağlamlaştırma azimlerinin parlak bir ifadesi olmuştur.

Dünya sosyalist hareketinde türeyen yeni revizyonist akımlar

Garodi, Markuze ve Mao Tse Dun'un görüşleri üzerinde bir inceleme

A. SAYDAN

Sosyalist düşünce tarihine kısa bir bakış

İlkel komünist toplumunun çökmesinden, değişik sömürü düzenlerinin kurulmasından, bunların toplumlara dayattıkları değişik baskı yöntemlerinin yerleşmesinden beri, insanoğlu, tarihsel gelişme boyunca sömürü ve baskıdan arınmış bir toplum düzeni hayal edegelmiştir. Bu hayalin kökenleri, Engels'in «Ailenin, özel mülkiyetin ve devletin kökeni» (Der Ursprung der Familie, des Privateigentums und des Staates) adlı eserinde belirttiği gibi tarihin derinliklerindedir. Bu hayali, ilkçağ Helen düşüncesinde, meselâ şair Homer ve Hesiod'da, Zenon, Heraklit, Platon gibi düşünürlerde görmek mümkündür. Hatta bazı ilkçağ şair ve filozoflarında mevcut cennet fikri, sömürü ve baskıdan arınmış bir toplum düzeni ve en yüksek sosyal adalet ilkelerinin hayali uygulanmasından başka birşey değildir.

Ortaçağda bu fikir, Tomas Mor'un «Ütopia» ve Tomas Kampanella'nın «Güneş Devleti» adlı eserlerinde, bir adada veya bir kentte hayalen kurulan adaletli bir düzen olarak geliyor. Engels «Alman köylü harpleri» (Der Deutsche Bauernkrieg) adlı eserinde, ortaçağ ütöistleriyle mistiklerinin derebeylik ve kilise hegemonyasına karşı savaşta olumlu bir rol oynadıklarını tesbit etmekle beraber, bunların, toplumun ekonomik ve sosyal gelişme yapısının dışında kaldıklarını, bu nedenle de, emekçi halkın kurtuluşu yönünde toplumsal gelişmeyi etkilemek yeteneğinden yoksun olduklarını da belirtiyordu.

Ortaçağ sonlarına doğru, bu çağın üretim araçlarını, ekonomik, politik, sosyal yapısını, skolâstik düşünce sistemini etkileyen buhar kuvvetinin ve makine niteliğindeki araçların üretimde uygulaması sayesinde burjuva-kapitalist üretim ilişkileri üstün gelmeye başladı. Ekonomik yapıda üretim araçlarında meydana gelen bu değişiklik üst yapıda kendine uygun düşünce akımlarını geliştirdi. İngiltere'de Bakon, Hollanda'da Spinoza, Fransada Dekart'ın geliştirdikleri akılcı ve materyalist düşünce sistemi de skolâstik düşünce yönteminin yerini almaya başladı.

İngiltere başta olmak üzere Avrupa'nın birçok ülkelerinde sanayiın gelişmesi, sanayi proletaryasının ve kapitalistlerin iki bağdaşmaz sınıf olarak belirmesini sağladı, sınıf savaşı kapitalist toplum düzenindeki şartlara göre şekillendi. Bu durum, sosyal adalet savaşının, sosyalizm gibi konkre bir mücadele yöntemine doğru gelişmesine yol açtı.

İngiltere'de Owenizm ve Çartizm, Fransa'da Sen-Simonculuk ve Furiecilik, Almanya'da Lessing ve Fihte, tarihsel maddeciliğe dayanmayan, ütopi ile karışık bir sosyalizmle, gelişmekte olan kapitalizme karşı işçi sınıfının savaşını yürütme işini yükümlenmeye çalışıyorlardı. Marksizm-öncesi devreye raslayan bu sosyalist akımların dayandıkları görüşleri kısaca şöyle özetleyebiliriz: İngiltere'de Çartizm, proletaryanın sermaye hâkimiyetinden kurtulması, iktidara ulaşması, sömürü düzenine son vermesi gibi işçi sınıfının öz dâvaları ile uğraşmıyor, meselâ seçim hakkının genişletilmesini, milletvekili adaylarından alınan verginin kaldırılmasını ve milletvekillerine aylık bağlanmasını, sendikacılığın ve kooperatifçiliğin gelişmesini savunuyordu.

Fransa'da ise Sen-Simon, feodal mülkiyete karşı, sanayi burjuvazisinin «çalışmadan doğan» mülkiyetini savunuyordu. Sen-Simon, «Parabole» adlı eserinde şöyle diyordu: «Fransa, sanayicilerinden, bankerlerinden, tüccarlarından, bilim adamlarından bir kısmını kaybetti mi ekonomik, politik bakımlardan büyük kayıplara uğrar. Ama düklerinden, kontlarından, mareşallerinden, yüksek devlet memurlarından önemli bir kısmını kaybederse, bu, ancak bir acıma hissi uyandırır ama, Fransa'yı herhangi bir kayba uğratmaz.»

İşçilerin gelişmesine yardım edilmesini isteyen Sen-Simon, ayrıca burjuvazinin iktidar «hakkını» da şu şekilde savunuyordu: «Zenginlerin iktidarı mülkiyet hakkına değil, entellektüel kabiliyetlerine dayanır».

Almanya'da bu devirde Lessing, «Hristiyanlık ilkelerinin yeniden uygulanacağı ve bu ilkelere uygun bir sosyal adalet kurulacağı devri» bekliyor, Fihte ise Alman milletine «Akıl ve doğruluk» yoluna girmeyi tavsiye ediyor, bir cumhuriyet sınırları içinde mesleklerine göre zümrelendirilmiş insanların yaşayacağı kapalı kolektiviteler» hayal ediyordu.

Görüldüğü gibi Marksizm-öncesi sosyalist akımlar küçük burjuva ideolojisi ile sarmaş dolaştı, toplumun gelişme kanunlarından habersizdi, sınıf savaşında işçi sınıfını, son zafere, iktidarı almaya ve sosyalist devleti kurmaya yöneltmek yeteneğinden yoksundu.

Engels «Sosyalizmin Ütopiden bilime doğru gelişmesi» (Die Entwicklung des Sozialismus von der Utopie zur Wissenschaft) adlı kitabında Sen-Simon, Furie ve Owen'in «İnsanlığı kurtarmak», «İnsanları mutluluğa kavuşturmak» ve bu hedeflere ulaşmak için büyük dâhilerin varlığını kaçınılmaz sayan görüşlerini kendine mahsus ince mizahı ile şöyle hic-

vetmektedir: «Bu büyük dâhi, 500 yıl evvel doğmuş olsaydı, insanlık 500 yıl boyunca hata işlemek, savaşmak ve acı kayıplara uğramaktan kurtulurdu.»

19. yüzyılın ortalarına doğru, Marks ve Engels'in çalışmaları sonucunda Marksizm, işçi sınıfının ideolojisi olarak yerleştikten sonradır ki, tarihsel maddeciliğe dayanmayan sosyalist akımlar, sınıf savaşında, işçi sınıfını parçalamak, işçilerin ve emekçi yığınlarının çoğunlukta bulunduğu bir toplumda hegemonyasını sürdürmek için çırpınan burjuvazinin yardımcısı ve ideolojik silâhı haline gelme yolunda geliştiler.

İşçi sınıfını parçalama çabaları

Marksizm-Leninizm, işçi sınıfının ideolojisi olarak yerleştikten, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi ile de yer yüzünün ilk sosyalist devleti kurulduktan sonra, burjuvazinin ve özellikle tekelci sermayenin başta gelen stratejik hedefi, ulusal sınırlar içinde ve uluslararası alanlarda işçi sınıfını parçalamak, bu sınıfın enternasyonal dayanışma yollarını kesmek olmuştur. Hâlâ da öyledir. Çünkü tekelci sermaye (emperyalizm) için, ulusal sınırlar içinde kapitalist düzenleri ayakta tutmak, işçi sınıfını parçalamak ve uluslararası alanda proletarya enternasyonalizmini zayıflatmak hayati bir zarurettir. Burjuvazinin elinde işçi sınıfını parçalamanın değişik yöntemleri vardır. Bu yöntemler arasında, işçi sınıfı safalarında ideolojik keşmekeşler ve ayrılıklar yaratmak, bu ideolojik ayrılıklar etrafında politik ve sosyal parçalanmaları gerçekleştirmek de vardır. Tekelci sermaye ve genellikle burjuvazi, yukarda kısaca bahsettiğimiz Marksizm-öncesi küçük burjuvanın reformcu görüşlerinden kalma gelenekleri, sağcı sosyal demokrasiyi, Leybırizmi ve sarı sendikacılığı yaşatmakta ve daha da geliştirmektedir. Burjuvazi, bu gayretlerine paralel olarak, işçi hareketinde yeni yeni akımlar yaratma yöntemlerini de denemektedir. Marksizm, işçi sınıfının ideolojisi olarak yerleştikten sonra burjuvazi, Marksizme ve daha sonra Marksizm-Leninizme karşı mücadelesinde, onu ideolojik bakımdan parçalama faaliyetine daha da hız vermiştir. Bu faaliyet, genellikle, işçi sınıfının ve işçi sınıfı ile beraber bütün ulusların, sermayenin tahakkümünden, emperyalizmin talan ve teröründen kurtulmasını öngören, bilimsel esaslara dayayan Marksizm-Leninizm gibi güçlü ideolojik bir silâhı hedeflerinden şaşırtmak, ona küçük burjuva ideolojisi katmak için gösterilen büyük gayretler şeklinde yürütülmektedir. Bu gayretler, Bernştain, Kautski gibi anti-Marksist burjuva ideologlarından günümüze kadar uzanmakta ve revizyonizm başlığı altında toplanmaktadır.

Marksizm ve revizyonizm

Lenin, «Marksizm ve revizyonizm» adlı makalesinde (bütün eserleri, Fr. tercüme. cilt 15. s. 27–36) revizyonizm hakkında şunları yazıyor: «Mark-

sizm, varlığının ilk 50 yılında (1840'tan bu yana) kendisine temelden düşman teorilere karşı savaştı. 1840–1845 yıllarında Marksla Engels, felsefi idealizm görüşünü savunan genç Hegelcilerin hesabını gördüler. 1845–1850 yıllarının sonuna doğru Prudonculuğun iktisadi teorilerine karşı savaş başladı. 1850–1860 yıllarında, fırtınalı 1848 yılında ortaya çıkan parti ve doktrinler eleştirilerek bunlara karşı yürütülen mücadele tamamlandı. 1860–1870 yıllarında savaş genel teori alanından işçi mücadelesi alanına kaydı: Bakunincilik Enternasyondan tasfiye edildi. 1870–1880 yıllarında Almanya'da kısa bir süre için Prudoncu Nühlberger belirdi. 1880 yılına doğru ise sıra pozitivist Dühring'e geldi. Fakat her ikisinin de proletarya üzerindeki etkileri tamamen önemsizdi. Marksizm, işçi hareketindeki öteki ideolojilere karşı kesin zaferler kazanmaktaydı.» Lenin, makalesinde, revizyonistlerin Marksizme felsefe alanındaki saldırılarını yerdikten sonra, ekonomi – politik alanındaki saldırılarını ele almakta ve yazısına şöyle devam etmektedir: «Denildi ki, kapitalizme yöneltilmiş olan «iflâs teorisi» sınıf çatışmalarının yumuşama ve keskinliğini yitirme eğilimine bağlı olarak çürümüştür. Ve nihayet, Marks'ın Değer Teorisini Böhm-Bawerk (*)'in görüşlerine göre düzeltmek fena olmayacak.

Bu konularda revizyonistlere karşı yürütülen savaş, sosyalizmin teorik düşüncesinin canlılık kazanması bakımından Engels'in 20 yıl önce Dühring'le yaptığı tartışmalar kadar olumlu sonuçlar verdi.»

Lenin, «Marksizm-ve Revizyonizm» adlı makalesinde şu tarihsel tesbiti de yapmaktadır: «Marksizm-öncesi sosyalizm yenilgiye uğratılmıştır. Bu savaş, kendine özgü alanda değil, revizyonizm olarak Marksizmin genel alanında devam etmektedir.»

Marksizme karşı Bernştain'la başlayan ve Kautski'de doruğuna varan revizyonizm saldırısı, Lenin zamanında olduğu gibi çağımızda da devam edegelmektedir. Revizyonist gelişmede bütün revizyonistleri zincirleme birbirine bağlayan bazı ortak fikirler vardır. Bernştain da, Kautski de, günümüzün bütün revizyonist ve oportünistleri de şu fikirden hareket etmektedirler: Marksizmin «eksikliklerini» tamamlamak, onu zamana, zemine ve ulusal niteliklere uydurmak.

Revizyonist ve oportünistler bu noktalardan hareket ederek, yani Marksizm-Leninizmi zenginleştirmek bahanesiyle işçi sınıfının savaş ideolojisinin temel ilkelerini inkâr etmek ve onu burjuvazinin hegemonyasını kuvvetlendirecek bir dünya görüşü durumuna düşürmek hedefini gütmektedirler. Bunlardan bazıları, örneğin Bernstaincılar kapitalizme karşı sınıf savaşını gereksiz bulmakta, Kautski gibileri proletarya dikta-

(*) Avusturyalı burjuva ekonomisti.

torasını inkâr etmekte, bazıları da sermayeci sınıfla işçi sınıfının uzlaşabileceğini, «neo-kapitalizm»in, hatta büyük tekellerin sosyalizme doğru yönelebileceğini iddia etmektedirler. Revizyonistlerin niteliklerinden biri de, şovenizmi, tâvizciliği ve biricik savaş yolu olarak parlamentarizm Marksizm-Leninizme aşlamaya çalışmalarıdır.

Marksizm-Leninizm dogma değildir. Toplumun tarihsel gelişme kanunlarına, tarihsel maddeciliğe dayandığından, bütün bilim kolları gibi, o da, teori ve pratiğini zenginleştirmek imkânına sahiptir. Başta Lenin olmak üzere Rus Marksistleri, Marksizme büyük katkılarda bulunmuşlar, onu canlı bir şekilde uygulayarak yeryüzünün ilk sosyalist devletini kurmuşlardır. Sovyetler Birliği, sosyalizm kuruculuğunda elde ettiği tecrübelerle, İkinci Dünya Harbinden sonra kurulan sosyalist ülkeler de, kapitalizmden sosyalizme geçiş sürecinde elde ettikleri tecrübelerle Marksizm paha biçilmez katkılarda bulunmuşlardır. Kapitalist ülkelerdeki işçiler, sınıfı sınıf savaşında, bağımlı ülkeler emperyalizme karşı sürdürdükleri ulusal kurtuluş savaşlarında, bütün bu hareketlerin sosyolojik tahlillerini yapıp sonuçlar çıkararak, teori ve pratiğe değerli katkılar yapmışlardır.

Günümüzün revizyonistleri

Günümüzün revizyonistleri, Marksizm-Leninizmi «tamamlamak», ulusal özelliklere uydurmak gibi revizyonistlerin klâsik hareket noktalarından işe başlamaktadırlar. Garodi, Markuze, Isaak Doyçer ve Mao Tse Dun hep Marksizm-Leninizmi «tamamlamak» iddiasındadırlar.

Garodi'nin istekleri ve bilimsel gerçekler

Son zamanlarda, bu konuda en çok gürültü uyandıran ve burjuva basınının, uluslararası burjuva propaganda servislerinin büyük bir gayretle dünya kamu oyuna tanıtmak istedikleri şahıslardan biri de Fransız Komünist Partisi saflarından çıkarılan Roje Garodi'dir.

Türkiye'de gerek burjuva basını, gerekse bazı «sosyalist» çevreler, Garodi'yi ve görüşlerini Türkiye kamu oyuna tanıtmak ve görüşlerini Türkiye'deki işçi ve sosyalist harekete aşılama amacıyla büyük gayretler göstermektedirler. Garodi, Türkiye'de de bir burjuva gazetesi tarafında tefrika edilen «Sosyalizmin büyük dönemeci» adlı kitabında, makale ve demeçlerinde şu fikirleri savunuyor: Çağımızın başlıca sorunu, kapitalizmle sosyalizm arasındaki çelişme değil, toplumsal gelişmeyi sağlayan bilimsel-teknik devrim ve bu devrimin ortaya çıkardığı sosyal-politik ve ekonomik meselelerdir.»

Garodi'nin çağımızın başlıca sorununun tesbitinde gösterdiği bu yön değişikliği rasgele değildir. O, başında dünya sosyalist sisteminin bulunduğu uluslararası devrimci güçlerin kapitalizme ve kapitalizmin emperyalizm aşamasında meydana getirdiği tekellere karşı savaşını inkâr etmekte veya küçümsemektedir. Bu savaş sosyalist ülkelerde, sosyalist

toplumun temellerini kurma işini bütünlemek ve komünist toplumun temellerini atmak için yürütülen mücadeleye bağlıdır. Emperyalizmin bu gelişmeyi bütün gayretiyle baltalamak için çırpındığı, çağımızın açık gerçeklerinden biridir. Bundan başka bu savaş, kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının ve emekçi yığınlarının sermaye sömürüsü ve baskısından kurtulmak için yürüttükleri mücadeleyle de bağlıdır. Dünya sosyalist sisteminin gelişmesi ile kapitalist ülkelerdeki emekçilerin kurtuluşunun aynı oranda kolaylaşacağı da yine çağımızın açık gerçeklerinden biridir.

Bu savaş, aynı zamanda, ulusal kurtuluş mücadeleleriyle de bağlıdır. Sosyalist cephenin kuvvet oranı ile ulusal kurtuluş hareketlerinin başarı oranı arasında doğrudan bir bağ vardır. Çünkü uluslararası sınıf savaşında emperyalizmi gerileten başlıca kuvvet, dünya sosyalist sistemidir. Sosyalizmle kapitalizm arasında uluslararası sınıf savaşını inkâr etmek veya küçümsemeye kalkışmak, çağımızda emperyalizme karşı sürdürülen ulusal kurtuluş hareketini kenara itmek, emperyalizmin dünya ölçüsündeki saldırılarını örtbas etmek, sosyalist akımı, dünya işçi ve komünist hareketiyle ulusal kurtuluş savaşlarını hedeflerinden ayırmak ve emperyalizmin saldırı politikası karşısında gerek sosyalist akımı, gerekse ulusal kurtuluş hareketlerini savunma araçlarından yoksun bırakmak üzere gayret göstermek anlamına gelmektedir. Esasen Garodi, başka bir yönden de, Amerikan emperyalizminin yönetimindeki Birleşik Amerika'nın toplumsal yapısının olumlu bir gelişmeye elverişli olduğunu söylemekle, bir yandan Amerika'daki sınıf savaşını inkâr etmekte, öte yandan da Amerikan emperyalizminin saldırısına uğrayan halkların savaş azmini kırıci etkilerde bulunmaya çalışmaktadır. Garodi'ye göre Birleşik Amerika'nın başlıca toplumsal sorunu sosyalizm değil, «amacı olan bir kapitalizm»dir. Bu amaç da, neo-kapitalist ideologların belirttiği gibi, büyük tekellere halkçı bir nitelik vermektir. Onun deyişiyle, Birleşik Amerika, «Marks'ın İngilteresi değildir». Marks piyasa için üretilen malın tahlilini yaparak sonuçlar çıkarmıştı. Oysa, Birleşik Amerika üretim piyasadan uzaklaşmaktadır. Bunun nedeni de, bilimsel ve teknik devrimdir. Tekellerin müşterisi, piyasadan ziyade devlettir.

Garodi, fikir spekülasyonu ile malın niteliğini ve bu nitelikten çıkan bütün sosyol ve politik sonuçları, keyfine, daha doğrusu tekелci devlet kapitalizminin menfaatlerine göre değiştirmeye çalışmaktadır. Çünkü Birleşik Amerika'da, Garodi'nin dediği gibi «piyasa için değil, devlet için üretim yapılması», üretilen şeyin mal olma niteliğini ortadan kaldırmaz. Çok çok piyasanın devlete doğru, daha doğrusu devlete hâkim olan monopolcu güçlere doğru kaydığını gösterir. Piyasanın, bu şekilde, bir yönden başka bir yöne kayması, üretilenin «mal» niteliğini hiçbir zaman ortadan kaldırmaz.

Garodi, «bugünkü Amerika, Marks'ın İngilteresi değildir» dedikten sonra Marks'ın, işçi sınıfının mutlak ve nisbi sömürülmesi teorisinin de hükümsüz olduğunu ileri sürüyor. 19. yüzyılda İngiltere'nin sanayileşme sürecine girdiği ve öteki kapitalist ülkelerde de, işçilerin ağır şartlar altında 14–16 saat çalıştıkları doğrudur. İşçi sınıfının sosyal ve politik savaşı geliştikçe çalışma saatlerinin azaldığı da doğrudur. Ama buna karşılık sermayeci sınıf çalışma saatlerinin azalmasıyla kaybettiğini rasyonalizasyon yolu ile, çalışma temposunu hızlandırarak fazlasıyla elde etmek olanaklarını bulmuştur. Bugünkü Amerika, rasyonalizasyonunun ilerlediği, bilimsel ve teknik devrimin geniş ölçüde uygulandığı memleketlerden biridir. Fakat, Garodi'nin iddia ettiği gibi, bu uygulama sömürüyü ortadan kaldırmış değildir, daha hızlı bir tempo ile çalışmaya zorladığı işçiyi, 19. asır İngilteresindeki kıyasla belki daha fazla bir yıpratma ve sömürü kısıracına almış, sermayeye 19. yüzyıldakine kıyasla daha hızlı bir birikim imkânını sağlamıştır. İşçi bakımından mesele, bir emekçinin çalışma ömrünün değişip değişmediğidir. İşçi sınıfının elde ettiği sosyal haklara, sağlık servislerinde kaydedilen yeni gelişmelere rağmen insan ömrü genellikle 19. yüzyıla kıyasla uzamıştır ama, bu, insanın çalışma ömrünün de uzadığı anlamına gelmez. Bu iki anlamı birbirinden ayırmak gerekmektedir. Yüksek derecede sanayileşmiş ülkelerde rasyonalizasyonun emekçilerin çalışma ömrünü kısalttığını göstermektedir.

Garodi'nin başta gelen iddialarından biri de, işçi sınıfının nitel (qualitative) değişikliklere uğradığıdır. Bu iddiaya göre, işçi sınıfı, genel eğitimin gelişmesiyle daha fazla teknik ve genel bilgiye sahip olmuş, işçi sınıfından ayrılan bir zümre de yüksek bir bilimsel ve teknik seviyeye ulaşmıştır. Bu zümre işçi sınıfından ayrılmış, üretimi örgütleyen idareci ve sermayecilere doğru kaymaya başlamıştır. Aynı zamanda sömürden de kurtulmuş, özerk bir duruma gelmiştir. Kapitalist ülkelerde işçi sınıfının bütünüyle bilimsel ve teknik bakımdan daha yüksek bir seviyeye ulaştığı iddiaları birhayli su götürür.

Fransa'da aydın işçi sayısı 1954–1968 yıllarında iki misli artmış olmasına, artış hızının da yükselmesine rağmen bütün işçi sınıfının yalnız beşte ikisi aydındır. Bunların da büyük çoğunluğu kapitalist sömürü altındadır ve işçi sınıfıyla omuz omuza savaşmaktadır. İşçi sınıfının önemli bir kısmı hâlâ kol işçisidir yahut muayyen bir meslekte uzmanlaşmış durumdadır. (Cahiers du Communisme, Ocak 1970, sayı 1).

Bundan başka işçi sınıfının, kapitalist düzende zaten burjuvazinin yararına işleyen mevcut eğitim sisteminden bütünü ile yararlanması imkânsızdır. Bunun daha derin bir sınıfsal sebebi vardır: Kapitalist düzende bilimsel-teknik devrimi tamamiyle uygulamaya imkân yoktur. Çünkü kapitalist sistem, bilimsel-teknik devrimin tamamiyle uygulanması

sonucunda açıkda kalacak iş gücünün ortaya çıkaracağı sosyal, ekonomik ve politik sorunları çözümlmekten âcizdir.

Kapitalizm ideologları şu noktayı gayet iyi biliyorlar: Rasyonalizasyon ve bilimsel-teknik devrim tam uygulandığı takdirde işsiz kalacak milyonlarca emekçinin koparacağı sosyal ve politik fırtına, kapitalist sistemin mezara doğru gidişini tahminlerin üstünde hızlandırabilir. Bundan ötürü burjuva ekonomistleri, özellikle Birleşik Amerika, İngiltere ve Batı Almanya gibi yüksek derecede sanayileşmiş kapitalist ülkelerde, bilimsel-teknik devrimin «sosyal yapıyı sarsmayacak bir tempo ile uygulanmasını» salık veriyorlar. Neo-kapitalizm ideologlarından Batı Almanya Ekonomi Bakanı Prof. Karl Şiller «yeni bilimsel ve teknik verilerin üretime uygulanmasıyla, sosyal yapının sağlığını ahenkleştirmek zorundayız» derken bu gibi endişelerden hareket ediyordu.

Garodi'nin ağır bir şekilde yanıldığı noktalardan biri de burada beliriyor. Çünkü Garodi «Sosyalizmin büyük dönemeci» adlı kitabında kapitalist düzende bilimsel ve teknik devrimi başarmanın mümkün olduğunu, bu devrim sonucunda meydana gelecek yığınsal işsizliğe kapitalist düzenin nasıl bir çözüm yolu bulacağını göstermeden iddia etmekte, böylece de kapitalist sistemin «sağlamlığını» savunmak için burjuva ekonomistlerden daha fazla çabalamaktadır.

Fransa'daki 1968 Mayıs-Haziran olayları, Garodi'nin işçi sınıfının gelişmesi konusunda ileri sürdüğü iddiaların tamamen aksini göstermiştir. 1968 Mayıs-Haziran olayları sosyolojik bir tahlilden geçirildiği zaman görülür ki, Garodi'nin işçi sınıfından ayrı bir zümre olarak ele aldığı ve sömürü düzeninin dışına çıkardığı yüksek teknik bilgiye sahip kadrolar, işçi sınıfının tekellere karşı uyguladığı savaşlarda, grev ve işgallerde işçi sınıfı saflarında savaşmışlardır. Bu da gösteriyor ki, sermayeye karşı sınıf savaşı bilimsel ve teknik kadroları da kapsamaktadır. Bu demektir ki, teknolojinin gelişmesi, üretimin sosyal özelliğini daha da kuvvetlendiriyor, sermayeci sınıfı daha da gereksiz hâle getiriyor, işçi sınıfının üretim sürecindeki gerekliliğini, üretim araçları ile üretim üzerindeki mutlak hakkını münakaşa kabul etmez şekilde doğruluyor. Teknik ve bilim adamları, uzmanlar, üretimin kaçınılmaz unsuru olarak doğrudan doğruya üretim sürecine katıldıklarından, işçi sınıfının ayrılmaz bir parçası olmaya doğru bir dönüşüme tâbi oluyorlar.

1968 Mayıs-Haziran olayları, Garodi'nin, işçi sınıfının nitelik değiştirdiği, sınıf savaşının gereksiz hale geldiği, dolayısı ile de, sınıf savaşını yürüten işçi sınıfının öncü partisinin varlığına da lüzum kalmadığı şeklinde beliren likidatörce görüşlerini de tuzla buz etmiştir. Bilindiği gibi 1968 yılının Mayıs-Haziran aylarında Fransada 10 milyondan fazla işçi, süresiz bir grev sürecine girerek, kapitalizmi temelinden sarsan sosyal-politik bir savaşa atılmıştı. Tekelci iktidar, bir yandan zırhlı birliklerin

tehdidi, bir yandan Maoocu provokatörlerin işçi hareketini dejenere edecek davranışları, öte yandan da ekonomik ve politik alanda verdiği tâvizlerle durumu geçici bir zaman için kurtarabilmişti. Fakat, 1968'den bu yana gerek Fransa'da, gerek İtalya'da meydana gelen olaylar, sürekli ve zincirleme grevler ve bu grevlerde teknik bilgiye sahip kadroların aktif bir rol alması, Garodi'nin sınıf savaşının ve işçi sınıfı örgütlerinin önemini inkâr eden görüşlerini çürüten konkre olaylar olarak belirmektedir.

Garodi, uluslararası işçi ve komünist hareketinin, emperyalizmin dünya ölçüsündeki askeri saldırı blokları karşısındaki yardım ve dayanışmalarına, proletarya enternasyonalizmine saldırılarını da ele almak gerekir. Çünkü bu şahsın, sosyalist akımın proletarya enternasyonalizmi prensiplerine uygun dayanışma ve yardımlaşmasını bir merkezin dayatması gibi gösteren ve dünya kamu oyunu yanıltmaya yarayan eleştirileri, Türkiye'de de burjuva ve sağcı oportünist sözde sosyalist çevreler tarafından elbirliği ile ve büyük bir gayretle hem kamu oyuna, hem de sosyalist militanlara duyurulmaya çalışılmıştır. Garodi ve Türkiye'deki taraftarlarına göre, sosyalist ülkeler arasındaki dayanışma, bir merkezin onlar üzerinde hâkimiyetini sürdürmesinden başka birşey değildir. Yine bunlara göre, her ülke dayanışmaya canı isterse katılır, istemezse katılmaz, Yugoslavya gibi dünya sosyalist hareketine karşı cephe de alabilir. Garodi'nin Türkiye'deki hayranlarından biri «Forum» dergisindeki bir yazısında: «Yarım yüzyılda bir avuç insanın sonsuz fedakârlıkları, ıstırapları, kırılan hayallerine rağmen, sol hareket emekçi kitlelere gide-memiş, küçük bir aydın kadrosunun daracık sınırlarını aşamamıştır. Bu başarısızlığın nedeni hep dışarda aranmış, sosyalizme aman vermeyen faşist rejimler altında yaşanılması neden olarak gösterilmiştir. Ama bütün suç acaba sola aman vermeyen yöntemlerin, faşist kanunların mıydı?» diye sormakta, bu durumun suçunu önemli ölçüde solculara da yükledikten sonra fikrini şöyle bütünlemektedir: «Bize özgü bir yol bulamamıştık. Aslında bunu düşünmemiştik bile. Gözler önünde devrimi başarmış bir «model» vardı. Tek «model». Üstelik bundan başka bir model olamayacağı da söyleniyor, ısrarla telkin ediliyordu.» Görüldüğü gibi, Garodi'nin uluslararası sosyalist akımda tek merkezin dayatması görüşü ile yukarıdaki satırları yazanın «devrimini yapmış tek model» görüşü arasında fark yoktur. İkisi de, uluslararası sosyalist akımı parçalamak ve dünya sosyalist sisteminde daha birçok «Yugoslavya»lar yaratmak fikrinde birleşiyor.

Dünya ölçüsünde sürdürülen sınıf savaşında emperyalizmin istediği de dünya sosyalist sistemi içinde yeni yeni «Yugoslavya»lar veya «Çin»ler yaratmaktan başka birşey değildir. Çünkü ancak bu gedikler sayesinde ki, emperyalizm, Çin Hindinde olduğu gibi direkt saldırılarını yürütebilmekte ve yer yer de karşı-devrimleri halklara dayatabilmektedir.

Burjuvazinin faşist yöntemlerini temize çıkarmaya yeltenen bu mantığa uyulacak olursa Nazi Almanyasındaki, faşist İtalyadaki ve Franko İspanyasındaki kanlı terörün suçu önemli bir ölçüde sosyalistlerin omuzlarındadır. Türkiye'deki sosyalistleri yabancı modellere bağlanmakla suçlayan yazar, Garodî'nin fikirlerini benimsemesini ve bu fikirleri Türkiye'de yaymasını acaba nasıl izah edebilir? Bu sayın bayların, Çekoslovakya'nın kapılarını emperyalizme açacak bir politika izlemiş olan Dupçek'e elçi olarak Ankara'ya geldiği sıralarda büyük sempati gösterileri tertiplemede iktidar ve muhalefetin Natocu çevrelerle yarışması ne kadar «ulusal»sa, Garodî'yi benimsemeleri ve onu Türkiye kamu oyuna kabul ettirmeye çalışmaları da o derecede «ulusal»dır. Dupçek ve Garodî'ye en gerici burjuva çevrelerinin paralelinde büyük sempati ve sevgi gösteren sağcı oportünistlerin, dünya sosyalist hareketinin proletarya enternasyonalizmi prensiplerine uygun dayanışmasını parçalamak üzere hareket eden herkesi kendilerinden ve «ulusal» saydıkları anlaşılmaktadır.

Garodî ve taraftarlarının, Yugoslavya'yı örnek sosyalist devlet olarak ileri sürmeleri de ilgi çekici bir tutumdur. Yugoslavya İkinci Dünya Harbi sonunda sosyalist bir devlet olarak kurulmuştur. Fakat 1948'den sonra Yugoslav yöneticileri sosyalist rejimi kuvvetlendirecek bir politika yürütmemeye başlamışlardır. Bundan ötürü de demokratik toprak reformundan sonra tarımda sosyalist ilişkiler kurulamamış, aksine kapitalist ilişkiler gelişmiş, gerek tarımda, gerek sanayide aracı kapitalist zümreler türemiş ve bu tutum özel ellerde sermaye birikimlerine yol açmıştır. Bu durumda Yugoslavya sanayi kalkınmasını bile başaramamıştır. Yugoslav emekçilerinin ekmek parası bulabilmek için yığınla Fransa, Batı Almanya gibi kapitalist ülkelere göç etmeleri bu gerçeği doğruluyor. Batı Almanya'da bugün Türk işçisinden fazla Yugoslav işçisi vardır. Bu kadarı bile Garodî ve taraftarlarının ideolojik iflâslarını, hatta sosyalizme ihanetlerini doğrulamaya yetiyor.

Dünya sosyalist hareketinde, özellikle dünya sosyalist sisteminde bir merkezin iradesini dayattığı iddialarına gelince: Yeryüzünün ilk sosyalist devletini, yani Sovyetler Birliği'ni kuranlar, tarihte Paris Komün örneğinin dışında bir örneği gözönünde tutacak, kendilerinden evvel elde edilen başarılardan yahut yapılan hatalardan ders alamıyacak durumda değillerdi. Elllerinde Marksizm-Leninizm gibi sağlam bir teori vardı. Fakat bu teorinin uygulanması, henüz açılmamış bir yolda yürümek anlamına geliyordu. Hataların işlenmesi normaldi. Garodî bu hataların teorisini yapmak ve bunları dünya kamu oyuna duyurmak hırsına kapılırken aşağı yukarı yarısı iç ve dış harplerle geçen 50 yıl içinde Sovyetler Birliği halklarının, ekonomik, politik bakımdan güçlü bir devlet ve muazzam bir sanayi meydana getirdikleri, tarihte misli görülmemiş bir kalkınma sağladıkları gerçeğini kasden unutuyor.

İkinci Dünya Harbinden sonra kurulan öteki sosyalist devletler, tabiidir ki, Sovyetler Birliği'nde sosyalizm kurulmasından dersler alacak ve bu dersleri kendi gerçeklerine göre değerlendireceklerdi. İngiliz Magna Karta(*)'sından ve Fransız burjuva ihtilâlinden doğan burjuva parlamentarizmini ulusal kuruluş ve sosyalizm için tek savaş yolu sayanların, sosyalist ülkelerin, sosyalizmi kurma yolunda birbirinden örnek almalarını «ulusal nitelikleri inkâr» şeklinde göstermeleri, bu şahısların sistemli olarak burjuva düzeninden yana bir görüşle hareket ettiklerini göstermektedir. Ayrıca sosyalist ülkelerdeki gerçekleri de bilmedikleri veya bilmek istemedikleri anlaşılmaktadır. Çünkü İkinci Dünya Harbinde Sovyet ordularının kurtardığı memleketleride, Sovyetler Birliği, iktidarın toprak beylerine, büyük sermaye guruplarına tekrar geçmemesini sağlamakla kurtardığı ülkelerin halklarına yardım etmiştir. Bunun dışında her memleket kendi şartlarına göre sosyalizmi kurmaya koyulmuştur. Bugün, meselâ Alman Demokratik Cumhuriyeti'nde sosyalizm kuruluşu ile Polonya ve Rumanyada sosyalizm kuruluşu arasında ulusal niteliklere göre farkları derhal görmek mümkündür. Fakat bu ulusal nitelikler Marksizm-Leninizmin ana prensiplerinin inkârı, kapitalist ilişkilerin tekrar canlandırılması anlamına gelmez. Yugoslavya dünya sosyalist sisteminin dışına çıktıktan sonra kapitalist ilişkilere doğru yönelmiştir. En gelişmiş kapitalist ülkelerle sosyalist ülkeler ve Yugoslavya'da adam başına düşen ulusal gelire bir göz atıldığında gelişmedeki bu ayrılığın sonuçları derhal anlaşılır. Birleşmiş Milletler istatistiklerine göre Batı Almanya'da adam başına düşen ulusal gelir ortalama 1590 dolardır. Alman Demokratik Cumhuriyetinde ise 1.695 dolar. Sovyetler Birliği'nde 1.508 dolar, İtalya'da 1.000 dolar. Bulgaristan'da 1.005 dolar. Macaristan'da 1.215 dolar. Çekoslovakya'da 1.346 dolar. Polonya'da 1.115 dolar. Rumanya'da 785 dolar. Yugoslavya'da 680 dolar.

Garodinin, Sovyetler Birliği'ne, Çin'deki Mao grubuna karşı tutumu, «Forum» dergisine verdiği demeçte, proletarya enternasyonalizmine saldırısı, dünya sosyalist sisteminde «Yugoslavya'lar» yaratma isteği, Fransız Komünist Partisine karşı likidatörce tutumuyla ahenkleşmektedir.

Garodi, «Sosyalizmin büyük dönemeci» adlı kitabında, Mao grubunun Çin Komünist Partisini likide etmesinden son derece hoşnuttur. Oysa Çin'i emperyalizmin, derebeyliğin, işbirlikçi burjuvazinin pençesinden kurtaran Çin Komünist Partisidir. Çin Halk Cumhuriyeti kurulduktan sonra, parti, 7. ve 8. kongrelerinde Çin'in kalkınmasını öngören bir sanayileşme programı hazırlamış, ayrıca Çin Halk Cumhuriyeti'nin başta Sovyetler Birliği olmak üzere bütün sosyalist ülkelerle emperyalizme karşı sağlam bir cephe kurması gerektiğini belirtmişti. Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkeler Çin'in kalkınması için kardeşçe yardımlarını

(*) 1215'de İngiliz asilzadelerinin kırala zorla kabul ettirdikleri Anayasa.

esirgemiyordu. Aşağı yukarı 1959 yılına kadar Çin, sanayileşme ve kalkınma yolunda başarılı adımlar atıyordu. Ama Mao grubu, 1960 yılından sonra sosyalist ülkelerle ilişkileri baltalamalara yöneldi, kalkınma plânlarını çığnedi, bir yandan Çin Komünist Partisine, öte yandan da komşu ülkelere karşı saldırılara geçti.

Hongkong gibi Çin topraklarını Portekiz ve İngiliz sömürgecilerden temizlemeyen, Matzu gibi Çin kıyısına pek yakın adalardan Amerikan kuklası Çankayşekçileri kovmadan Mao grubu yalancı bir anti-emperyalist demagojiyi siper alarak Hindistan sınırlarına saldırmaya koyuldu. Daha sonra da Sovyetler Birliği'ne karşı bütün dünyanın bildiği saldırı ve provokasyonlara girişti.

Garodi kitabında Mao grubunun Çin Komünist Partisini yıkmasını ve komşu ülkelere, en başta Sovyetler Birliği'ne saldırılarını, dünya sosyalist sisteminin anti-emperyalist birliğini yıkmaya çalışmasını, Amerikan emperyalistlerinin başta Viyetnam halkı olmak üzere Çin Hindi halklarına karşı barbarca harbi sürdürmelerine meydan veren tutumunu alkışlıyor.

İdeolojik tutumu bu noktalarda özetlenen Garodi'nin, Sovyetler Birliği'ndeki tarihsel kalkınmadan, SBKP'nin önderliğinde pek kısa bir zamanda toplum hayatının her yönünde elde edilen olağanüstü başarılarından, bu güçlü sosyalist ülkenin ulusal kurtuluşları için savaşan ulusların yardımına koşmasından hiç hoşlanmayan bu şahsın ve benzerlerinin ortaya çıkışı olayını, dünya ölçüsündeki sınıf savaşının bir özelliği, emperyalizmin bir taktiği olarak görmek gerekir. Fakat, işçi hareketi içinde böyle olaylara karşı çetin bir savaş yürütmek şarttır.

Markuze'nin görüşleri

Alman asıllı Amerikalı profesör Markuze de Marksizm-Leninizme saldırıları ile tanınmaktadır. Markuze kapitalizmden sosyalizme geçişte işçi sınıfının öncülüğüne inanmamakta, devrim hareketinin aydın gençliğin önderliğinde işçi sınıfının da «katılmasıyla» başarılacağı kanısını yaymaktadır. Devrimin, Lenin'in öngördüğü gibi, işçi sınıfının öncü ve disiplinli partisi tarafından yönetilmesine kesinlikle karşıdır. Markuze'ye göre devrim hareketini yönetecek partide anarşistlerden liberallere kadar herkes yer alabilir. «Devrimci örgüt» kesin bir disiplinden, açık, konkrete devrimci bir programdan yoksun olmalıdır. Programı, genel prensipleri tesbitten öteye geçmemelidir.

Devrimci örgüt konusunda Markuze de, Garodi gibi, kapitalizmden sosyalizme geçiş döneminde ve daha sonraki sosyalist toplum kuruluşunda öncü, devrimci ve disiplinli bir partinin varlığını kaçınılmaz sayan Marks, Engels ve Lenin'e cephe almaktadır. Bundan ötürü Markuze, yine Garodi gibi, sınıf savaşında, işçi sınıfını burjuvazinin ve emperyalizmin

saldırıları karşısında örgütsüz bırakmayı öngören, böylece işçi sınıfının devrimci mücadelesini daha başlangıçta yenilgiye mahkûm eden bir politik görüş savunmaktadır. Halbuki gerek Paris Komününden, gerek Büyük Oktobr Sosyalist Devriminden, gerekse Almanya'daki Spartakus hareketinden işçi sınıfının öncü devrimci partisinin varlığının kaçınılmaz olduğu dersi çıkarılıyor. Oktobr Devrimini başarıya ulaştıran nedenler arasında öncü bir partinin varlığı önemli bir yer tutmaktadır. Paris Komününün yenilgiye uğramasının başta gelen sebeplerinden biri, Blânkistlerin anti-marksist tutumları, yani proletaryayı disiplinli, öncü, devrimci politik bir örgütten yoksun bırakmalarıydı.

Spartakus hareketinin yenilgiye uğramasının başlıca nedeni ise, Alman militaristlerinin, genellikle burjuvazinin işçi sınıfının devrimci örgütüne karşı gerici general Kapp ve grubunu ileri sürmeleri ve bu grubun Alman işçi sınıfının devrimci örgütünün başları olan Roza Lüksemburg'la Karl Libknehti öldürmeleri, devrimci örgütün militanlarını kanlı bir terörle ezmeye koyulmalarıdır.

Markuze ve Garodi gibi ideologlar ve bunların Türkiye'deki taraftarları, işçi sınıfını bilimsel sosyalizmin prensiplerine göre örgütlenmiş devrimci, disiplinli teskilâtından yoksun bırakacak görüşleri savunarak, işçi sınıfının emperyalizme ve burjuvaziye karşı savaşını daha başlangıçta yenilgiye mahkûm etmeyi öngören bir politikayı benimsedikleri açıkça görülmektedir.

Bu karşı-devrimci görüşün Türkiye'deki taraftarları, hem «parlamentar yolu işçi sınıfının tek savaş yolu olarak belleyenler», hem de devrim hareketini «aydın asker-sivil bir kadronun öncülüğüne» vermek isteyen ve proletaryaya harekete yalnız «katılma» hakkını tanıyan Milli Demokratik Devrimciler arasında bulunmaktadır.

Neo-trotzkizmi, Markuzeçiliği ve Maoculuğu daha iyi aşılabilmek için Trotski'nin bazı görüşlerini, özellikle «sürekli devrim» teorisini bilmek gerekir. Trotski'ye ve onun taraftarlarından Isaak Doyçer'e göre, işçi sınıfı iktidarı aldıktan sonra başta gelen sorun, sanayide ve tarımda kalkınmayı sağlamak, yurttaşların ekonomik ve kültürel seviyesini yükseltmek, sosyalist yurdun savunma gücünü durmadan sağlamlaştırmak değil, devrimci şiarlarla emekçi yığınlarını ayakta tutmak ve onları dış maceralara sürüklemektir. Oktobr Devriminden, özellikle Lenin'in ölümünden sonra Trotskistler bu macera politikasını bugün Maocuların yaptığı gibi sahte ve demagojik bir «dünya devrimi» parolası ardında gizlemeyi ihmal etmiyorlardı. Bu, Büyük Oktobr Sosyalist Devrimiyle kurulan yeryüzünün ilk sosyalist devletin varlığını tehdit eden tehlikeli ve karşı-devrimci bir görüştü. Maocuların Çin'in kalkınmasını, sanayileşmesini, emekçi yığınlarının hayat seviyesini yükseltmeyi bir yana bırakıp, Hindistan gibi tarafsızleir ülkeye, Sovyetler Birliği gibi en güçlü

devletine ve emperyalizme karşı direnen güçlerin en kuvvetlisine saldırımları, bir yandan Mao grubunun dünya ölçüsündeki sınıf savaşında düşman cephe ile birleşmesi, öte yandan da sürekli bir demagoji, «sıçrama» ve «kültür devrimi» gibi sahte devrimci şiarlarla partiyi tasfiye edip orduyu ve gençliğin bir kısmını halka ve işçi sınıfına karşı vurucu bir baskı gücü olarak kullanması, Trotski'nin karşı-devrimci «sürekli devrim» teorisi ile yakın bir bağ kurduklarını göstermektedir.

Markuze'nin savunduğu, sosyalist ülkeleri emperyalist devletlerle berâber suçlamak ve aynı hizada tutmak için ileri sürdüğü «tüketim toplumu» teorisi de, «sürekli devrim» görüşüne yakından bağlıdır.

Markuze'ye göre, sanayileşmiş ülkelerle geri kalmış memleketler arasında derin ve barışmaz bir tarihsel çelişme vardır, hatta çağımızın başta gelen çelişmesi de budur. Sanayileşmiş ülkeler, az gelişmiş memleketlerin ekonomik kaynaklarını sömürerek yurttaşlarına gittikçe artan bir lüks sağlamakta, bu süreci devam ettirebilmek için az gelişmiş ülkelerin ulusal kurtuluş savaşlarını baltalamaktadırlar. Markuze, hiç bir memleketi sömürmeden yalnız kendi ulusal zenginliklerini değerlendirenerek kalkanın, sanayilerini kuran sosyalist ülkeleri de sömürgeleri talan ederek sermaye birikimi sağlayan emperyalist ülkelerle bir tutuyor, bununla da yetinmiyor, sosyalist devletlerin kendi gayretleri ile ve kendi tabii kaynaklarını kullanarak kalkınmalarını yeriyor, bu kalkınmayı «burjuvallaşma» ve karşı-devrim sayıyor. Markuze'ye göre sosyalist ülkeler bu yola girmemeli, halkın hayat seviyesini yükseltmeye değil, «sürekli devrimi» sağlamaya koyulmalıydılar. Onun emperyalizme hizmeti de bu yoldadır.

Maocuların hedefleri

Çinde Mao grubunun, çağımızın başta gelen çelişmesini, gelişmiş ülkelerle az gelişmiş memleketler arasında, sosyalist, emperyalist ayrımı yapmadan yerleştirmeye çalışması da Markuze'nin neo-trotskist görüşünün bu ülkede uygulanmasından başka birşey değildir.

Bu iki görüşün, az gelişmiş ve emperyalizme karşı ulusal kurtuluş savaşını yürütmekte olan ülkelerle sosyalist memleketlerin arasına kama sokmak, ulusal kurtuluşları için savaşan halkları en tabii ve en güvenilir dostlarından, savaşlarını ekonomik, politik ve askeri konkre yardımlarla desteklemekte olan dostlarından, yani sosyalist ülkelerden ayırmak hedefini güttüğüne şüphe yoktur. Bu bakımdan her iki görüşü de emperyalizm ve ideologları memnurlukla karşılamakta, konkre olarak da Maocuların dünya sosyalist hareketinde ayırıcı faaliyetini geliştirdikleri oranda meselâ Çin Hindinde silâhlı saldırılarını geliştirmek imkânını bulmaktadır.

Emperyalizme karşı, ulusal kurtuluşları için savaşıyan veya ulusal bağımsızlıklarına kavuşmuş, fakat ekonomik-kültürel kalkınmalarını henüz tamamlayamamış uluslara sosyalist ülkeleri karşıt göstermeye çabalamak. doğrudan doğruya bağımsızlık hareketlerine cephe almak, teori ve pratikte karşı-devrimci bir duruma düşmek demek olur.

Sarı sendikacılık, Leybirizm, sağcı sosyal-demokrasi, emperyalist tekellerin, sömürge, yarı sömürge, bağımlı ve yarı bağımlı ülkelerden sağladığı talanın önemsiz bir kısmının işçi sınıfına aktarılmasına aracılık etmekte ve bu yoldan tekeller hesabına emekçi yığınlarını morfinleme işini de yürütmektedirler. Birleşik Amerika, İngiltere ve Batı Almanya gibi emperyalist tekellerin hâkimiyetindeki gelişmiş ülkelerde burjuvazi bu politikası ile emekçi halkı belirli ölçüde uyuşturmaya ve kendisi için bir parlamentarizm çerçevesinde bir oy deposu haline getirmeye hâlâ muvaffak olabilmektedir. Fakat bu ülkelerde de, başka ulusların zenginliklerinin talanı ile sağlanan yüksek hayat seviyesinin, bizzat tekellerin dahil olduğu ülkelere karşı bir tutum olduğunu, sömürülen halkların tolanına son verilmesini, bu halklarla gerçek eşitliğe dayanan bir işbirliğinin kurulmasını ve onların kalkınması için sosyalist prensipler temelinde bir politikanın uygulanmasını isteyen komünist partileri ve öteki devrimci akımlar vardır. Tipik olan ve yarına açılan politika da budur.

Bilimsel sosyalizmin kurucuları Marks, Engels ve Lenin'e göre proletarya devriminin açık ve belli hedefleri vardır: Emekçi yığınlarını kapitalizmin sömürsünden kurtarmak, büyük ulusal zenginlikleri bütün ulusa mal etmek, sanayileşmeyi ve genellikle ekonomik kalkınmayı sağlamak, sonuç itibarıyla tüm emekçileri yüksek bir yaşayış ve kültür seviyesine ulaştırmaktır. Oysa Maocular, Markuze ve Trotskistler halk yığınlarına, işçi sınıfı iktidarı aldıktan sonra da sefaleti paylaşmaktan ve yoksulluktan başka birşey vaatetmiyorlar.

İşçi sınıfı iktidarında halk yığınlarını umutsuzluğa yönetecek nitelikte olan bu görüşler, karşı-devrimlerin, emperyalist müdahale, saldırı ve sömürge harplerinin tohumlarını bünyelerinde taşımaktadırlar.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
<i>H. Numata</i>	
Leninizm, devrim ve parlamento	162
<i>J. Batal</i>	
Leninizm ve ulusal sorun	167
<i>Ts. Namsaray</i>	
Leninizm ve az gelişmiş ülkelerin kapitalist olmayan yoldan sosyalizme geçişleri sorunu	172
<i>H. Diş</i>	
Leninizm ve ideoloji savaşının bazı yönleri	177
<i>İ. Tabari</i>	
Leninizm ve İran'a sosyal devrim sorunları	182
<i>E. Rantee</i>	
Leninizm ve demokrasi savaşıyla sosyalizm savaşı arasındaki bağ	187
<i>B. Metüz</i>	
Leninizm ve kapitalist ülkelerdeki demokrasi savaşı	191
<i>L. Besara</i>	
Leninizm ve Lâtin Amerika'daki devrim savaşının aktüel sorunları	196
<i>V. Erlih</i>	
Leninizm ve şovinizme karşı, proletarya enternasyonalizmi için yürütülen savaş	200
<i>A. Kerim</i>	
Leninizm ve ulusal kurtuluş hareketinin bazı sorunları	205
<i>İ. Primov</i>	
Lenin'in kooperatif plânı ve Bulgaristan'da uygulanışı	210
<i>D. Arens</i>	
Gençliği kazanma savaşı	216
<i>K. Zarodov</i>	
Komünist hareketinin bayrağı: Leninizm	221
<i>x x</i>	
Yeni bir kitap	226
<i>x x</i>	
Avrupa ülkeleri komünist ve işçi partileri temsilcilerinin toplantısı	226
<i>x x</i>	
Leninizmin rolü ve anti-komünizm üzerine eleştiri	227
<i>Özel sayfalar</i>	
<i>A. Saydan</i>	
Dünya sosyalist hareketinde türeyen yeni revizyonist akımlar	234

B A R I Ŗ V E S O S Y A L I Z M P R O B L E M L E R İ

İngilizcesi:

Central Books Ltd., 37 Grays Inn Road, London, W. C. 1.

İtalyancası:

Libreria Rinascita, Via delle Botteghe, Oscure 2. Roma

Almançası:

«GLOBUS»-Vertrieb ausländischer Zeitschriften, Wien XX,
Höchstädtplatz 3

Yunancası (Kıbrıs'ta):

Laikon Praktorion, Tricoupi Street, 53 r., Nicosia

Ruşçası:

Stredisko pro rozširovani tisku, Praha 6, Thákurova 3

Fransızçası:

Societe d'Edition et d'Enformation 9, Boulevard des Italiens Paris (2e)

Ispanyolçası:

Ediciones Pueblos Unidos Casilla Correo 589, Montevideo

Japonçası:

Nauka Ltd., 2, Kanad-Zinbocho 2-chome, Chiyoda-ku, Tokyo

İsveç dilinde:

Arbetarkultur, Söderarmsvagen 36, Johanneshov 6, Stockholm

Bulgarcası:

Raznoiznos, I, Rue Tzar Assen, Sofia

Türkçesi:

«Y E N İ Ç A Ğ » – Stredisko pro rozširovani tisku, Praha 6,
Thákurova 3

Fiyatı 1 lira